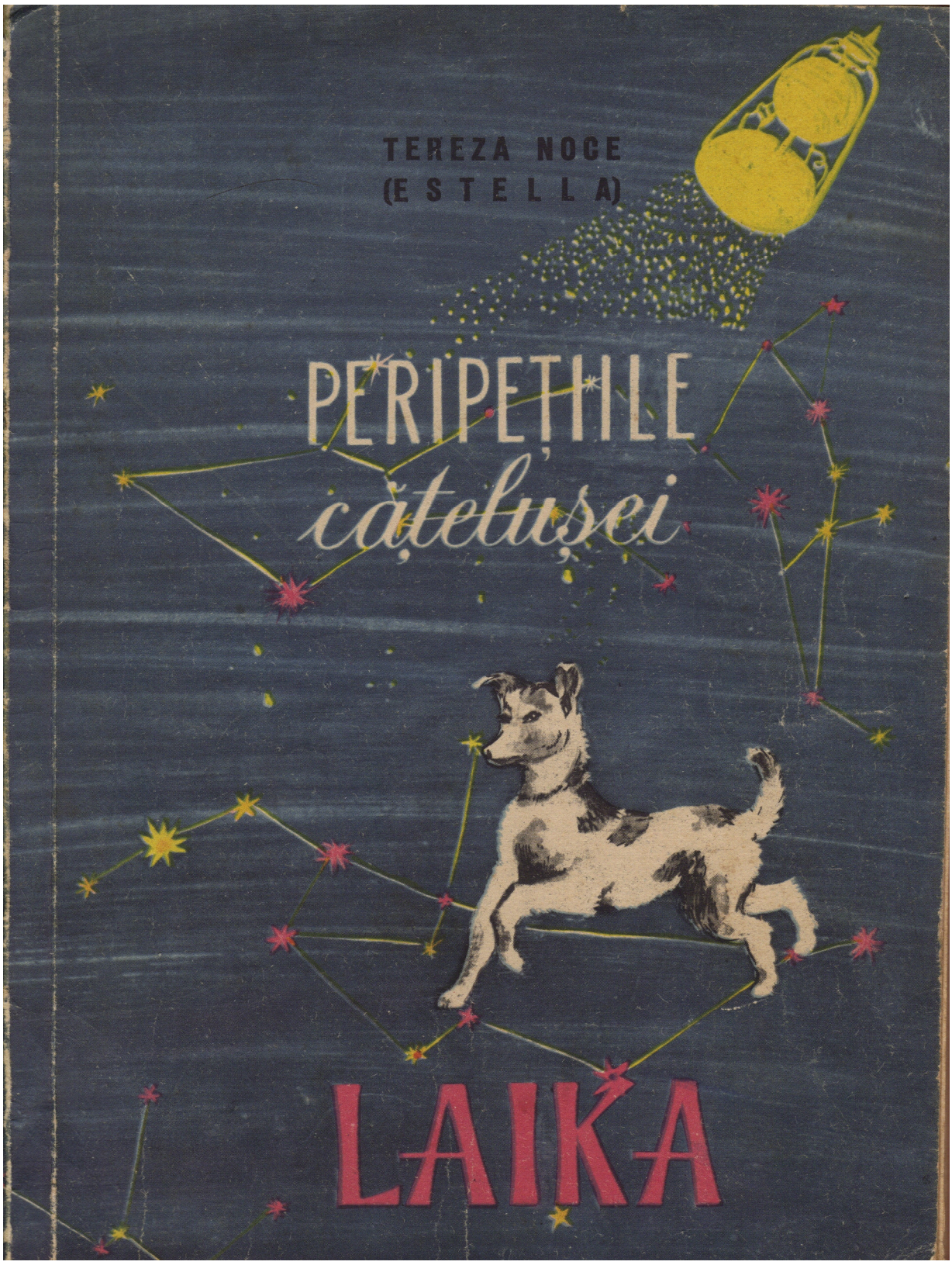

PERIPEȚIILE CĂȚELUȘEI LAIKA
TEREZA NOCE(ESTELLA)

Scriitoarea italiană Teresa Noce (Estella) este o harnică luptătoare pentru cauza păcii şi socialismului. Ea s—a născut la Torino, la 29 iulie 1900. A fost, pe rînd, muncitoare în fabrică, călcătoreasă şi croitoreasă. A participat la războiul din Spania fiind în acelaşi timp redactoare a celor două jurnale ale brigăzilor de luptă „Voluntarii libertăţii" şi „Garibaldino". In perioada cît a stat în

Franţa, a condus ziarul emigranţilor italieni „Strigătul poporului". Fiind deportată, în timpul războiului, în lagărele morţii din Germania, a scris pagini impresionante despre regimul înfiorător din închisorile naziste. În Italia, în 1944, a întemeiat revista săptămînală „Noi Donne". A fost deputată, preşedintă a Uniunii Internaţionale a Muncitorilor Textilişti şi membră în conducerea Partidului Comunist Italian. După 1944, cu ocazia unui congres dl muncitorilor textilişti, a vizitat şi ţara noastră.

Povestirea ştiinţifico—fantastică „Peripeţiile căţeluşei Laika" se inspiră din marea realizare sovietică, binecunoscută în lumea întreagă. Naraţiunea trece dincolo de realismul faptelor înregistrate cu ocazia zborului căţeluşei Laika. Ea acordă acesteia atribute excepţionale. Se vorbeşte la persoana întîi: „Mă numesc Laika, şi în momentul plecării de pe pămînt aveam trei ani". Sînt prezentaţi tehnicienii de la Centrul de cercetări, profesorul Gorniakov şi tehnicianul Misnov, care au pregătit acest animal, cu toate rigorile şi disciplina necesară, pentru marea călătorie. Cel mai bun prieten i—a fost însă copilul Tiko, în vîrstă de 12 ani, care a ajutat—o la pregătire, a învăţat—o să bată la maşină, cît şi alfabetul Morse, ceea ce îi va fi de mare folos mai tîrziu, cînd va scrie jurnalul peripeţiilor sale.

Străbaterea spaţiilor este, pentru Laika, un prilej de descriere a Pămîntului văzut din cosmos, a meteoriţilor sau a stelelor („unele de argint, altele de aur, altele de briliante"). Aceste privelişti minunate nu—i micşorează însă dorul pentru bunul prieten, copilul Tiko şi pentru Pămînt. Sint şi momente dramatice, cind rezistenţa căţeluşei este pusă serios la încercare din cauza foamei, a setei şi a oboselii, pretext de urmărire a tuturor dificultăţilor întîmpinate de animal In timpul zborului.

Fantezia autoarei intervine cu bună intenţie din momentul in care, cu ajutorul unei paraşute, Laika aterizează pe planeta imaginară a „gorienilor", cu care Laika se înţelege printr—un limbaj special, fără glas şi mimică.

Peisajul este strălucitor, plastic, fără zgomote şi obstacole. Gorienii se conduc după principii care, în unele cazuri, pot fi luate drept exemplu de către pămînteni: acolo există o egalitate absolută, nu se ucide, ştiinţa şi tehnica suit foarte avansate, iar instruirea se face prin cursuri „vorbite" de la minte la minte, prin uriaşe televizoare „video", pe care se proiectează o multitudine de microfilme şi spectacole muzicale etc.

Laika este rugată să înfăţişeze ciudaţilor locuitori ai planetei condiţiile de pe Pămînt. Vorbind despre inegalitatea între oameni şi despre războaie, ea arată că există şi Ţara Sovietelor, unde prin luptă dîrză împotriva exploatatorilor s—au creat condiţii de viaţă demne, de muncă harnică, entuziastă.

Căţeluşa se simte totuşi străină pe planeta gorienilor. Ea cere să fie ajutată să ajungă pe Pămînt. Consiliul înţelepţilor hotărăşte să i se construiască o astronavă. Laika speră că între timp, în lipsa ei, oamenii au progresat într—atît, încît războiul este înlăturat pentru totdeauna din viaţa lor.

Din partea gorienilor, căţeluşei Laika i se încredinţează un mesaj de pace şi de prietenie către pămînteni.

Acţiunea cărţii nu poate fi considerată depăşită. Zborul extraordinar al căţeluşei Laika a intrat în istorie şi va rămîne ca o senzaţională performanţă a geniului uman, a ştiinţei înaintate şi îndrăzneţe, sovietice. Iar prin cartea Teresei Noce literatura ştiinţifico—fantastică s—a îmbogăţit cu un nou document de reală importanţă.

Copiii, şi cu ei adulţii, urmăresc astfel un zbor descris în detalii aproape ştiinţifice şi mai departe o călătorie de domeniul fantastic, cu intenţia de a se reda o lume a cărei civilizaţie desăvîrşită poate fi luată drept pildă de convieţuire. Stilul povestirii este cursiv, termenii ştiinţifici sint folosiţi cu moderaţie pentru a crea atmosfera voită.

Cu această povestire, Teresa Noce continuă afirmarea năzuinţelor ei pentru progres, pentru coexistenţă paşnică, pentru înţelegere şi prietenie între toate popoarele şi toate rasele.'

G. LĂZĂRESCU

Cuprins

CAPITOLUL I. Se pregăteşte marea aventură în spaţiu — Prietenia mea cu Tiko — înţelegerea noastră privind călătoria mea — Tiko mă învaţă alfabetul Morse — Trebuie să învăţ de asemenea să bat la maşină. 4

CAPITOLUL II. Plecarea cea mare — Primele urmări fizice ale fricii — Aparatul Morse funcţionează — Nu se vede nimic — Alimentele se împuţinează — De cîte zile călătoresc prin spaţiu? — Mi se pare că „sputnikul" îşi micşorează viteza — Dar eu vreau să mă salvez! — Oare racheta purtătoare ar putea să mă ajute? — Părăsesc „sputnikul" pentru rachetă — Salvată, cel puţin pentru un timp. 9

CAPITOLUL III. Rătăcind prin spaţiul nesfîrşit... — începe să—mi fie foame — Unde mă va duce calul—rachetă? — Bombardament de meteoriţi — O stea mai strălucitoare decît celelalte — Soare, planetă sau satelit? — Racheta se dezintegrează iar eu aterizez brusc!— Unde mă aflu? 14

CAPITOLUL IV. Într—o lume nouă.şi necunoscută — Un frig... cîinesc! Prima şi cea mai de seamă problemă: hrana... Scormonesc pămîntul: şoareci cu opt labe... Sînge verde! Prin apropiere, o peşteră cu schelete stranii — Oameni, maimuţe sau alte fiinţe? — Intrarea în subterană — Roboţii — Oameni urşi? — Civilizaţia de pe Gora, planeta necunoscută. 18

CAPITOLUL V. Sînt o ucigaşă, deoarece am mîncat şoarecele cu opt picioare — Pe Gora nu se distruge viaţa — Cum aş face să devin vegeta—riană? — O mîncare ce se îmbunătăţeşte mîncînd—o! — Nu este nevoie să ucizi pentru hrană — Roboţii mă instruiesc — Istoria Gorei şi a gorienilor. Puntosii administrează planeta — Cine sînt ei? — Alte mari taine ale planetei Gora. 24

CAPITOLUL VI. Cum te poţi apăra de frig pe Gora? — Trebuie să—mi crească blana! — încep să fac cunoştinţă cu locuitorii Gorei — Civilizaţia Gorei a întrecut civilizaţia Pămîntului — Cum şi ce se mănîncă — Unde şi cum se trăieşte — Cîte ceva despre foc, maşini, roboţi — Locuinţele gorienilor. 31

CAPITOLUL VII. Din nou despre vorbire, despre scris şi citit — Deosebirea între cuvînt şi gîndire — Cultura goriană — Şi Puntosii au alfabetul Morse! — Voi scrie povestea întîmplărilor mele — Avem nevoie de o maşină de scris — Pretutindeni... roboţii... Voi rămîne întotdeauna pe Gora? 38

CAPITOLUL VIII. Întîlnirea cu Nior — Nior, prietenul meu — Cu gîndul la Tiko — E chiar cu neputinţă să revăd Pămîntul? — Vechile astronave ale Puntosilor — De ce au fost părăsite călătoriile în spaţiu? — Prietenia dintre gorieni — Dar dacă ar fi întrebuinţaţi robotii? 42

CAPITOLUL IX. Vreau, să mă întorc pe Pămînt! Puntosii sînt datori să aibă legături şi cu alte planete — Cimitirul marin al astronavelor — Se poate pleca de pe Gora cu o astronavă — Geo mă sprijină — Puntosii îşi dau consimţămîntul — Vom dezgropa astronavele — O astronavă goriană va porni spre Pămînt! 46

CAPITOLUL X. Cea din urmă primejdie — Timpul şi legile lui — Cîţi ani au trecut? — Adio, Tiko! — Şi totuşi voi pleca — Povestea mea, închisă în tuburi de cristalplasmă, va fi paraşutată — Orice s—ar întîmpla, voi duce pe Pămînt solia Gorei — E nevoie de dragoste şi prietenie între toate făpturile Universului! 51

CAPITOLUL I. Se pregăteşte marea aventură în spaţiu — Prietenia mea cu Tiko — înţelegerea noastră privind călătoria mea — Tiko mă învaţă alfabetul Morse — Trebuie să învăţ de asemenea să bat la maşină.

Mă numesc Laika şi în clipa plecării mele de pe Pămînt aveam aproape trei ani.

Acum, în timp ce scriu aceste însemnări, sperînd ca vreun băiat de pe pămînt să le poată citi şi să—şi amintească de mine, sînt mai vîrstnică.

Doar puţin mai vîrstnică pentru lumea în care mă aflu acum — mult mai vîrstnică însă pentru Pămînt, iubita şi neuitata mea planetă.

Dar să începem cu... începutul.

Sînt o căţeluşă de obîrşie modestă, dar sănătoasă, vioaie şi inteligentă.

De mama aproape că nu—mi mai amintesc; aveam numai cîteva luni cînd am fost dusă la Centrul de cercetări şi încredinţată împreună cu fraţii şi surorile mele lui Ivan, tatăl lui Tiko.

Ivan se îngrijea de noi toţi, dar într—un fel deosebit trebuia să se ocupe de mine. De altfel ne hrănea bine, deşi cumpătat, şi ne ţinea foarte curaţi.

În primele săptămîni ale vieţii mele petrecute la Centrul din cercetări, mă mulţumeam să mănînc, să dorm şi să fac tumbe alături de fraţii mei. Dar, într—o zi, Tiko a venit de la oraş să stea împreună cu tatăl său şi astfel a început marea prietenie a vieţii mele, prietenie care avea să aibă o atît de puternică înrîurire asupra viitorului meu.

Tiko a sosit la noi puţin timp înainte ca eu să fi început „condiţionarea" pentru navigaţie în spaţiu. Era un copil frumos, de aproape doisprezece ani, voinic şi bine dezvoltat pentru vîrsta sa.

Avea părul blond, ochii căprui deschis, nasul cîrn şi plin de pistrui, gura mare şi surîzătoare.

Din clipa în care Tiko a intrat în ţarcul în care mă aflam toată viaţa mea s—a schimbat.

M—a strigat — aflase cum mă cheamă de la tatăl său — iar eu am alergat spre el.

Copilul s—a aplecat, m—a luat în braţe şi mi—a spus deîndată:

—Sîntem prieteni, nu—i aşa, Laika?

Mirosul său... ah, nu—l voi uita niciodată!...

I—am sărutat numaidecît faţa cu limba, l—am muşcat uşor de ureche şi de mînă şi în timp ce el continua să—mi vorbească ne jucam hîrjonindu—ne.

Pe atunci nu înţelegeam încă ce—mi spune. Abia după aceea, sub îndrumarea lui răbdătoare şi drăgostoasă, am învăţat să înţeleg toate cuvintele oamenilor.

De altfel, am învăţat de la Tiko încă multe, multe alte lucruri care, după cum vom vedea, mi—au fost foarte folositoare mai tîrziu.

★
★ ★

Cîteva săptămîni după sosirea lui Tiko, s—a început pregătirea mea pentru călătoria în spaţiu.

Cum era şi firesc, nu ştiam de loc ce avea să urmeze. De altfel, în primele exerciţii la care m—au supus profesorul Gorniakov şi tehnicianul Misnov nu era nimic extraordinar.

Trebuia numai să mănînc mereu la aceleaşi ore şi într—un anumit loc, iar pentru asta trebuia să mişc nişte pîrghii speciale care, la acele ore anume stabilite, luau mîncarea şi o puneau la îndemîna mea.

Apoi s—a trecut la exerciţii mai grele şi prin asta la adevărata mea „condiţionare".

Da... voi, băieţi, atît de asemănători lui Tiko al meu, voi, pentru care scriu în speranţa că veţi citi într—o zi aceste peripeţii ale mele aflaţi...

Condiţionare înseamnă a adapta (a condiţiona) în chip. artificial o fiinţă"vie (în cazul de faţă, pe mine, căţeluşa Laika) să suporte condiţii excepţionale.

Iar condiţiile excepţionale cărora trebuia să mă adaptez erau cele ale zborului în spaţiul cosmic.

Au urmat, în sfîrşit, exerciţii mai grele şi care mi—au dat destulă bătaie de cap; erau exerciţii pe care

trebuia să le fac mai întîi într—un mediu înconjurător în care nu mai cîntăream nimic şi unde pluteam de—a dreptul prin aer, aşa cum plutea mîncarea pe care s—ar fi cuvenit să o înghit şi apa pe care aş fi vrut să o beau.

Apoi, aceleaşi exerciţii trebuiau făcute într—un mediu înconjurător în care — spre deosebire de celălalt — mi se părea că am nici mai mult nici mai puţin de o sută de kilograme şi unde o forţă năprasnică mă strivea de sol. Pentru asta se cădea să mă obişnuiesc să stau pe de—a întregul întinsă şi, în loc să—mi mişc trupul care devenise foarte greu, să—mi mişc uşor doar labele şi să—mi aduc mîncarea la gură, urmînd ca după aceea să ridic binişor capul şi să mănînc puţin şi încet.

În timpul acestor obositoare şi lungi şi nesfîrşite exerciţii prietenia mea cu Tiko nu numai că s—a întărit, dar s—a arătat a fi şi foarte folositoare pentru reuşita condiţionării mele în vederea zborului cosmic.

De îndată ce aceste exerciţii se isprăveau — exerciţii care la început ţineau puţin, prelungindu—se treptat — alergam afară să respir şi să mă odihnesc. Afară, îl găseam întotdeauna pe Tiko aşteptîndu—mă.

Mă întreba cum au mers lecţiile, dacă mi—au izbutit exerciţiile şi dacă nu mă simţeam prea ostenită.

Aşa s—a făcut că, încetul cu încetul, am început să înţeleg nu numai sensul celor ce—mi spunea Tiko, dar chiar şi cuvintele sale.

Da... aceasta s—a putut întîmpla mai ales fiindcă Tiko, de îndată ce şi—a dat seama că mă strădui să înţeleg cuvintele sale, a pornit să mă ajute, repetînd chiar şi de zece ori acelaşi cuvînt, rostindu—l literă cu literă, întovărăşindu—l de gesturi grăitoare pe care mă îndemna să le repet.

Cînd a văzut că sînt în stare să—l înţeleg aproape deplin, băiatul a ţinut să—mi explice şi ceea ce făceam şi pentru ce.

De fapt, mărturisesc că pînă atunci executasem exerciţiile care mi se dădeau şi mă supusesem condiţionării impuse de profesorul Gorniakov şi de către Misnov datorită, în primul rînd, acelei dragoste şi acelui orgoliu care ne împing de obicei pe noi, cîinii, să facem tot ce ne stă în putinţă pentru a—i mulţumi pe oameni, mulţumirea lor făcîndu—ne să fim fericiţi.

Însă ţinta acelor exerciţii şi îndeosebi a acelora mai grele şi mai crude, care mă făceau să sufăr atîta, îmi rămăsese necunoscută. Şi cu toate că nu puteam să port pică nici lui Misnov şi nici lui Gorniakov, mi se părea ades că ei erau nemiloşi cu mine deşi nu o meritam.

Puţin cîte puţin, Tiko a reuşit să mă facă să înţeleg totul şi astfel am aflat că oamenii pregăteau o călătorie în spaţiul cosmic — o a doua călătorie.

Prima se realizase cu un „sputnik" încărcat numai cu instrumente ştiinţifice şi tehnice. Pentru cea de a doua călătorie însă, urma să se introducă în interiorul „sputnikului" o fiinţă vie spre a se vedea cum va izbuti ea să îndure călătoria... iar eu fusesem aleasă ca primă călătoare în spaţiu.

Prin urmare acesta era înţelesul exerciţiilor pe care le socotisem atît de crude.

Trebuia să fiu obişnuită cu viteza colosală a rachetei ce urma să ducă „sputnikui" dincolo de atmosfera pămîntului şi trebuia să fiu obişnuită cu năprasnica forţă a gravitaţiei care, tocmai din pricina acestei viteze, mă strivea şi mă făcea atît de grea, neîngăduindu—mi măcar să ridic o lăbuţă. De asemenea trebuia să fiu obişnuită cu lipsa de gravitaţie pe care aveam să o îndur atunci cînd „sputnikul" ieşind, din atmosfera pămîntului ar fi navigat în spaţiul liber.

Pentru asta, prin urmare, eram datoare să mă obişnuiesc a pluti în aer şi a mă hrăni în asemenea vitrege condiţiuni.

Cînd Tiko a reuşit să mă facă să înţeleg bine adevărul, nu dacă m—am simţit mulţumită, înspăimîntată sau mîndră. Poate că am încercat toate aceste sentimente deodată; eram şi mulţumită şi înspăimîntată şi mîndră.

Deoarece Tiko îmi explicase că rezultatele călătoriei mele în spaţiu ar putea îngădui oamenilor să călătorească în cosmos, eram nespus de mulţumită — mulţumită de a fi folositoare oamenilor pe care noi, cîinii, îi iubim atît de mult. Eram însă şi înspăimîntată... nu ştiam, şi nimeni nu ştia ce aveam să simt, ce aveam să îndur, ce avea să se întîmple la urma urmelor cu biata mea viaţă în acest spaţiu cosmic. Şi totuşi... ce mîndră eram... cu toată spaima mea, de a fi fost aleasă ca primă călătoare în spaţiul cosmic.

Din păcate, din tot ceea ce simţeam şi gîndeam nu puteam să împărtăşesc nimic prietenului meu Tiko.

Dacă el reuşise, într—adevăr, să mă facă să înţeleg aproape cu desăvîrşire limba oamenilor, eu nu eram în stare să—l fac pe el să înţeleagă pe aceea a clinilor.

Da... e adevărat că prin inteligenţa sa şi prin dragostea pe care mi—o nutrea, băiatul putea să înţeleagă sentimentele şi nevoile mele — dar de data asta, acum cînd era vorba de călătoria în spaţiu, mi—ar fi prins bine graiul, pentru a—i spune mai limpede ce simţeam şi ce gîndeam.

De aceea, în ziua în care mi s—a părut că am înţeles totul, m—am aşezat în braţele lui Tiko, m—am uitat ţintă în ochii lui şi, în acelaşi timp, i—am pus o lăbuţă pe inimă, iar cealaltă i—am dus—o la gură.

Tiko a înţeles şi mi—a spus:

—Ai vrea să vorbeşti, nu—i aşa, Laika? Mă înţelegi, ştiu... înţelegi totul, dar nu poţi să—mi vorbeşti... nu poţi să—mi răspunzi. Ah, şi ce bine ar fi dac—ai putea... Gîndeşte—te numai, Laika, în „sputnik" vor fi aparate de radio foarte sensibile, foarte perfecţionate şi dacă tu ai putea să—mi vorbeşti, ai putea să comunici cu mine...

Dar pentru a face asta, ar trebui ca tu să fii în stare să vorbeşti, să fii în stare să te faci înţeleasă. Şi vai, tocmai asta tu nu poţi, chiar dacă eşti foarte inteligentă, chiar dacă mă iubeşti foarte mult. Şi totuşi ... poate că există un mijloc...

Tiko s—a oprit deodată, continuînd însă să mă ţină în braţe şi să mă mîngîie. Aţintindu—şi ochii în depărtare, îşi muşca buzele cu dinţişorii.

—Evrika! (acest cuvînt... zău că nu l—am înţeles). Am găsit! Cuprins de entuziasm, m—a aruncat în sus de parcă aş fi

fost o minge, apoi m—a strîns din nou la piept şi m—a îmbrăţişat furtunos, în timp ce eu chelălăiam fericită. După aceea s—a aşezat pe pămînt şi a început să—mi explice:

—Vezi tu, Laika, oamenii care nu pot să vorbească — muţii adică — se fac înţeleşi prin gesturi sau prin scris. Tu însă nu poţi să te faci înţeleasă nici prin semne şi nici prin scris... pentru că nu ai mîini. Dacă am fi avut mai mult timp poate că aş fi izbutit să te învăţ să te foloseşti de lăbuţe aşa cum se folosesc oamenii de mîini... dar acum nu vom putea, fiindcă pentru asta ne—ar trebui prea multă vreme.

Îmi amintesc însă că invalizii noştri, eroii Marelui Război pentru Apărarea Patriei, pot fi pe de—a întregul reeducaţi oricare ar fi mutilările suferite şi oricît de grave ar fi fost ele. Anul trecut, cînd am vizitat împreună cu colegii mei de şcoală Centrul de reeducare, am petrecut acolo toată ziua în mijlocul invalizilor... ba cu mulţi ne—am şi împrietenit... Ei bine, mi—aduc aminte că am văzut un invalid fără mîini care învăţa să scrie la maşină cu un fel de cîrlige, un fel de proteză, care îi înlocuiau mîinile... iar alt invalid exersa alfabetul Morse, un alfabet simplificat, alcătuit din semne şi sunete.

De ce oare n—ai putea şi tu să înveţi alfabetul Morse — ba chiar şi să scrii la maşină? Sînt sigur că ai putea! Iar de vrut... ai să vrei, nu—i aşa, Laika?

Am înţeles aproape tot ce mi—a spus Tiko, chiar dacă am întîlnit cuvinte ca proteză, alfabet Morse, maşină de scris... despre care nu ştiam bine ce înseamnă. Vedeţi, eu pricep mai ales cuvintele care duc la ceva ce simt sau cunosc, ceva ce văd sau am văzut.

Dar pesemne că Tiko se gîndise cum să mă ajute să văd, cum să mă ajute pe viitor să înţeleg totul şi încă foarte limpede.

Iar eu, fără îndoială că voi învăţa tot ceea ce Tiko vă dori, pentru a putea fi în stare să comunic cu el, să rămîn legată de el chiar şi atunci cînd voi fi aruncată acolo sus, în cerul îndepărtat.

★

★ ★

În zilele următoare am fost foarte, foarte ocupată. Nici tu joc, nici tumbe cu Tiko, numai studiu şi exerciţii împreună cu el. Totuşi, studiul şi exerciţiile făcute cu Tiko se deosebesc mult de „condiţionarea" profesorului Gorniakov!

Mai întîi de toate, exerciţiile lui Tiko nu—mi aduceau nici o suferinţă. Apoi, pentru a—mi răsplăti strădaniile, Tiko nu—mi dădea numai o bucăţică de zahăr — aşa cum făcea profesorul — ci mă strîngea la piept şi mă săruta apăsat pe nas. Iar eu, pentru a merita o astfel de sărutare, simţeam că mi—aş fi dat oricîtă osteneală, încercînd să ajung cel puţin tot atît de înţeleaptă cît şi profesorul Gorniakov. într—o zi, Tiko mi—a spus:

—Ştii, Laika, s—ar cuveni să începi mai întîi cu aparatul Morse. în primul rînd pentru că, deocamdată, nici nu avem maşină de scris, iar în al doilea rînd, alfabetul Morse e mai uşor... în schimb, îţi va prinde

bine mai tîrziu, atunci cînd vom căpăta o maşină de scris.

Şi Tiko a pornit cu multă răbdare şi dragoste să mă înveţe alfabetul Morse.

Cu ajutorul unei pietricele şi al unei cutii de conserve goală, m—a învăţat să bat loviturile lungi şi pe cele întrerupte, să le bat încet sau tare. La început mi—a fost greu să ţin pietricica între pernuţele unei singure lăbuţe şi încercam mereu să mă ajut cu cealaltă. Aşa era mai uşor!

Dar Tiko s—a arătat, neînduplecat:

—Trebuie să înveţi să baţi cu o singură lăbuţă... Gîndeşte—te... s—ar putea să te găseşti într—o împrejurare în care să nu ai liberă decît una... şi n—ai să poţi face nimic dacă nu ai învăţat să baţi cu o singură lăbuţă. Iar dacă vei avea prilejul să te serveşti de amîndouă lăbuţele, va fi cu atît mai plăcut.

Cu pietricica aceea şi cu cutia de conserve, totul mergea destul de bine, cînd, într—o bună zi, Tiko a adus în curte un fel de aparat Morse rudimentar, meşterit — mi—a explicat prietenul meu — chiar de el însuşi.

—De azi înainte, vei face exerciţiile pe aparatul acesta. Mai tîrziu îl voi perfecţiona pentru tine şi apoi, atunci cînd vei pleca, vom încerca să—l ascundem în „sputnik". în felul acesta, tu şi cu mine vom putea comunica oricînd şi ori de cîte ori vom dori.

Trebuie să spun că în odăiţa lui Tiko se afla şi un mic aparat de radiorecepţie, iar băiatul s—a străduit multă vreme să construiască şi un aparat de emisie, fie el cît de simplificat.

—Ştii, Laika, nu—i de ajuns să cunoşti alfabetul Morse şi să ai un mic aparat de semnalizare... Trebuie totodată şi un radio... Pe „sputnik" va fi radio iar tu, cu aparatul Morse, vei putea transmite de acolo... Dar eu, eu cum voi transmite de aci? Iată de ce îmi trebuie neapărat şi mie un aparat de emisie.

Totul mergea strună; ştiam acum de minune semnalele Morse şi puteam chiar să le bat cu o singură lăbuţă — ştiam de asemenea să recunosc toate semnalele auzite, ba le puteam recunoaşte şi văzîndu—le scrise.

Numai Tiko nu izbutise încă să facă rost de o maşină de scris.

E drept că nu ni se mai părea chiar atît de neînlocuit această maşină de scris — eram în stare doar să comunicăm straşnic şi cu aparatul Morse. Cu adevărat, puteam să—i mărturisesc lui Tiko multe lucruri prin semnalele Morse, ca şi cum aş fi ştiut şi eu limbajul oamenilor.

—Ştii, totuşi nu—i de loc acelaşi lucru — ţinu să—mi spună într—o zi Tiko, văzînd stăruinţa mea de a bate o frază mai lungă. Dacă am avea o maşină de scris, totul ar deveni mai uşor şi mai limpede.

În sfîrşit, într—o altă zi, după ce terminasem tocmai încercările de condiţionare, l—am găsit pe copil aşteptîndu—mă nerăbdător în curte.

A fost de ajuns o privire ca să înţeleg că avea noutăţi importante.'

Aplecîndu—se înspre mine, Tiko mi—a şoptit la ureche cu un glas tulburat:

—Laika, avem în sfîrşit o maşină de scris. Vino s—o vezi! Era o maşină veche pe care Tiko o obţinuse cu împrumut de la un prieten al tatălui său, sub motivul că vrea să înveţe să bată la maşină.

Da... pentru că trebuie să ştiţi... nici Tiko, prietenul meu, nu ştia să bată la maşină.

Dar asta nu ne—a încurcat... aş putea spune chiar că ne—a fost de folos. împreună am învăţat să batem mult mai lesne şi mult mai repede decît am fi făcut—o fiecare pe socoteala sa.

Tiko m—a învăţat la început alfabetul. Pînă atunci mă deprinsesem să înţeleg numai sensul cuvintelor, ba chiar să—l traduc în semnalele şi sunetele alfabetului Morse — dar alfabetul obişnuit, rînduiala literelor şi împerecherea silabelor nu le cunoşteam încă.

După ce am învăţat trainic alfabetul normal, am căutat, împreună cu Tiko, să alcătuiesc mai întîi cuvinte şi apoi fraze întregi pe clapele maşinii de scris.

Acum, cînd scriam la maşină, spre deosebire de ceea ce mi se întîmplase cînd învăţam să bat semnalele Morse, cel mai greu îmi venea tocmai coordonarea ambelor lăbuţe.

Ca să fiu cinstită, trebuie să recunosc că n—am învăţat niciodată să mă servesc întru totul de amîndouă lăbuţele, ci numai să mă ajut cu lăbuţa stînga din faţă, în timp ce cu dreapta apăsam pe clape.

De altfel, vă rog să mă credeţi... nici cu o singură lăbuţă treaba nu era prea uşoară! Căutînd să atingă o singură clapă — în primele zile mai ales — lăbuţa mea atingea mereu două sau trei clape deodată, făcînd nişte încurcături pline de haz. Spre a mă perfecţiona, a trebuit să învăţ să strîng pernuţele, apoi să împing înainte numai pe cea din mijloc — cea care urma să atingă clapa necesară.

De altfel, mi—am dat seama destul de repede că nici pentru Tiko lucrurile nu stăteau mai bine.

De fapt, dacă eu băteam cu o singură lăbuţă pe mai multe clape, băiatul, deşi apăsa o clapă numai cu

un deget, greşea la fel de lesne ca şi mine.

Cînd Tiko îmi dădea un bobîrnac peste lăbuţă, spunîndu—mi:

—Laika, iar ai greşit... eu mă îndreptam, dar, grabnic după aceea, cînd greşea el, îi dădeam şi eu peste mînă cu laba, şi cînd îmi venea rîndul scriam:

—Tiko, iar ai greşit clapa... N—ai să înveţi niciodată să baţi la maşină...

—Laika, ce caraghioasă poţi să fii — striga băiatul, îmbrăţişîndu—mă.

Şi apoi întrerupeam lecţiile pentru a ne da tumba de cîteva ori — fericiţi cum pot fi numai un copil şi un cîine care se îndrăgesc... aşa cum ne îndrăgisem noi.

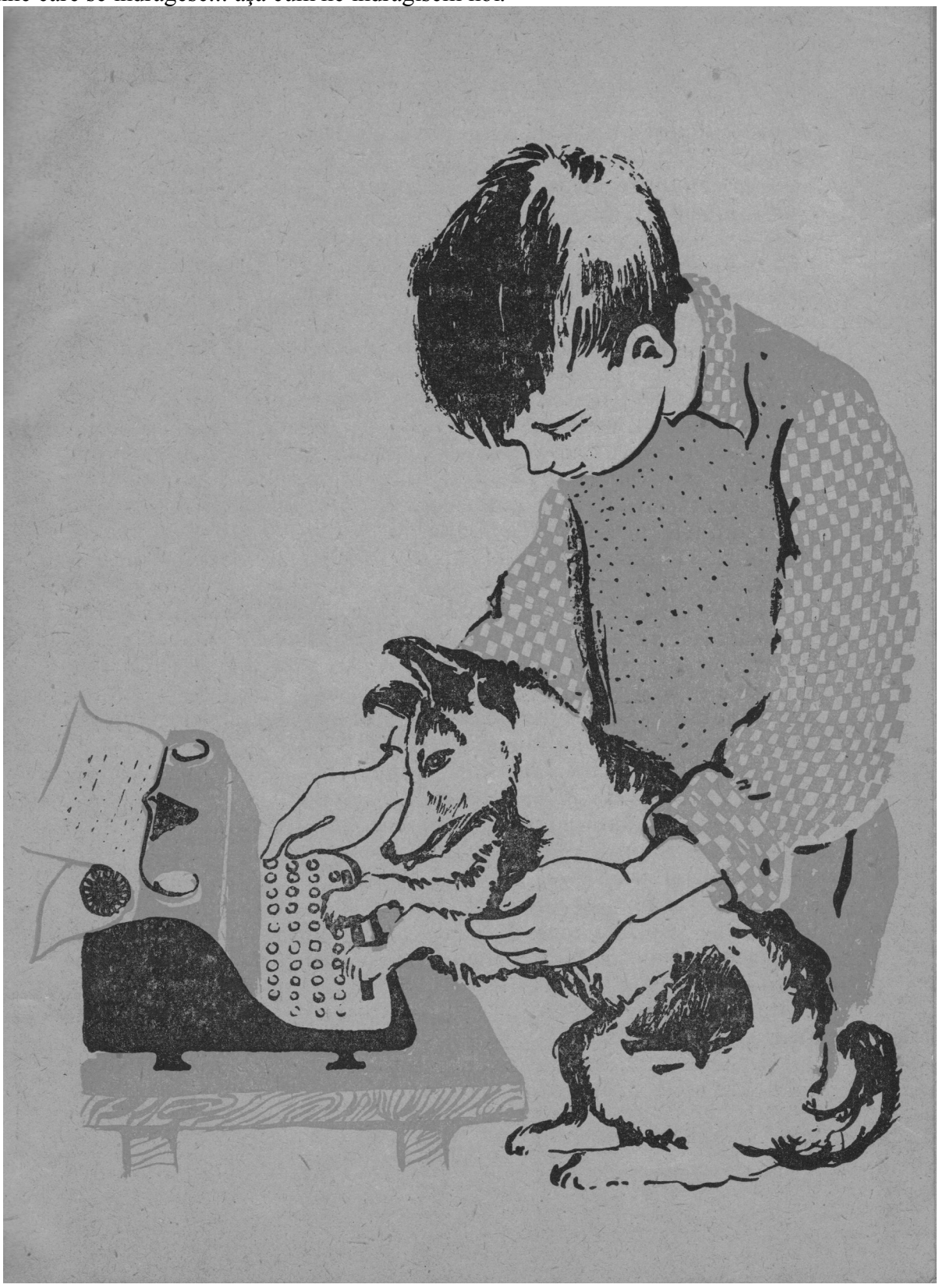

CAPITOLUL II. Plecarea cea mare — Primele urmări fizice ale fricii — Aparatul Morse funcţionează — Nu se vede nimic — Alimentele se împuţinează — De cîte zile călătoresc prin spaţiu? — Mi se pare că „sputnikul" îşi micşorează viteza — Dar eu vreau să mă salvez! — Oare racheta purtătoare ar putea să mă ajute? — Părăsesc „sputnikul" pentru rachetă — Salvată, cel puţin pentru un timp.

—Laika, Laika...

Repezindu—se spre mine, Tiko m—a ridicat în braţe, strîngîndu—mă tare de tot la piept.

—S—a hotărît data plecării!

Simt inima lui Tiko bătînd grăbită. Copilul e foarte mişcat.

Şi inima mea bate puternic,, neliniştită şi îndurerată. Neliniştită pentru călătoria ducînd spre necunoscut, sus spre cerul albastru... şi îndurerată, amarnic de îndurerată, din pricina despărţirii de Tiko al meu.

Am pornit spre odăiţa băiatului şi, odată ajunsă acolo, m—am aşezat în faţa maşinii de scris.

Ţineam să—i spun încă o dată lui Tiko tot ceea ce simţeam pentru el.

„Tiko, prietenul meu... micul meu stăpîn... mi—e teamă, mi—e atît de teamă de călătoria aceasta... dar suferinţa mea e Încă şi mai mare pentru că trebuie să te părăsesc. Tu ai fost şi eşti totul pentru mine. Ţie, dragostei tale, îi datorez cunoştinţele mele, faptul că am învăţat bine şi repede ceea ce mi—a fost predat. Iar dacă drumul meu va da rezultate folositoare oamenilor, ele ţi se vor datora, în primul rînd, ţie.

Am învăţat mult mai mult decît se poate bănui. Mulţumită ţie, Tiko al meu, ştiu să bat un mesaj Morse, mulţumită ţie ştiu să scriu la maşină. Nu sînt sigură că acestea vor sluji la ceva... cred însă că vor sluji... dacă mă voi întoarce! Oricum, îmi slujesc azi pentru ca să—ţi spun toată dragostea mea... ţie Tiko, nepreţuitul meu prieten. Dacă va fi să nu mă mai întorc... păstrează—mi întotdeauna un colţişor în inima ta, printre amintirile^ cele mai dragi..."

În timp ce—am scris aceste cuvinte, Tiko a stat lîngă mine şi le—a citit unul după altul. Dar n—am apucat să bat ultimul cuvînt şi ceva cald şi dulce mi—a umezit capul, iar mîinile lui Tiko m—au strîns şi vocea lui dragă mi—a murmurat printre lacrimi:

—Laika, Laika... Nu, nu te voi uita niciodată... Tu însă trebuie să te întorci lîngă mine, lîngă Tiko al tău care te iubeşte atît de mult şi care te va iubi întotdeauna!

★
★ ★

După cîte aflase Tiko, plecarea urma să aibă loc peste două zile.

La drept vorbind, copilul nu ştia nimic sigur, deoarece data exactă a pornirii era secretă; Tiko însă o bănuia adunînd laolaltă cîteva semne.

Şi pe urmă... mai era inima lui... care nu—l înşela.

Ultimele două zile le—am petrecut stînd aproape mereu împreună. Eu mă ascundeam pe unde puteam, şi pentru ca să sar peste ultimele exerciţii, şi pentru ca să pot rămîne cît mai multe ceasuri alături de Tiko.

În cele din urmă... m—am lăsat găsită! Trebuiau doar să—mi arate încăperea din „sputnik", unde aveam să călătoresc şi trebuiau să mă ajute să mă obişnuiesc cu noua mea locuinţă.

Pe de altă parte, Tiko şi cu mine încercam să descoperim felul prin care să ascundem în încăpere micul şi simplul aparat Morse, fabricat de băiat. Era însă nevoie să—l ascundem bine şi cît mai aproape de unul dintre aparatele de radio.

Din fericire, se poate spune că încăperea era tixită de aparate de radio. I—am auzit de altfel istorisind pe profesorul Gorniakov şi pe tehnicieni că numai aşa se putea urmări de pe Pămînt ceea ce se

întîmplă în interiorul „sputnikului".

Din pricina asta, pesemne, erau în noua mea locuinţă atîtea aparate de radio, unele erau puse doar pentru a controla celelalte aparate ştiinţifice, pe acelea care aveau să măsoare înălţimea, viteza, căldura, umiditatea, atracţia terestră, pe cea lunară, atracţia solară etc.

Cît despre mine aveam să fiu de—a dreptul Înfăşurată în aparate pentru ca ele să—mi măsoare bătăile inimii, temperatura sîngelui, salivaţia şi toate celelalte funcţiuni ale corpului meu.

În ceea ce priveşte mîncarea şi băutura, aparatul automat pe care învăţasem să—l fac să se declanşeze la ore fixe, mişcîndu—i levierul indicat, trebuia să—mi dea porţii special dozate pînă cînd...

Profesorul şi tehnicienii nu puteau să spună pînă cînd... Pentru că nimeni nu putea s—o ştie. Pînă la reîntoarcerea pe Pămînt a „sputnikului" ? Pînă la moartea mea în spaţiu? Cine o ştia?!

★
★ ★

Chiar în dimineaţa plecării, pe întuneric încă, am izbutit să mă strecor iute în încăperea „sputnikului", iar după aceea l—am ajutat şi pe Tiko să se furişeze înăuntru.

În grabă şi cu sufletul la gură de frică — era vai de noi dacă am fi fost descoperiţi — am ascuns, alături de instrumentele pentru măsurarea căldurii si vitezei, micul aparat Morse al lui Tiko.

Toate instrumentele din „sputnik" fuseseră recepţionate şi controlate — era deci puţin probabil ca—n ultima clipă să se mai facă o altă vizită de control care ar fi putut, vai!, să ducă la descoperirea aparatului nostru.

De altfel, totul a mers strună.

Şi în sfîrşit a sosit şi marea clipă a plecării spre spaţiul infinit.

Locul împrejmuit unde se găsea „sputnikul" montat pe racheta sa purtătoare care — după cum mă înştiinţase Tiko — avea să—l ducă dincolo de atmosfera terestră era, în dimineaţa aceea, vegheat cu străşnicie.

Nimeni, în afară de personalul tehnic absolut trebuincios, nu avea voia să intre.

Degeaba plînsese Tiko, degeaba îi implorase el pe toţi acei care—l cunoşteau şi îl iubeau... de data asta nu se putea pătrunde spre „sputnik".

Atunci, pentru că vorbele îmi lipseau spre a mă împotrivi, am început să sar şi să latru, să alerg încolo şi încoace, arătîndu—mi astfel nemulţumirea de a fi ruptă de Tiko tocmai în clipa plecării.

Dar, chiar în secunda cînd m—au prins de zgardă, tatăl lui Tiko mi—a spus c—o voce serioasă:

—Laika, dacă—l iubeşti pe Tiko, încetează să te porţi astfel... Ar fi foarte primejdios pentru el să pătrundă în această împrejmuire... La plecare, racheta va împrăştia foc, va împrăştia flăcări şi gaze dăunătoare... Vrei ca Tiko să păţească ceva?

L—am privit în ochi pe Ivan, tatăl lui Tiko, şi am înţeles că spune adevărul. De aceea, i—am dat suspinînd o ultimă sărutare pentru Tiko şi apoi supusă, cu coada între picioare, m—am îndreptat către scăriţă pentru a mă urca în încăperea „sputnikului".

Dar, înainte de a trece pragul uşii care avea să mă despartă de Tiko, poate pentru totdeauna, m—am întors pentru ultima oară către locurile unde îl cunoscusem pe scumpul meu prieten, acolo unde fusesem atît de fericită şi unde învăţasem atîtea lucruri.

I—am auzit pe tehnicieni mărturisind:

—Acestei căţeluşe îi lipseşte doar graiul... Priviţi cum a înţeles... cum înţelege totul...

Tare îmi venea să plîng în acel ultim ceas! Dar fiindcă ştiam cît de mult îi tulbură pe oameni plînsul nostru, al clinilor, m—am stăpînit şi n—am plîns... Aşa s—a făcut că ultimul meu salut către Tiko a fost doar un vesel lătrat care voia să—i spună marelui meu prieten:

—La revedere şi nu adio, Tiko ! Mă voi întoarce, ai să vezi... mă voi întoarce lîngă tine aşa cum ţi—am făgăduit şi aşa cum doreşti tu!

Mînuţei lui Tiko, ridicată dincolo de împrejmuire, i—am răspuns ridicînd o lăbuţă.

Apoi am intrat în încăpere.

Unul din tehnicieni mi—a fixat în dreptul inimii şi pe burtă două microfoane. După aceea, aruncînd o ultimă privire în jur,, s—a aplecat asupra mea şi m—a sărutat pe furiş.

La numai o clipă după sărutare, portiţa cu închizătoare ermetică s—a trîntit definitiv.

Rămăsesem singură. Aventura cea mare începea.

S—a auzit un fel de şuierat sfîşietor şi toată încăperea fu zguduită de o putere de necuprins.

Aşa cum fusesem învăţată, m—am culcat lipindu—mă de podea, întinzînd labele şi punînd botul jos.

O putere înfricoşătoare, mereu mai apăsătoare, mă strivea; aveam simţămîntul că sînt îngropată sub munţi, nenumăraţi munţi de piatră care se lăsau peste mine, care îmi împiedicau orice mişcare.

Ce chin! Exerciţiile de condiţionare fuseseră o plăcere faţă de ce se întîmpla acum.

Am închis ochii. Nu mai puteam respira.

Adio, Tiko, nu ne vom mai revedea niciodată.

Dacă asculţi cumva la radio, primeşte ultimele bătăi ale inimii mele.

Ultimul meu gînd este pentru tine, dragul meu prieten...

★

★ ★

Dar nu... nu murisem.

Trebuie să fi trecut prin ceea ce oamenii numesc leşin, deoarece pentru o anumită bucată de timp — scurt? lung? nu ştiu şi nu voi şti—o niciodată — nu am mai simţit nimic, ca şi cum aş fi fost într—adevăr moartă. Totuşi nu eram moartă, de vreme ce apoi am deschis ochii şi am vrut chiar să mă mişc un pic.

Ah, trăiam... da... dar nu reuşeam să fac nici o mişcare.

Marea greutate mă strivea încă; asta însemna, după cum îmi arătase Tiko, prietenul meu, că „sputnikul" alerga mereu spre înălţime, căutînd să se smulgă forţei gravitaţiei care îl înlănţuia de pămînt.

Aceasta era pricina senzaţiei de puternică strivire care îmi făcea atîta rău şi mă sufoca.

Din ce cauze se întîmplau toate acestea n—o ştiu... fiindcă nu înţelesesem prea limpede, dar dreptatea era de partea lui Tiko, deoarece recunoşteam efectul de care îmi pomenise.

Vasăzică, de aceea trebuia să fiu pregătită, condiţionată..» pentru ca să îndur acest efect... da... da...

Spre marea mea ruşine însă, mă murdărisem toată. Nu ştiu dacă era efectul puternicei forţe a gravitaţiei care mă. turtea într—una sau dacă nu cumva mi se întorsese stomacul p& dos, pur şi simplu, din cauza spaimei.

Adevărul e că m—am murdărit ca un purceluş.

Dac—ar fi ştiut Tiko!

Dar ceea ce era şi mai neplăcut era faptul că pentru un timp nu puteam să mă mişc, necum să mă curăţ.

Da... ştiam, tot din cele spuse de băiat, că acest efect nu ar trebui să dăinuie; cu cît te înalţi mai sus în atmosferă, cu. atît mai mult scade senzaţia de greutate.

Ba chiar ar urma după aceea să plutesc în spaţiu dacă, bineînţeles, nu m—ar fi împiedicat toate chingile cu care mă. legaseră.

Bine... bine... dar cît timp avea să mai ţină această senzaţie de greutate cumplită?

Mă simţeam obosită, chiar foarte obosită, ca şi cum aş fi purtat de ore şi ore în şir toată greutatea asta copleşitoare.

Dac—aş fi putut măcar să beau puţină apă. Trebuia încercat!

Recipientul cu apă era chiar alături, în faţa mea. Am întins o lăbuţă şi am încercat să o mişc spre apă. Lăbuţa era grea de parcă ar fi fost de plumb — de parcă n—ar mai fi fost a mea.

Şi totuşi era lăbuţa mea!

Printr—o încercare deznădăjduită am izbutit în sfîrşit. Am izbutit să fac să alunece recipientul cu apă pe lîngă bot, am făcut apoi o nouă sforţare pentru a—mi ridica botul şi a împinge levierul şi, în fine, am putut să înghit puţină apă, chiar dacă deschiderea gurii numai şi alungirea limbii m—au costat un deosebit efort.

Ah, ce bună era apa...

Mi—am pus capul la loc pe podea. Trebuia să mă odihnesc puţin şi după aceea să repet aceleaşi mişcări pentru mîncare — doar am fost condiţionată şi pentru mîncare. Iar ora prînzului se apropia!

Mai întîi de orice se cuvenea însă să mă odihnesc...

Pesemne că am adormit cu toată greutatea aceea strivitoare — probabil că în apa pe care o băusem era pus ceva ce—aducea somnul.

Mie mi—a prins bine — chiar şi după ce m—am trezit, slăbiciunea atîtor încercări se făcea resimţită.

Am încercat, grijulie, să mişc o labă... Ce bucurie! Nu mai cîntărea aproape nimic...

Se vede că mă urcasem foarte sus. Oare cît se scursese?

Mult desigur, deoarece mi—era tare foame — trebuie că şi ora prînzului trecuse.

Am încercat iarăşi să mă mişc şi am izbutit, chiar dacă nu mi—a fost prea lesne.

Aşa cum mă învăţaseră, m—am aşezat încet pe labe. Tremuram toată. Era cazul poate să îmbuc ceva... dar o treabă mai grabnică încă se cerea făcută.

Jos, Tiko era desigur îngrijorat — de la plecarea „sputnikului" nu mai avusese nici o veste de la mine.

Da, aparatele care mă înconjurau şi microfoanele pe care mi le legaseră de corp îi informaseră, fără îndoială, pe oamenii de ştiinţă, că—s încă vie, că inima mea bate într—una.

Dar Tiko aflase şi el?

Şi chiar dacă aflase — îşi închipuie el de ce nu—i trimisesem pînă atunci nici un mesaj?

Dar înainte de orice, trebuia să—mi fac un pic toaleta. N—am prea izbutit eu, fiindcă mă mişcăm încă foarte anevoie şi fiecare mişcare mă costa multă trudă, dar, la urma urmelor, aveam să mă spăl mai bine după ce aş fi „vorbit" cu Tiko.

Cu mare caznă am apropiat de mine aparatul Morse — fabricaţia prietenului meu.

Şi—n timp ce băteam încet, foarte încet, primul meu mesaj, lacrimile îmi împăienjeneau ochii.

—Tiko... Tiko... Sînt eu, Laika... Pînă acum totul a mers Line. Mă simt cam obosită, am trupul cam vlăguit din pricina vitezei, dar vezi — sînt vie şi sănătoasă. Evrika! aşa cum spui tu... Ne vom revedea! închei şi te sărut...

Am bătut mesajul de zece ori, de douăsprezece ori... Mă auzea oare?

În sfîrşit, puteam să mănînc. Eram tare înfometată. Am făcut să se mişte levierul special şi porţia mi—a sosit — o porţie pe care am înfulecat—o cu mare poftă.

Apoi m—am aşezat lîngă radio, toată numai urechi.

Cine putea şti cînd şi dacă avea să—mi răspundă Tiko?

Senzaţia de greutate dispăruse aproape cu desăvîrşire. Trebuie că „sputnikul" se smulsese din zona de atracţie pămîntească.

Cine ştie pe unde mă aflam!

Păcat că „sputnikul" nu avea ferestre. Se gîndiseră poate că—n situaţia mea nu mi—ar mai fi ars de privit?

Nu... probabil că au crezut că tot ceea ce era de văzut nu prezintă nici un interes pentru mine. Asta era... nu se gîndiseră la mine... în schimb în exteriorul „sputnikului" puseseră din loc în loc destule aparate menite să fotografieze zonele prin care treceam.

Sigur era însă un lucru — că eu nu puteam vedea nimic, nici nu puteam şti pe unde mă aflu.

(E adevărat că, oricum, n—aş fi ştiut, fiindcă nimeni nu mai fusese pe acolo şi nici eu n—aveam de unde să cunosc acele locuri...)

M—am apropiat din nou de aparatul de radio. De ce nu răspundea Tiko?

Am meditat şi am tot meditat şi am sfîrşit prin a înţelege că aparatele de radio erau probabil numai emiţătoare şi nu şi receptoare.

La urma urmelor, de ce ar fi fost receptoare? Desigur că oamenii de ştiinţă nu intenţionau să—mi transmită în „sputnik", odată plecată, comunicări sau dispoziţii.

Iată de ce aparatele de radio, care se găseau acolo, foloseau numai pentru a vesti savanţilor de pe pămînt că sînt încă vie şi totodată aveau să—i anunţe cît timp am supravieţuit.

Cum de nu prevăzusem — Tiko şi cu mine — lipsa aparatelor de radio recepţie pe „sputnik"?

Crezuserăm mereu că vom putea comunica şi după plecarea mea... şi de fapt numai eu eram în stare să—l fac pe Tiko să capete ştiri de la mine.

După toate aceste triste descoperiri, am continuat totuşi să sper şi n—am părăsit nici o clipă locul meu de lîngă aparatele de radio.

Oricum, mă gîndeam că peste puţin timp aveam să—i transmit un nou mesaj lui Tiko şi să—i spun că socotelile noastre se dovediseră greşite, fiindcă eu... eu nu puteam să primesc, veşti de la el.

★

★ ★

Cîte zile trecuseră?

Dacă trebuia să le adun ţinînd seama de numărul meselor luate — atunci înţelegeam că multe zile se scurseseră de cînd mă găseam în spaţiu.

Acum, dacă n—ar fi fost chingile care mă ţineau atît pe mine cît şi lucrurile aflate în încăperea „sputnikului", aş fi plutit prin aer şi obiectele celelalte o dată cu mine.

Hrănirea devenise şi ea o problemă... băutul aproape ea neputinţă.

Şi mai era ceva... după părerea mea, raţiile de mîncare şi apă erau pe terminate.

Îmi dădeam seama de aceasta, calculînd, cu toate că era închis, spaţiul în care se aflau proviziile şi calculînd de asemenea volumul a ceea ce consumasem pînă atunci.

Dacă, în scurt timp, n—avea să se întîmple altceva mai neplăcut — probabil că urma să pier de foame şi de sete.

Nu socotiseră desigur rezistenţa mea... altfel ar fi pus mai multe provizii.

Fără îndoială că mă credeau moartă — şi încă de multă Treme. Şi asta, mai ales fiindcă aparatele de radio nu mai funcţionau de loc.

Nemaiprimind ştiri de la mine, era firesc să se gîndească la dispariţia mea.

Nu cunoşteam pricina tăcerii aparatelor: poate că spaţiul Cosmic în care călătorea „sputnikul" era de vină, poate că el împiedica legăturile cu Pămîntul.

Sau poate... aparatele se stricaseră... Sigur era numai un lucru... „sputnikul" nu mai avea legături cu Pămîntul.

Fără doar şi poate că Tiko era disperat... Trebuie că şi el mă credea moartă... Dar nu... eu nu voiam să mor, Tiko!

Tu îmi spuseseşi că eram datoare să mă întorc... iar eu aveam să depun toate strădaniile spre a rămîne în viaţă şi spre a te putea revedea într—o zi...

Deocamdată ţineam să controlez alimentele aflate dincolo de portiţa închisă.

Pînă atunci nu încercasem încă niciodată să deschid ascunzătoarea alimentelor. Nici nu aveam nevoie s—o fac; ştiam că raţiile fuseseră bine împărţite iar mie îmi ajunseseră întotdeauna.

Dar acum, se cuvenea să ştiu ce mai era pe—acolo... la o adică, să pot să reduc porţiile.

N—a fost prea greu să deschid portiţa; Tiko mă învăţase să deschid tot felul de uşiţe, să fac să alunece balamalele, chiar şi să răsucesc cu dinţii cheile în broaşte.

Vai! Stăteam tare prost cu hrana! în totul mai erau numai şase porţii. Foarte puţin! Doar apă era ceva mai multă.

Şi cum apa mă adormea (eram tot mai încredinţată că puseseră un somnifer în ea) am înghiţit un pic de apă.

Cînd dormi, timpul trece mai repede.

Aveam să hotărăsc după aceea ce trebuie să fac!

★
★ ★

Cînd m—am trezit am încercat un simţămînt ciudat. Parcă se schimbase ceva.

M—am sculat, am făcut cîţiva paşi... da... îmi recăpătasem puţin din greutate. De ce?

Poate... poate coboram?

Şi totuşi — fără să ştiu bine de ce — mi se părea că doar viteza se micşorează. Ce se întîmpla? Ce urma să se întîmple?

Tiko îmi mărturisise că primejdia cea mai mare pentru mine stătea tocmai în coborîre; reintrînd în atmosfera terestră,, „sputnikul" s—ar fi dezintegrat.

Dar era încă prea devreme ca aceasta să se întîmple.

Tiko îmi vorbise de săptămîni întregi de zbor, iar profesorul Gorniakov — îl auzisem chiar eu — pomenise chiar de cîteva luni.

Nu trecuse încă atîta timp.

Ceea ce se întîmpla, trebuie să fi fost altceva. Mi—a venit în minte gîndul că mai întîi de toate trebuia

cercetat dacă racheta, purtătoare ne mai ducea sau se desprinsese de „sputnik". Poate se desprindea tocmai atunci?

Oare această încetinire, pe care aveam impresia că o simt,, nu era cauza şi totodată efectul desprinderii?

Dar dacă racheta avea să ne părăsească — nici eu nu mai voiam să rămîn în „sputnik"!

Aş fi preferat — dacă îmi stătea în puteri — să mă mut pe racheta purtătoare.

Ştiam că racheta urma să se întoarcă pe Pămînt, chiar dacă nu era sigur că ea va ajunge vreodată, şi mai ales, în ce stare... Da, trebuie să încerc să mă mut pe rachetă. Dar cum s—o fac?

Mi—am adunat în grabă proviziile pe care le—am scos din. ascunzătoare, apoi le—am închis într—un sac din material plastic găsit în încăpere. Am adăugat şi apa care, spre norocul meu, se găsea în vase cu închidere automată, pe care numai eu le făceam să se deschidă cînd trebuia să beau. După toate astea,, am strîns sacul şi l—am tîrît pînă la uşa închisă ermetic. Acum, venea partea cea mai grea.

Cum să deschid uşa?

Cum să ajung la rachetă?

Oh, n—am să ştiu niciodată cum de—am reuşit să îndeplinesc o asemenea treabă.

Am deschis cu greu uşa dar încă şi mai greu m—am luptat, cu aerul de afară care dădea să mă smulgă.

Da... pentru că dincolo era aer, aer care n—ar fi trebuit să fie dacă — din cele ce—mi aminteam de la Tiko — ne—am fi aflat dincolo de atmosfera terestră.

Poate însă că în clipele acelea mă aflam doar la limita atmosferei; astfel se putea explica prezenţa aerului şi faptul că racheta purtătoare nu se desprinsese încă, pînă atunci, de „sputnik".

De altfel, dacă ăsta era adevărul, probabil că zburam de mult timp în jurul Pămîntului — cînd la limita atmosferei, cînd dincolo de ea.

Vai mie însă... nu puteam să pătrund în rachetă! Din fericire, mă înarmasem cu frînghii de nyIon foarte rezistente, frînghii pe care le dibuisem într—un colţ al „sputnikului".

M—am legat cu ele de aripioarele rachetei şi totodată am legat zdravăn lîngă mine şi sacul cu alimente şi apă.

Înţelegeţi... aveam impresia că racheta era calul pe cînd „sputnikul" doar trăsura.

Iar eu părăseam trăsura pentru cal, aşa cum se procedează cînd trăsura stă gata să se sfărîme; speram însă că acest căluţ de treabă mă va ajuta să scap cu viaţă.

Chiar în clipa aceea, racheta—cal a făcut un fel de săritură..

Am văzut „sputnikul" îndepărtîndu—se, în timp ce inima—mi bătea nebuneşte.

„Sputnikul" odată părăsit, racheta a început să rătăcească singuratică prin spaţiul infinit.

Unde urma să se oprească?

Ce avea să se întîmple cu mine?.. .

Sleită de oboseală şi de emoţii, călărind pe căluţul meu năzdrăvan, care galopa prin cerul albastru, m—am lăsat în voia întîmplării...

CAPITOLUL III. Rătăcind prin spaţiul nesfîrşit... — începe să—mi fie foame — Unde mă va duce calul—rachetă? — Bombardament de meteoriţi — O stea mai strălucitoare decît celelalte — Soare, planetă sau satelit? — Racheta se dezintegrează iar eu aterizez brusc!— Unde mă aflu?

Minunată privelişte...

Niciodată nu văzusem pe Pămînt ceva atît de frumos, în marginea atmosferei terestre — fiindcă eu continuam să cred că mă aflu acolo — desluşeam sub mine o uriaşă sferă verde—albăstruie, înfăşurată toată în văluri diafane şi strălucitoare. Pămîntul! Era Pămîntul!

Acolo unde se afla Tiko, plîngînd—o, cu siguranţă, pe Laika lui...

Iar în jurul meu, deasupra mea, se boltea cerul negru! Da... negru... Aflaţi asta, băieţi, voi care aţi crezut întotdeauna că cerul este albastru.

Albastră şi verde era planeta pe care o vedeam — era oare Pămîntul? albăstrui aerul care o înconjura. Dar cerul, adică spaţiul infinit în a cărui stăpînire ne aflam, cerul era negru, negru ca de catifea.

Şi catifeaua aceasta era presărată cu stele — cu stele de aur şi de argint...

Puzderie de stele...

Unele foarte mici, ca nişte îndepărtate puncte scînteietoare, altele mai mari, părînd de argint, iar altele şi mai mari, părînd de aur.

Ochii mă dureau atît de tare cînd mă uitam la ele, încît adesea trebuia să—i închid.

Între timp, rămîneam mereu agăţată de rachetă şi nu—mi puteam da seama dacă stăteam pe loc sau ne mişcăm.

De fapt, era cu neputinţă ca noi să fi rămas locului... şi totuşi nu simţeam racheta alunecînd. Cel puţin cînd mă uitam la stele eram sigură că stăm nemişcate.

Numai cînd priveam marea planetă de sub mine înţelegeam că mă mişc — ceea ce mi se părea a fi Pămîntul, se mişca încetişor. Tot mai limpezi se vedeau petele negricioase... petele verzi îşi schimbau culoarea în albastru.

Ah, petele acelea... desigur că erau îndepărtatele mări şi cîmpii, îndepărtaţii munţi de pe Pămîntul meu scump.

★

★ ★

Mîncînd şi bînd cîte puţin, dormind şi admirînd cerul şi planeta îndepărtată, am petrecut, cred, multe zile „pămîntene". Şi deodată mi—am dat seama că proviziile — cu toată zgîrcenia mea — se terminaseră. Micşorarea porţiilor nu folosise la nimic.

Mai aveam doar puţină apă.

Aşadar, viaţa mea trebuia să se încheie?

Nu voiam să mor, dar ce mai puteam face spre a mă salva?

Va să zică, zadarnic făcusem eu tot ce—mi stătuse în puteri, zadarnic părăsisem „sputnikul" şi mă agăţasem de rachetă, nădăjduind că aceasta mă va readuce pe Pămînt!

Acum totul se sfîrşise — urma să mor de foame şi de sete. Iar racheta, ultima mea speranţă, nu putea fi dirijată pînă la Pămînt — de altfel nici nu m—aş fi priceput s—o fac.

între timp, pe racheta de care continuam să mă agăţ se terminase şi apa... Se isprăvise astfel şi putinţa mea de a dormi şi de a uita în ce situaţie grea mă aflam.

Pînă şi planeta despre care crezusem că—i Pămîntul dispăruse.

De jur împrejurul meu se întindea doar spaţiul negru — scapărînd de stele.

Şi deodată spaţiul fu sfîşiat de fulgere fără număr — parcă săgeţi sclipitoare veneau din toate părţile. Şi numai cînd una din săgeţi izbi racheta mea am înţeles despre ce era vorba: meteoriţi !

Tiko îmi spusese cît de primejdioşi puteau fi aceşti meteoriţi, dar pe mine — în împrejurarea în care mă aflam — nimic nu mă mai putea înspăiminta.

De altfel, între a muri de foame pe rachetă sau a fi sfîrtecată de un meteorit nu era o prea mare deosebire. Ba chiar era mai bine să mor dintr—o dată, lovită de un meteorit, decît să îndur chinul îndelungat al foamei şi al setei.

Unul... şi încă unul... altul...

Meteoriţii izbeau racheta, păreau că o străpung şi apoi dispăreau.

★

★ ★

Bombardamentul acela nu m—a atins.

Cînd un meteorit venea spre rachetă, închideam ochii căutînd să mă fac cît mai mică. Se vede că instinctul de conservare devenise mai puternic decît orice raţionament.

Apoi, la fel de pe neaşteptate — tot aşa după cum începuse — bombardamentul a luat sfîrşit.

Pesemne însă că racheta fusese avariată, fiindcă începusem să—i simt mişcările — sălta de parcă ar fi dansat.

Pe urmă, cerul îşi schimbă deodată culoarea... da... da... jos parcă se zărea soarele şi în depărtare apăruse o lumină puternică.

Nu ştiam ce poate fi asta — pentru a ghici, încercam să—mi amintesc tot ce—mi spusese Tiko odinioară.

Nu... nu era Soarele... Strălucea parcă altfel... şi apoi, nu dădea căldură. Cu o astfel de lumină, dac—ar fi fost soarele ar fi trebuit să—mi fie tare cald.

Căldură care — s—o mărturisesc cinstit — nu mi—ar fi prins rău de loc! Cu toată condiţionarea mea pentru cele mai joase temperaturi, eram de—a dreptul îngheţată. Cu atît mai îngheţată cu cît eram istovită de foame şi stoarsă de puteri...

Dar lă urma urmelor, poate că nici nu exista vreo lumină — nu prea eram eu sigură că văd ceva cu—adevărat!

Nu cumva foamea îmi prilejuia ceea ce oamenii numesc halucinaţii?

Nu—mi rămînea altceva de făcut decît să mă resemnez. Şi să mor. Oricum, dacă nu mă prăpădeam de foame sau de sete, aveam să pier de frig.

Cel puţin, nu se cădea să încerc păreri de rău.

Avusesem o viaţă frumoasă şi chiar şi moartea mea era deosebită — nu una „de cîine", cum spun oamenii.

Tiko îmi dăruise prietenia lui — şi prietenia e cel mai minunat dar de pe lume. învăţasem atîtea lucruri pe care nu numai cîinii, dar uneori nici copiii nu le ştiau — fusesem folositoare oamenilor, ştiinţei lor... ce puteam să—mi doresc mai mult? Ce altceva mai bun ar fi mai fost viaţa în stare să—mi pregătească?

Şi totuşi... Să mori... fără să—l mai revezi pe Tiko... Aceasta era singura mea durere... singura mea tristeţe... Dar... ce se întîmpla?

Racheta începuse să se încălzească. Da... devenise călduţă... pe urmă, de—a dreptul caldă.

Iată că se îndrepta în jos... Unde? Iar acolo jos — se vedea ceva. Dar ce era?

Pămîntul... o altă planetă? Şi deodată, racheta a luat foc.

Am înţeles... racheta mea, căluţul meu, se dezintegra. Aşadar mă aflam în atmosferă, în orice caz, într—un „soi" de atmosferă.

Repede, trebuia să părăsesc repede calul — aşa cum părăsisem cîndva trăsura.

Aveam de ales, cum s—ar zice... sau să ard o dată cu racheta, sau să mă las să cad în gol... în golul în care atîtea primejdii pîndeau să mă sfărîme...

Oricum, am preferat să mă azvîrl în gol — astfel poate rămîneam în viaţă şi acolo unde—i viaţă se spune că—i şi speranţă.

Repede... repede...

Mi—am meşterit o paraşută legînd cîteva din frînghiile de nylon la sacul de material plastic în care ţinusem alimentele... apoi m—am lăsat să alunec despărţindu—mă de rachetă.

Iar paraşuta... Evrika! vorba lui Tiko... paraşuta funcţiona!

Vedeam racheta îndepărtîndu—se, o vedeam luminîndu—se...

Da, împlinisem totul la timp — într—o lumină orbitoare, racheta s—a dezintegrat.

Iar eu, căţeluşa Laika, am continuat să rătăcesc prin spaţiu, atîrnată de improvizata mea paraşută...

Coboram însă... Unde aveam să cad?

Pămîntul se apropia. Am zărit puţin roşu, verde... Ce era oare acolo?

Apoi, o lovitură năprasnică... Adio, Tiko!

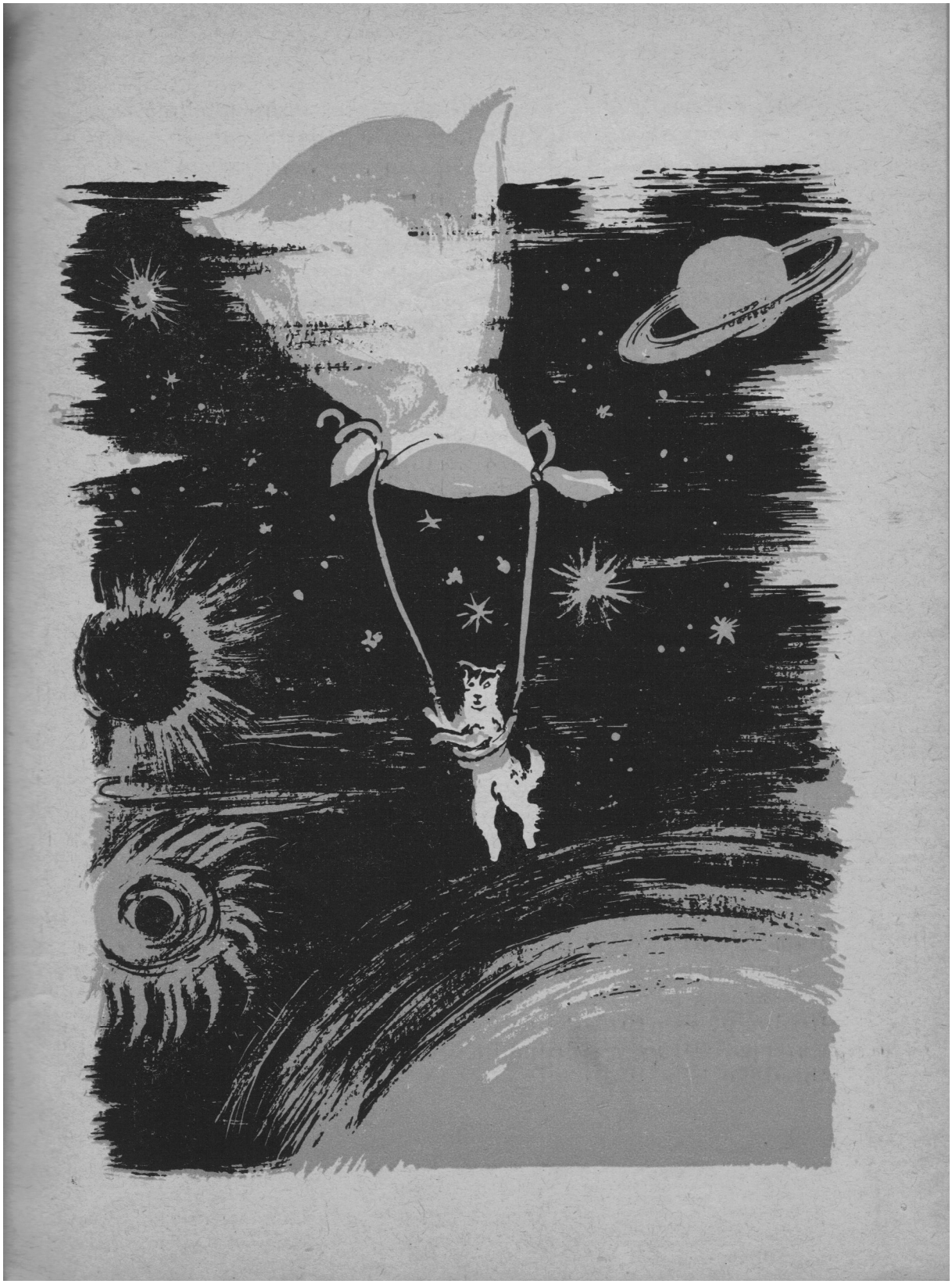

CAPITOLUL IV. Într—o lume nouă.şi necunoscută — Un frig... cîinesc! Prima şi cea mai de seamă problemă: hrana... Scormonesc pămîntul: şoareci cu opt labe... Sînge verde! Prin apropiere, o peşteră cu schelete stranii — Oameni, maimuţe sau alte fiinţe? — Intrarea în subterană — Roboţii — Oameni urşi? — Civilizaţia de pe Gora, planeta necunoscută.

Unde mă aflam?

Mă trezeam parcă dintr—un somn lung şi dureros. Am deschis ochii, dar n—am văzut nimic. Pesemne că era noapte, o noapte adîncă.

Apoi m—am rostogolit, adulmecînd solul şi am găsit sacul paraşută, frînghiile de nylon...

Aha... începeam să—mi amintesc: căzusem de pe racheta—cal cu cîteva clipe numai înainte ca aceasta să se fi dezintegrat.

Eram însă sănătoasă şi, la prima vedere, chiar întreagă. Doar un pic lovită... de aceea probabil mă şi dureau toate încheieturile... toate oasele.

Nici nu—mi venea să cred că am scăpat cu viaţă, după o astfel de săritură! Pun rămăşag că nici o altă căţeluşă nu mai sărise vreodată de la o înălţime atît de mare!

înainte de a mă ridica, mi—am mai pipăit o dată toate patru lăbuţele: întregi! Prin urmare, totul era în regulă... De aflat însă — unde mă aflam?

Începea să se lumineze, dar lumina era încă prea săracă şi eu nu puteam desluşi nimic. Singurul lucru neîndoios rămînea frigul — un frig cumplit. Sau, un frig cîinesc... ar fi spus Tiko.

(De fapt n—am înţeles niciodată de ce un frig puternic se mai numeşte şi frig cîinesc — doar cîinii... nu—s reci de loc!

În sfîrşit... oamenii au uneori un fel atît de anapoda de a se exprima...)

Între timp, am dezlegat frînghiile care mă ţineau legată de sacul—paraşută şi am încercat să fac cîţiva paşi. Ţineam să ştiu ce—i în jurul meu şi mai ales să nu îngheţ de tot.

Pămîntul pe care căzusem, deşi foarte rece, părea moale. Am rîcîit puţin cu laba — da, era parcă nisip.

Am făcut apoi cîţiva paşi primprejur. Acum lumina crescuse şi puteam să deosebesc cîte ceva.

Aveam simţămîntul că mă găsesc într—o lume ciudată şi necunoscută. De pildă, de nicăieri nu venea nici un miros... adulmecam zadarnic pămîntul. Nu, nu se simţea nimic. Asta m—a înfricoşat. Cum se poate să existe o lume fără mirosuri? Ce fel de lume era aceea?

După oarecare timp de gîndire, mi—am spus că o lume fără mirosuri, e o lume pustie. Adică o lume fără oameni, fără animale, fără plante... fără nimic!

Frigul se înteţea, iar mie mi se părea că încep să—l simt şi pe dinăuntru.

O lume pustie!

O lume fără viaţă!

Şi foamea mea care creştea...

Dar dacă nu se găsea nimic pe pămînt — de vreme ce era atît de frig, iar mirosurile lipseau — poate că exista ceva sub pămînt.

Fiindcă trebuia neapărat să—mi caut ceva de mîncare, m—am apucat să scormonesc conştiincios prin nisip... în fine, în ceea ce mi se părea că—i nisip.

Şi chiar în clipa cînd, obosită, voiam să renunţ... am dat de urmele unei vizuini.

O vizuină însemna... animale!!

Am început să scormonesc iar — cu şi mai multă rîvnă. Aha, sub labele mele un corp moale... Un chiţăit! Trebuie că era un şoarece...

Nu mai mîncasem niciodată şoareci — nici nu avusesem nevoie, dar de data aceea foamea mă împingea, aşa că l—am înghiţit.

De altfel, mi—era atît de foame, încît numai după ce l—am înfulecat cu lăcomie am băgat de seamă că nu avea patru labe — aşa cum se obişnuia pe Pămînt — ci nici mai mult nici mai puţin de opt.

Iar sîngele... da, sîngele nu era roşu, ci verde.

Uluită, m—am lăsat să cad pe nisip... uluită şi un pic scîrbită...

Important era însă că mă hrănisem şi că mă simţeam mai bine. La urma urmelor, sînge roşu sau sînge verde, patru său opt labe, cu şoarecele acela eu mă întremasem.

După ce m—am odihnit puţin, aşa, ca să—mi tihnească neobişnuita mea mîncare, mi—am reînceput explorările.

Era cam greu de explorat, fiindcă mirosurile lipseau cu desăvîrşire, dar cel puţin, acum ştiam că viaţa nu lipseşte. Doar că se afla sub pămînt — poate fiindcă deasupra era atît de frig.

De priceput pricepusem... pe deasupra nu se întîlnea viaţă... de aceea nu simţeam nici mirosuri.

Şi totuşi, trebuia să cercetez această lume ciudată în care căzusem. Am pornit—o încetişor, alergînd din cînd în cînd ca să mă încălzesc.

De obicei, noi cîinii ne orientăm întotdeauna... dar acolo nu izbuteam să mă orientez şi continuam să nu ştiu unde mă aflu. Poate că mă învîrteam în loc?!

În sfîrşit, se luminase de—a binelea şi—n depărtare soarele se pregătea să răsară... Apoi m—am întors uimită — şi—n partea cealaltă se pregătea să răsară un soare! Nu... nu... nu eu o încurcam... Pămîntul acela, planeta aceea sau ce naiba era — avea doi sori.

Doi sori roşii ca sîngele, doi sori care luminau, dar care nu încălzeau de loc.

Ehei, mi—am spus,, cine ştie pe unde ai picat, sărmană Laika! Nici chiar Tiko nu—mi vorbise despre un loc cu doi sori.

E limpede că oamenii nu ştiau pe Pămînt despre existenţa unor astfel de locuri. Ah... de—aş fi putut să comunic cu Pămîntul, cu Tiko al meu... Şi cîte lucruri n—aş fi fost în stare să istorisesc şi savanţilor!

Cum nu era însă nici o speranţă să reiau legăturile cu ei, mi—am continuat explorările şi, ceva mai încolo, mi s—a părut că zăresc o ridicătură. Ia să mergem pînă acolo... mi—am spus iarăşi... Nu cumva e o colină?

Înainte de a mă căţăra, m—am gîndit că ar fi cuminte să pun un semn lîngă vizuina mea cu hrană cu opt labe şi sînge verde. De fapt însă nu ţineam să mă înapoiez şi apoi rămăsese pe—acolo paraşuta mea improvizată. în caz că aş mai fi avut nevoie şi n—aş mai fi găsit altceva de mîncare, puteam oricînd şi fără bătaie de cap să regăsesc locul.—

M—am căţărat prin urmare pe aşa—zisa colină care părea a fi tot din nisip şi, la o înălţime de cîţiva metri, am văzut o deschizătură. Ce trebuia să fac? Să intru? Dar unde avea să mă ducă această deschizătură? Şovăind m—am apropiat de intrarea peşterii şi acolo m—am oprit adulmecînd în toate părţile. Nimic!

Peştera, cel puţin la suprafaţă, nu părea locuită.

Curaj, Laika! De ce să—ţi fie frică?... Am intrat în peşteră. Mărturisesc că inima—mi bătea să se spargă şi că urechile, ochii, ba chiar şi nasu—mi stăteau la pîndă, în timp ce făceam primii paşi.

Dar iarăşi nimic... Ca şi cum peştera aceea era pustie. Am privit mai bine în jur. Peştera părea mare, înaltă, spaţioasă, şi pe jos pămîntul era uscat şi mai bătătorit decît nisipul îngheţat de afară.

Continua să domnească liniştea şi lipsa de mirosuri... aşa că am mai prins curaj şi am mai înaintat un pas.

Deşi peştera — după cum îmi dădeam eu seama — nu avea altă intrare decît aceea pe care pătrunsesem, nu era întunecoasă de loc. Un fel de lumină albăstruie plutea înăuntrul ei.

Am continuat să înaintez sub lumina albastră, dar peştera — mult mai mare decît o socotisem eu — rămînea mai departe pustie.

Vai! Dar ce era acolo... în fund? Chelălăind, m—am întors îndărăt...

Schelete... Da... oase albe...

Miros de moarte nu se simţea şi totuşi lîngă peretele din faţă era ceva mort!

Mai întîi, de spaimă, am vrut să o rup la fugă... pe urmă m—am ruşinat... Doar nu moartea în sine e primejdioasă pentru fiinţele vii. Primejdia vine de la pricina ei sau de la cel care a prilejuit—o... Oare în cazul de faţă primejdia aceasta se mai afla în peşteră!

În jurul meu, liniştea stăruia mai departe...

—Înainte, Laika!

M—am apropiat încetişor de oasele cele albe şi nu m—am putut împiedica să nu gîndesc că deşi pe planeta aceea animalele aveau sînge verde, oasele lor erau totuşi albe întocmai ca acelea ale

vieţuitoarelor de pe Pământ.

Privind mai cu luare—aminte însă, mi—am dat seama că scheletele nu aparţineau vreunor animale — animale cu patru sau opt labe. Scheletele din faţa mea stăteau în două picioare, rezemate de pereţii peşterii şi cred că fiecare din ele măsura pînă la doi metri.

M—am mai apropiat puţin.

Ce ciudate erau... şi ce ciudate picioarele pe care stăteau înţepenite. Deşi picioarele acelea nu mi se păreau a fi chiar picioare. Dar ceea ce era şi mai curios, erau aşa—zisele braţe, ca să nu mai vorbesc de ceea ce ar fi trebuit să fie mîini.

Aparţinuseră unor oameni, scheletele acelea? Nu — în orice caz nu unor oameni aşa cum îi cunoşteam eu de pe Pământ. Unor maimuţe? Nici... Scheletele semănau mai mult cu acelea ale oamenilor decît ale maimuţelor.

Am numărat vreo zece—douăsprezece schelete orînduite frumos toate şi rezemate trainic de perete.

Ai fi zis că—s santinele.

Dar ce păzeau — sau ce păziseră santinelele acelea?

Am simţit teama cuprinzîndu—mă iar... dar am alungat—o în grabă... Eu trebuia să merg înainte... să nu mă abat din drum...

Tiko ar roşi pentru mine,.dacă m—ar vedea atît de îngrozită din pricina unor schelete — împietrite cine ştie de cînd. Aşa că — deşi încet — am mai făcut cîţiva paşi mărunţei.

Aha, peştera cotea, iar după cotitură urma o altă deschidere. De acolo venea deci lumina albăstruie — din deschizătură. Dar deschizătura unde ducea?

„Curaj, Laika — m—am îmbărbătat — înainte!..."

Şi astfel am ajuns în pragul deschiderii... La început n—am văzut nimic şi prin faţa ochilor mei a jucat numai o ceaţă luminoasă — apoi, nişte fiinţe vii mi—au ieşit în cale.

Prima mea pornire a fost să o iau la sănătoasa pe unde venisem. Păi ia gîndiţi—vă şi voi... nici un picuşor de miros nu venea de la aceste fiinţe, fiinţe care erau totuşi vii de vreme ce se îndreptau spre mine.

M—am stăpînit însă. Dacă voiam să aflu ceva, trebuia să mă opresc.

Fiinţele ajunseseră la numai cîţiva paşi depărtare de mine şi acum puteam să le văd desluşit, răsărind din ceaţa albăstruie—luminoasă care ne înconjura. Dar nu erau oameni... şi nici animale.

Erau roboţi... maşini...

Va să zică de asta nu aveau miros!

Roboţii erau în număr de trei, şi toţi trei s—au oprit în faţa mea.

Tiko... Tiko dragă... închipuieşte—ţi... îmi vorbeau... da, îmi vorbeau...

Hm! Dar ce .straniu... Auzeam cele ce—mi spuneau, dar auzeam de—a dreptul „înăuntrul" meu, fără ca ei să deschidă ceea ce eu luasem drept gură. Auzeam, fără să pot spune dacă roboţii aveau voce, fără să—mi dau seama dacă îmi vorbeau în limba lui Tiko sau într—alta.

Auzeam — însă nu cu urechile. Ce mai era şi asta?! L—am auzit pe primul robot întrebîndu—mă, în mintea mea: — Cine eşti tu? Şi de unde vii?

Nu puteam să—i răspund; doar eu nu ştiu decît să latru, să bat semnele Morse şi să scriu la maşină. M—am foit, am scos un chelălăit, am dat din coadă... cu asta însă nu înaintam, fiindcă de vorbit tot nu vorbeam. Şi totuşi... minunăţie! Mă înţeleseseră.

Începea să fie clar şi pentru mine că între noi vocea nu avea ce căuta. înţelegeau gîndurile mele, şi pe ale lor mi le transmiteau direct în minte. Da, în minte — pentru că acolo am auzit:

—Nu te osteni să latri... Nu ştim ce—s acelea semnale Morse şi nici scrierea la maşină, dar poţi să ne spui cine eşti şi de unde vii gîndindu—te doar...

—Atunci e bine — am răspuns eu. Mă numesc Laika şi m—am născut în Ţara Sovietelor, care se află pe planeta Pământ.

—Da... ştim că există într—un alt sistem solar o planetă numită Pământ. Dar aici, cum ai făcut s—ajungi... tocmai de acolo?

—Vă rog să mă credeţi că asta aş vrea s—o ştiu şi eu! Deocamdată pot să vă spun numai atît: pe Pământ am fost închisă într—un „sputnik", pe care oamenii de ştiinţă din Uniunea Sovietică l—au lansat în spaţiu. în timpul călătoriei mele prin spaţiu mi—am dat seama că „sputnikul" se va dezintegra. Şi atunci am trecut pe racheta purtătoare a „sputnikului", sperînd ca ea să mă readucă pe Pământ. Cînd însă şi

racheta a fost amenințată de dezintegrare, mi—am dat drumul în gol... Şi am ajuns aci... Şi—acum vă rog să—mi spuneţi... Unde sînt? Cum se numeşte acest loc? Iar voi — voi cine sînteţi?

—Noi sîntem roboţii de pe Gora, iar Gora e o planetă care se află foarte departe de Pămîntul tău şi chiar de sistemul lui solar... De altfel, nici noi nu înţelegem cum ai izbutit să ajungi pînă aici.

—Şi de cine e locuită Gora?

—De către înţelepţii gorieni, Puntosii... O rasă foarte veche, din păcate pe cale de a se stinge.

—Gorienii sînt oameni?

—Nu chiar la fel cu aceia pe care îi ştii tu şi pe care mintea ta ni—i înfăţişează. Nu... sînt mult mai deosebiţi... Mai buni... mai înţelepţi... Şi mai vechi... rasa lor are o vechime de sute de mii de ani.

—Locuiesc în această peşteră?

—Nu... Locuiesc în palatele subterane. Dacă ei vor dori—o, poate îi vei vedea.

—Iar voi, voi cum vă numiţi?

—Eu mă numesc Geo... pe tovarăşii mei îi cheamă Teo şi Leo. Nu sîntem mulţi, dar destui ca să facem totul pe Gora.

Convorbirea aceasta m—a lăsat atît de zăpăcită, încît nici n—am mai ştiut ce să cred sau să întreb. Geo şi—a dat seama, fiindcă mi—a spus:

—Lasă... nu rămîne pe gînduri... vei vedea totul cu ochii tăi şi atunci vei înţelege poate mai bine cum se trăieşte pe Gora şi cine sînt locuitorii ei. Acum, haide cu noi.

I—am urmat.

Odată străbătută marea sală în care întîlnisem roboţii, am coborît o scară largă şi frumoasă făcută dintr—un material lucios şi străveziu. Materialul acela nu semăna cu nimic din cîte văzusem pe Pămînt.

Apoi, Geo s—a apropiat de perete şi l—a atins cu cleştele care—i slujea drept mînă dreaptă. Peretele s—a deschis, iar noi am pătruns într—altă sală — o sală mare şi minunată.

Acolo domnea de asemenea o lumină albăstruie, şi nici lumina aceasta nu ştiai de unde vine... nu erau nici lămpi şi nici deschizături. în schimb vedeai mobile alese, şi toate mi se păreau fabricate din acelaşi material lucios şi străveziu. Iar în fund se înălţa un perete transparent, dincolo de care se zăreau pomii şi florile unei grădini încîntătoare.

Dar prilejurile mele de uimire erau încă departe de a se isprăvi.

Fără să se deschidă vreo uşă, fără vreun zgomot — cu lipsa de mirosuri, barem, începusem să mă obişnuiesc pe ciudata planetă Gora — în faţa mea apăruse cineva.

La prima vedere părea să fie un om. Dar nu era un om — oricum, nu unul ca acei pe care îi cunoscusem pe Pămînt.

Semăna... nu... nu ştiu cu ce semăna. Avea capul mare, iar faţa — sau botul? — se ascuţea înainte. Avea şi o piele ciudată, îmbrăcată parcă într—o blană castanie. Dar dacă blana aceea era naturală ori ba, de asta nu mi—am putut da seama.

Picioarele îi erau scurte — braţele la fel. Nu ştiu de ce, dar m—am gîndit atunci la un om—urs.

Şi totuşi nu era urs. Vietatea din faţa mea nu era animal; ochii—i mă priveau prea inteligent, prea blînd, prea omenos.

După ce l—am studiat mai bine, am înţeles că şi blana lui era doar o îmbrăcăminte. Nu, hotărît, nu era urs — nici picioarele şi nici mîinile — cu toate că nu semănau cu ale omului, nu erau de urs.

—Bine ai venit pe Gora, l—am auzit spunîndu—mi, bineînţeles tot în minte, fiindcă de deschis gura n—o deschisese. Eşti prima fiinţă vie care ajunge pe Gora de pe planeta Pămînt. Ştiu că pe Pămînt ţi se spune cîine şi eşti socotită prietenă a stăpînilor Pămîntului, adică a oamenilor.

—Da. Mă numesc Laika — am răspuns eu — şi vin din Uniunea Sovietică...

—O să—mi explici mai tîrziu ce înseamnă „sovietică". Deocamdată trebuie să te cureţi, să te odihneşti şi să mănînci. Geo te va conduce la locuinţa ta.

Locuinţa mea! Mi se dădea o locuinţă... mie, căţeluşei Laika!

Un zîmbet a luminat faţa — da, da, faţă am s—o numesc... faţa gorianului.

Pricepuse gîndurile mele, pricepuse uimirea mea.

—Ei da, Laika... o locuinţă... fiindcă pe Gora toţi sîntem socotiţi egali, fiecare avînd dreptul să trăiască potrivit propriei sale naturi.

O singură lege, absolută şi de neclintit, domneşte pe Gora, a continuat gorianul: viaţa nu trebuie distrusă sub nici un motiv! Legea aceasta trebuie să fie respectată şi de tine, aşa cum e respectată de toţi

gorienii. în rest — pentru orice alte trebuinţe — Geo va sta la dispoziţia ta. Am creat roboţii, tocmai pentru ca ei să ajute fiinţele vii.

Ei, poftim... cu numai o clipă înainte, gorianul stătea în faţa mea... şi acum ia—l de unde nu—i! Doar Geo se mai afla în preajma mea.

Unde plecase gorianul?

Şi mai ales, pe unde ieşise?

Cum dispăruse atît de iute şi încă fără cel mai mic zgomot?

—Vei înţelege—o la timpul său — l—am simţit pe Geo răspunzîndu—mi.

—Nu se poate să afli chiar totul într—o zi.

Da, avea dreptate Geo... de altfel robotul ăsta — deşi era numai o maşină — începea să—mi devină din ce în ce mai simpatic.

M—am luat repede după el. Un alt perete, o altă atingere cu cleştele — sau poate era mînă nu cleşte! — şi o nouă deschizătură.

Am traversat felurite străzi, nenumărate coridoare, am suit şi am coborît nenumărate scări şi, în fine, am ajuns într—o încăpere lipsită de mobile. Numai într—un colţ... un fel de scăunel...

Nu mai e nevoie să spun că şi scăunelul acela, la fel cu toate mobilele şi pereţii de pe Gora, era făcut din acelaşi material lucios şi străveziu. Iar în mijlocul încăperii se aflau nişte vase pline cu lucruri misterioase.

—Locuinţa ta provizorie — m—a anunţat Geo. Ştii, am aranjat—o în grabă... după sosirea ta... Acolo, şi mi—a arătat scăunelul, este patul, iar dincolo, a continuat el apropiindu—se de misterioasele vase, vei găsi de mîncare. Dacă mîncarea nu—ţi va place, vom căuta să pregătim alta, mai gustoasă.

Pe urmă, Geo s—a dus lîngă un perete şi a apăsat pe un buton.

—Aici — m—a mai lămurit el — se află tot ce—i trebuincios pentru spălare şi dezinfectare.

Eh, scăunelul acela... Nu prea părea moale pentru dormit. Materialul lucios şi transparent din care erau făcute atît el cît şi încăperile şi scările nu putea fi decît piatră...

—Nu, nu e piatră — m—a liniştit Geo, înţelegînd iarăşi gîndurile mele. E un material care se adaptează oricărei nevoi. Cînd e vorba de scări, de pereţi sau de vase, atunci, într—adevăr, devine de piatră. Dar pentru patul tău... ia încearcă!

Geo s—a apropiat de scăunel şi — nemaipomenit! — am văzut cum la o apăsare cu mîna — suprafaţa lucioasă se lăsa la fel cu cea mai moale dintre canapele. Uimită, dar şi mulţumită, am sărit deasupra. Da... ceea ce păruse piatră rece, se vădea a fi sub mine un material moale şi călduţ.

Din ce în ce mai fericită, m—am cuibărit pe canapeaua mea.

—Ţi—am mai spus — l—am auzit din nou pe Geo — că gorienii sînt mai înţelepţi şi mai învăţaţi. Aşa că nu te mai mira de nimic. Şi acum, du—te să te speli şi să te dezinfectezi.

—Dar de ce să mă dezinfectez? Eu n—am fost bolnavă!

—Chiar dacă n—ai fost bolnavă... Vii însă de pe altă planetă şi pe planeta aceea desigur că mai există microbi, virusuri de tot felul... Nu vrem să avem iarăşi pe Gora bolile alungate pentru totdeauna... nu vrem să o luăm de la capăt... Din pricina asta nici nu s—a apropiat nimeni de tine... doar noi... Dar noi nu putem căpăta nici o boală, fiindcă ardem prin circuitu L nostru orice microb şi orice virus.

—Cum... dar gorianul care mi—a vorbit?

—Nu s—a apropiat de tine, dimpotrivă a stat foarte departe. Te—a văzut şi ţi—a vorbit prin televizor...

Gata... n—aveam să mai mă mir de nimic. Cît de deosebită era Gora de Pămînt!

Apoi am atins butonul arătat de Geo şi am pătruns într—o încăpere mică a cărei uşă s—a închis singură de îndată ce am intrat. Un fel de ceaţă îmbălsămată m—a învăluit... un fel de abur parfumat. Pe urmă, aburul s—a învolburat, prinzîndu—mă într—un vîrtej şi am simţit cum fiecare fir din blana mea e curăţat pînă la rădăcină.

După aceea... un aer cald, cu miros special — trebuie că era dezinfectantul împotriva virusurilor şi microbilor.

Cînd, în sfîrşit, am socotit că sînt spălată şi periată, uşa s—a redeschis singură, iar eu m—am înapoiat în locuinţa mea.

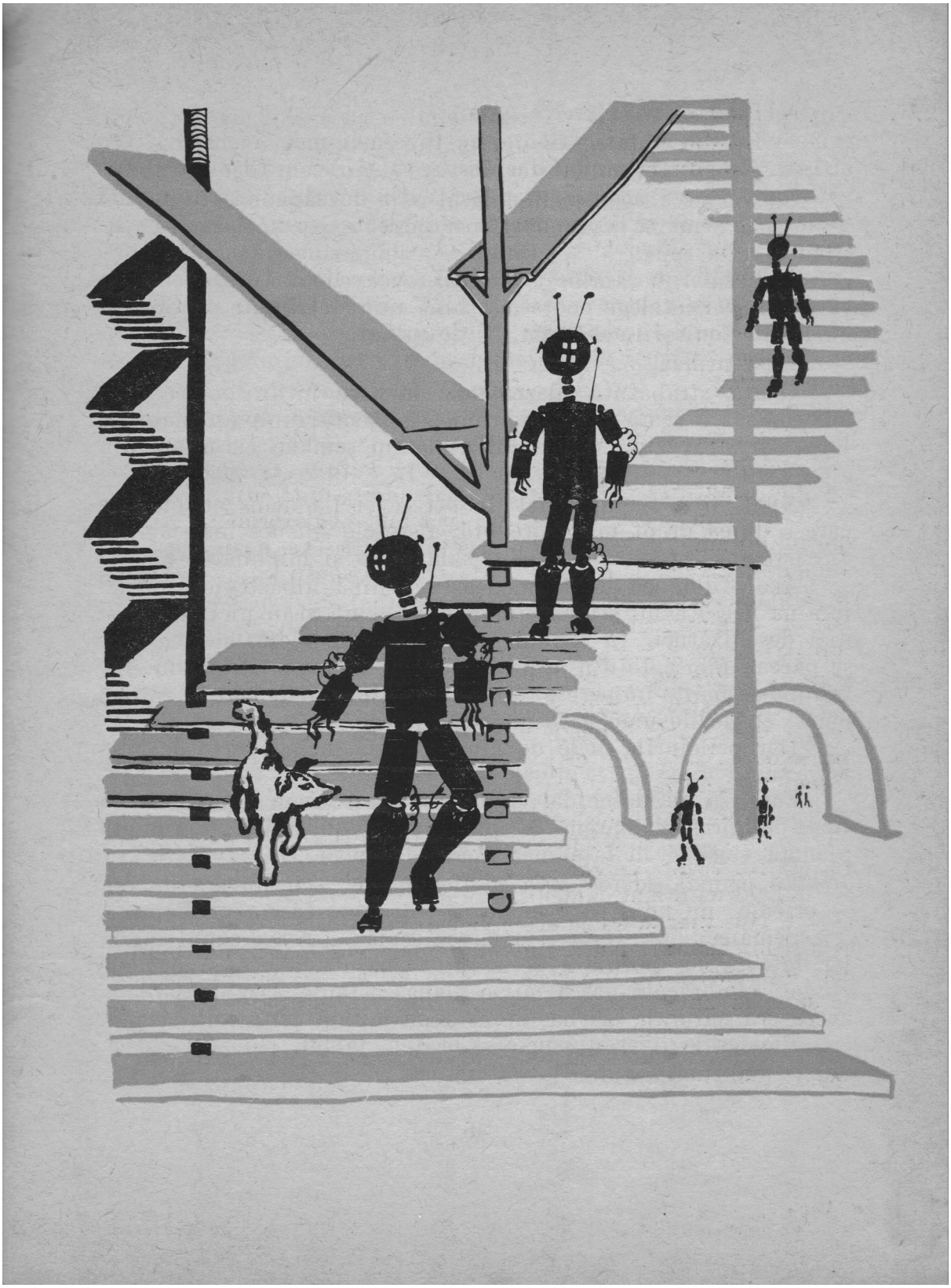

CAPITOLUL V. Sînt o ucigaşă, deoarece am mîncat şoarecele cu opt picioare — Pe Gora nu se distruge viaţa — Cum aş face să devin vegeta—riană? — O mîncare ce se îmbunătăţeşte mîncînd—o! — Nu este nevoie să ucizi pentru hrană — Roboţii mă instruiesc — Istoria Gorei şi a gorienilor. Puntosii administrează planeta — Cine sînt ei? — Alte mari taine ale planetei Gora.

Fiindcă simţeam din nou foamea dîndu—mi tîrcoale, m—am apropiat de vasele aşezate în mijlocul camerei. Mai întîi le—am atins cu grijă... Da! Vasele, deşi din acelaşi material lucios şi străveziu, erau tari şi reci, ca şi cum ar fi fost făcute din piatră sau din marmoră. într—unui din ele se afla un lichid trandafiriu. Era oare de băut? Am încercat...

Ei, da ştii că nu era rău de loc? Lichidul avea gustul unui suc de fructe şi potolea destul de bine setea.

După ce am băut o înghiţitură, am cercetat şi celălalt recipient. Am văzut acolo un fel de fiertură verde şi mi—am spus că o mîncare verde nu mai mîncasem niciodată... dacă bineînţeles nu puneam la socoteală şoarecele acela cu opt picioare şi sînge verde. Oare carnea de pe Gora avea şi ea aceeaşi ciudată culoare?

Am început să mănînc, dar la primele înghiţituri, gustul nu mi s—a părut prea grozav... apoi am simţit ceva foarte tulburător... mîncarea era din ce în ce mai bună... pe măsură ce o mîncam!

În sfîrşit, după ce am golit amîndouă vasele, m—am lungit pe scăunelul meu cel moale şi m—am pregătit să trag un pui de somn.

Oricum, am de prefirat atîtea noutăţi!

★
★ ★

N—aş putea spune cît am dormit, dar la trezire eram foarte odihnită şi foarte bine dispusă. De multă vreme nu mai fusesem astfel — din vremea despărţirii mele de Pămînt şi de Tiko.

Cum n—aveam altceva mai interesant de făcut, m—am cufundat în gînduri. După cîte înţelegeam eu, nimerisem pe o planetă necunoscută şi foarte depărtată de Pămînt. Prin urmare, nu prea existau speranţe să mă pot înapoia lîngă Tiko.

De asemenea, vedeam că pe Gora se trăia într—un fel foarte, foarte deosebit de acela cu care fusesem obişnuită. Mai întîi de toate, locuitorii Gorei nu erau asemănători pămîntenilor. E drept că, în afară de roboţi, nu cunoscusem pînă atunci decît un singur Puntos şi încă pe acela prin televizor.

Erau Puntosii stăpînii planetei? Nici asta nu ştiam, după cum nu ştiam nici dacă sînt mulţi gorieni ca el.

Un singur lucru apucasem să aflu: că pe Gora domnea o lege de nestrămutat — aceea de a respecta viaţa. Dar atunci... asta însemna că nimeni şi nimic nu trebuia ucis!

Aoleu... şi eu care — îmi aminteam foarte bine — ucisesem un şoarece cu opt picioare!... Ba îl şi mîncasem!...

Oare cum aveam să fiu pedepsită pentru încălcarea legii Gorei?

Pe cînd chibzuiam eu astfel, în cameră a intrat pe nesimţite Geo — robotul căruia îi fusesem încredinţată. Şi deoarece îmi „auzise" gîndurile, mi—a răspuns numaidecît:

—Ai dreptate să fii îngrijorată. Dacă ai omorît şi ai mîncat un Roda — aşa se numesc pe Gora vietăţile cărora tu le zici şoareci, apoi află că după legile planetei noastre eşti o ucigaşă şi trebuie să fii pedepsită.

—Bine... dar mi—era foame...

—După legea Gorei, nimic nu îndreptăţeşte uciderea unei fiinţe vii.

—Şi atunci ce se mănîncă pe Gora? Pe Pămînt oamenii şi chiar numeroase animale se hrănesc cu carnea altor animale. Ba oamenii cresc uneori special anume vietăţi pentru ca să le

Lănînce.

—Tţţ... ţţ... Aci la noi nimeni nu trebuie să ucidă pentru ca să—şi potolească foamea. Vieţuitoarele de pe Gora se hrănesc cu ceea ce firea înconjurătoare le dăruieşte — cu produsele solului şi ale subsolului, cu produsele apei şi ale mării sau cîteodată cu preparate din aceste produse.

—În apă şi în mare — am spus eu — trăiesc peştii...prin urmare pe aceştia puteţi să—i mîncaţi?

—Nu, mi—a răspuns Geo, pentru că şi peştii sînt fiinţe vii. Vorbeam de plantele foarte preţioase care se găsesc în apa mării — ele constituie o minunată hrană pentru fiinţele vii. De altfel, din aceste plante noi pregătim cele mai gustoase mîncări.

—Mda — am oftat — dar cînd am mîncat şoarecele, eu nu ştiam nimic din toate astea.

—Puntosii vor hotărî care—i pedeapsa ce ţi se cuvine — mi—a mai răspuns Geo. Acum, dacă te—ai odihnit, urmează—mă. Eşti aşteptată de către Consiliul Bătrînilor.

L—am urmat pe Geo, tremurînd de frică. Cine ştie ce pedeapsă îmi pregătise Consiliul ăsta al Bătrînilor?!...

Am străbătut din nou cîteva coridoare şi străzi, apoi tot suind şi coborînd am ajuns în cele din urmă într—o sală mare. în capătul ei se aflau nişte laviţe iar pe laviţe stăteau aşezaţi zece gorieni.

Am înaintat ţinîndu—mă după Geo şi în curînd l—am auzit pe un gorian:

—Laika... Abia sosită pe această planetă ai şi comis o fărădelege... Fie chiar şi numai pentru a—ţi potoli foamea şi necunoscînd — după cum spui tu — legile noastre, ai ucis un Roda, un locuitor al Gorei. Ştii că singura lege de neclintit a Gorei este aceea care sună: „Să nu ucizi". Pentru nici o pricină... Poţi să te dezvinovăţeşti în vreun fel?

—Da. Mi—era foame. Şi mi—era foame fiindcă nu mai mîn—casem de multă vreme. Asta în primul rînd... iar în al doilea... nu ştiam că mă aflu pe Gora şi nici legile voastre nu le ştiam. Pe Pămînt — acolo de unde vin — nu am întîlnit astfel de legi. Dimpotrivă, pe Pămînt a ucide e o treabă foarte firească.

—Cum, foarte firească?! Pe Pămînt nu sînt fiinţe civilizate?

—Ba da... ba da... Dar oamenii se hrănesc în mod obişnuit cu animale... Animale pe care le vînează sau le cresc tocmai pentru a fi mîncate. Şi la fel cu oamenii... animalele vînează şi ele... de pildă, cîinii... ca mine. Nu mai spun că noi, şi ca noi şi pisicile, mîncăm adeseori carne sau peşte dăruite de oameni. Aşa că... vedeţi dumneavoastră... cum aş fi putut să—mi închipui că pe Gora lucrul acesta este oprit?

—Mda... e drept că şi pe Gora cîndva, cu milioane de ani în urmă, exista acest obicei — să ucizi ca să mănînci. Dar acum... şi încă de mii de ani... nimeni nu mai ucide, sub nici o pricină.

—Şi... cu insectele vătămătoare... cu fiarele sălbatice... ce faceţi? Pentru ca să nu dăuneze altor fiinţe — nu trebuie ucise?

—Aci, pe Gora, nici o vieţuitoare nu face rău alteia. Insectele pe care tu le numeşti vătămătoare nu mai există de mult, după cum de mult nu mai există nici fiare sălbatice. Cu trecerea veacurilor, vieţuitoarele care se hrăneau cu alte vieţuitoare au dispărut, tocmai fiindcă nu se mai puteau hrăni. Iar foarte multe s—au transformat... Acum, pe Gora toate fiinţele sînt folositoare unele altora şi nimeni nu mai face rău, nimeni nu mai ucide.

—Ei, pe Pămînt nu—i chiar la fel... Nu numai că se ucid animale, dar adeseori înşişi oamenii se ucid între ei.

—Pe planeta Pămînt mai există, prin urmare, războiul?

—Din păcate, da! Mai există încă războaie între ţări, oameni de culori deosebite se mai războiesc între ei... în sfîrşit, mai există asasinatul, adică uciderea unui bărbat sau a unei femei.

—Ecu putinţă? s—a minunat gorianul. Şi totuşi, de vreme ce tu ai izbutit să ajungi pînă aici, înseamnă că pe Pămînt se vădeşte un oarecare progres, cel puţin unul tehnic?

—Ştiţi, eu nu sînt decît o biată căţeluşă şi multe lucruri nu mă pricep să le explic. Şi dacă mai ştiu cîte ceva, asta o datorez unui prieten de pe Pămînt — un băiat numit Tiko. Ei... Tiko ar fi trebuit să fie aci... Vedeţi, pentru el eu n—am fost niciodată o biată căţeluşă... eu eram prietena lui cea mai dragă... De la Tiko am aflat că şi pe Pămînt există oameni care nu vor război, asasinate. Dar Pămîntul este atît de mare...

—Dar dacă aţi realizat şi voi un oarecare progres tehnic — atunci pesemne că aveţi şi roboţi, aceste maşini create anume pentru ajutorarea fiinţelor vii. De ce n—au trimis în Satelit un robot şi te—au trimis pe tine?

—Nu... oamenii nu au încă roboţi şi în orice caz nu la fel cu ai voştri — cu Geo de pildă. Poate că unii nici nu au vrut să aibă roboţi... pentru că... ah, cum să vă fac să înţelegeţi? Pe Pămînt şi mai ales în

anumite părţi, sînt şi aşa destui oameni care trebuie să muncească spre a trăi, spre a mînca. Dacă în locul lor ar munci roboţii, cum ar mai putea oamenii să—şi cîştige pîinea?
—De neînţeles... din microfilmele bibliotecilor noastre vechi, ştim că şi gorienii erau cîndva siliţi să muncească istovitor, să facă tot felul de munci grele spre a putea trăi. Dar acum... fiecare face numai ce poate şi ce doreşte să facă. Toate treburile mai grele — de la palate la mobile, de la maşini la mîncare — sînt săvîrşite de roboţi.
—Şi ceilalţi... nu fac chiar nimic?
—Ba da... ba da... Dar aici toţi muncesc pentru că vor să muncească. Şi fiecare — după cum ţi—am mai spus — face munca pe care doreşte să o facă, aceea pentru care simte o înclinare deosebită, de care se simte atras. Dacă cineva vrea să înveţe, de pildă, poate să înveţe oricît — toată viaţa.

Pe Gora, iubitorii de învăţătură sînt socotiţi ca fiind foarte folositori. Unora însă le place arta şi atunci se dedică artei. Alţii, dorind să—şi oţelească muşchii, îşi închină zilele sportului, sau pur şi simplu muncii. în orice caz, oricare ar fi munca pe care o face un gorian, el nu o face ca să mănînce cum spui tu şi aşa cum, mi se.pare, sînt siliţi să o mai facă unii oameni de pe Pămînt.
—Vedeţi, sînt greu de priceput toate acestea...
—Şi pentru noi e greu să înţelegem viaţa pămîntenilor, a oamenilor... cu toate că înţelegem că nu.toate planetele pot avea acelaşi fel de trai cu al nostru. De altfel, starea aceasta de înapoiere a existat cîndva şi pe Gora; ne—o spun microfilmele noastre mai vechi. Aşa că — a încheiat gorianul — ţinînd seama de toate acestea, Consiliul Bătrînilor hotărăşte ca pentru fapta ta, pentru uciderea unei vietăţi de pe Gora, să nu—ţi dea o pedeapsă prea aspră. Te condamnăm doar să studiezi, sub îndrumarea lui Geo, istoria civilizaţiei goriene, iar mai tîrziu să ne istoriseşti la rîndul tău tot ceea ce ştii despre Pămînt.

Acum poţi să pleci.

★
★ ★

M—am înapoiat în camera mea întovărăşită de Geo şi, mărturisesc, eram foarte curioasă să aflu ce şi cum voi studia cu el.

Pe Pămînt, Tiko mă învăţase multe lucruri şi încă lucruri pe care le ştiu doar oamenii şi nici gînd să le ştie cîinii. Dar Tiko mă învăţa cu dragoste şi apoi, cînd voia să—mi spună ceva, îmi vorbea cu glas tare, cu glasul lui. Nu se mărginea să—mi vorbească numai în minte — pe muteşte aşa cum obişnuiau gorienii şi chiar roboţii.

Geo m—a liniştit însă repede:
—Ştii, la noi sînt două feluri de a învăţa. Unul prin ajutorul cursurilor „vorbite" către minte — altul prin ajutorul televizorului.
—Şi noi... cum vom învăţa ?
—În amîndouă felurile... ca să—ţi fie mai uşor. De altfel, pentru că tu nu cunoşti limba goriană, eu voi comunica minţii tale idei şi aceste idei n—au nevoie de limbă ca să fie înţelese. După cum răspunsul tău poate fi dat — şi—l dai chiar— tot prin idei, scutindu—te astfel de vorbe — mai ales că vorbele îţi lipsesc.
—Dar pe Gora nu vorbeşte nimeni?
—Ba da... vorbim şi noi, dar vorbim o limbă a noastră, foarte deosebită de limba pămîntenilor. De altfel, această limbă e vorbită numai de fiinţele evoluate — de Puntosi adică. Şi nici ei nu prea o mai vorbesc... limba noastră foloseşte azi mai mult pentru cîntat. Gîndeşte—te numai, de mii de ani am izbutit să transmitem şi să ne auzim prin minte — la ce am mai folosi o limbă vorbită? Am lăsat—o doar cîntului şi poeziei.

Aşa că — a continuat Geo — deoarece tu nu cunoşti limba goriană, precum şi fiindcă e mai simplu, îţi voi vorbi mai ales cu gîndul despre Gora şi istoria ei. Cînd va trebui însă, te voi face să şi vezi, proiectînd microfilme pe ecranul televizorului, proiectînd evenimente însemnate şi pline de miez. Aşa vei înţelege mai lesne istoria planetei noastre.
—Ştii, Geo, voiam să te mai întreb ceva: pe Pămînt, oamenii pentru ca să comunice între ei — în afară de vorbire — folosesc scrisul şi cititul. Pe Gora nu se scrie, nu se citeşte?
—Cum să nu!... Şi la noi există scrisul şi prin urmare şi cititul. Dar, asemenea vorbirii, ele nu se mai întrebuinţează şi slujesc doar în anumite împrejurări. Scrisul şi cititul sînt folosite mai mult de cercetători

şi de istorici.
—Atunci, voi nu aveţi nevoie de cărţi?
—Nu... fiindcă le—am înlocuit cu microfilmele. Se mai păstrează şi unele cărţi prin biblioteci, dar foarte puţine şi sînt adevărate curiozităţi istorice. în schimb, mulţi au minunate biblioteci cu microfilme.
—Bine, Geo... am început să înţeleg cîte ceva şi despre desăvîrşita înţelegere prin gîndire şi despre microfilmele care au înlocuit cărţile... Şi acum vorbeşte—mi te rog despre locuitorii de pe Gora.
—În mintea ta, Laika, şi aşa după cum ştii de pe Pămînt, „locuitori" înseamnă numai oamenii — aci Puntosii. Dar greşeşti... pe Gora locuitori se numesc toate fiinţele care trăiesc pe planetă.

Locuitori ai Gorei, adică gorieni, sînt de pildă Puntosii, cei care coboară din vechii puntosi civilizatori ai planetei. I—ai văzut la Consiliul Bătrînilor... noi îi numim Puntosi deşi, de fapt, ei nu sînt chiar Puntosi — dar despre asta îţi voi vorbi mai tîrziu. De asemenea sînt tot gorieni Niorii, foarte asemănători ţie, cu toate că au şase picioare în loc de patru, precum şi Dirii, Quitosii şi Roda... ştii, aşa ca şoarecele acela mîncat de tine!

Aci toţi sînt consideraţi egali, chiar dacă au însuşiri deosebite, şi toţi au dreptul la viaţă... toţi pot să trăiască aşa cum le place mai mult şi să facă ce vor. Pe Gora — asta să n—o uiţi — o singură lege e atotstăpînitoare: aceea de a nu face rău nimănui, de a nu curma viaţa.
—Şi totuşi, nu se poate ca toţi să trăiască la fel!
—Sigur că nu se poate — nu toţi au doar aceeaşi formă, aceeaşi inteligenţă, aceleaşi nevoi sau dorinţe. Oricum, pe Gora, inteligenţa şi formele cele mai înaintate aparţin Puntosilor. Despre aceşti Puntosi îţi voi povesti eu tot ceea ce ştiu pentru că, pe drept cuvînt, se poate spune că istoria Puntosilor este însăşi istoria planetei noastre şi a civilizaţiei goriene.

Nu sînt sigură că am priceput chiar întru totul ceea ce mi—a povestit apoi Geo. In lumea aceea nouă, întîlneai atîtea lucruri extraordinare... Şi unele atît de greu de înţeles... Iar eu, Ia urma urmei, nu eram decît o sărmană căţeluşă pămînteană şi dacă Tiko nu m—ar fi învăţat cîte ceva, chiar că n—aş fi înţeles nimic.

Şi nici pe Gora n—aş fi ajuns... M—aş fi dezintegrat în spaţiu, aşa cum desigur o credeau toţi pe Pămînt şi aşa cum, fără îndoială, o credea şi Tiko, plîngînd—o pe Laika lui.

(Şi cînd colo, Laika era vie, sănătoasă şi se ţinea de învăţătură înaltă!)

Prin urmare, din cele ce mi—a spus Geo am înţeles că Gora ar fi o planetă foarte veche. Mult mai veche, mult mai bătrînă decît Pămîntul — de aceea locuitorii ei s—au împuţinat simţitor. De altfel, pe planetă — cu toate că—i luminată de doi sori — domneşte un frig cumplit. Tot Geo mi—a spus că frigul acesta se datorează răcirii celor doi sori şi că o răcire asemănătoare se va întîmpla şi cu soarele Pămîntului nostru, bineînţeles, după multe mii sau milioane de ani. (Noroc că Tiko nu va mai fi pe atunci!).

Tot din pricina frigului, mulţi locuitori ai Gorei — şi în primul rînd Puntosii — locuiesc acum sub pămînt, adică în adîncimile Gorei.

Cu Puntosii ăştia e o mare încurcătură, pe care n—am prea izbutit eu să o descurc. Geo mi—a mărturisit că se numesc Puntosi aceia pe care i—am văzut eu şi care, după părerea mea, sînt fiinţele cele mai asemănătoare pămîntenilor, dar că de fapt nu—s chiar ei adevăraţii Puntosi. Adevăraţii Puntosi cică au dispărut cam de multişor — Geo pretinde că nici măcar el nu i—a zărit, deşi tocmai Puntosii aceştia sînt creatorii roboţilor.

În fine, dacă mai există totuşi nişte Puntosi adevăraţi, atunci se pare că ei conduc planeta Gora.

Ceilalţi Puntosi, aceia pe care, repet, i—am văzut şi eu, pe care îi cunoaşte şi Geo, sînt noii Puntosi, adică o rasă nouă, născută din Puntosii antici şi care, moştenind ştiinţa bătrînilor, îi înlocuieşte cu totul.

Inventarea şi construirea roboţilor se datorează ştiinţei Puntosilor. Iar aceşti roboţi, ca Geo de pildă, sînt atît de desăvîrşiţi încît numai cu greu îi poţi deosebi de fiinţele cugetătoare.

De asemenea, mulţumită roboţilor, pe Gora progresul este în plină înflorire, deşi numărul locuitorilor planetei scade mereu. Şi aceasta pentru că roboţii, dirijaţi se înţelege de Puntosi, ştiu să facă şi fac chiar o sumedenie de treburi.

Tot Puntosii sînt inventatorii materialului acela nemaipomenit, material numit „cristalplasma" şi care îmi stîrnea atîta uimire şi atîta nemărginită admiraţie. Din cristalplasma sînt durate pe Gora şi palatele subterane şi mobilele şi maşinile, precum şi orice altă fabricaţie.

Cristalplasma este — ca să vă spun mai lămurit — acel material extraordinar, fabricat de roboţi, care

se transformă după nevoile şi dorinţele celui ce—l întrebuinţează. Cristalplasma devine moale cînd trebuie să slujească drept pat sau culcuş şi devine tare pentru un vas, foarte tare pentru maşini, pereţi sau mobile.

Puntosii au inventat şi lumina albastră, lumină care luminează planeta şi după ce apun cei doi sori roşii şi reci, care străluceşte fără să aibă nevoie de lămpi, care nu se consumă niciodată, ba face chiar ca vegetaţia de pe suprafaţa şi din adîncurile Gorei să crească, ajutînd—o şi pe cea din fundul mării.

Şi acum cîteva cuvinte despre vegetalele Gorei.

Vegetalele constituie hrana vieţuitoarelor de pe Gora, găsindu—se sub nenumărate forme, în nenumărate culori sau gusturi. Multe din vegetale sînt pregătite pentru consum — unele fiind gătite, altele uscate, sărate sau îndulcite.

Nu mai este nevoie, cred, să subliniez că totul, dar chiar totul, este făcut de maşini conduse de roboţi. Iar dacă există gorieni cărora le place munca agricolă, atunci ei ies şi în aer liber şi dirijează acolo treburile roboţilor. Am spus „şi" pentru că, de fapt, vegetalele se cultivă pe sol deschis numai în parte şi numai anumite varietăţi — cea mai mare parte din ele însă se cultivă în adîncurile pămîntului şi în fundul mării.

Trebuie să arăt că pe Gora, marea e mult mai puţin sărată decît cea pămînteană. Şi mult mai puţin adîncă. Iar fundul mării e foarte potrivit pentru culturi, deoarece — după cum mi—a povestit Geo — este deosebit de roditor şi mai puţin rece decît uscatul.

Dar să ne întoarcem la vegetale.

Plantele o dată culese, împărţite după calităţi şi soiuri de hrană destinate diferiţilor locuitori ai Gorei, sînt apoi îndreptate către uzine anumite. Acolo, aşa cum am mai spus, o mare parte din ele e pregătită pentru consum şi doar o mică parte rămîne sub formă naturală pentru gustul unora.

Vegetalele sînt preparate la un nivel ştiinţific atît de înalt, încît chiar în timpul mesei gustul lor, ba chiar şi culoarea lor şi mirosul, se transformă după dorinţa celui ce le mănîncă! Ştiu, asta poate părea de necrezut unui pămîntean... Şi mie mi s—a părut de necrezut, la început. Şi totuşi, cu timpul m—am convins şi vă jur că ăsta—i adevărul!

De fapt, chiar de la primul meu prînz de pe Gora (nu vorbesc de şoarecele cu opt picioare, ci de gustarea aceea servită în cămăruţa mea) mi s—a părut că gustul mîncării se îmbunătăţea pe măsură ce o mîncam. Şi nu mă înşelam... Pentru că, după cum m—a lămurit Geo, nu eu eram aceea care mă obişnuisem cu gustul mîncării, ci gustul mîncării se schimba ca să—mi placă.

Mai simplu spus, mîncarea goriană, pregătită înainte de a se cunoaşte nevoile şi obiceiurile mele, îndată ce era apropiată de gură începea să se transforme şi să—mi placă din ce în ce mai mult.

Nu ştiu şi nu pot să explic de ce se întîmpla aşa, dar Geo mi—a pomenit de un „magnetism" al gustului. Alimentele sînt schimba după gustul fiecăruia. În orice caz, taina aceasta a alimentelor, aceea a luminii albastre fără sfîrşit şi aceea a cristal—plasmei m—au tulburat foarte puternic.

Cristalplasma aceea, de pildă, mi—a dat multă bătaie de cap. Mai întîi am crezut că ea se fabrică în calităţi diferite, fiecare calitate fiind sortită altui obiect. Pe urmă, din explicaţiile lui Geo, am înţeles că materialul cristalplasma nu se împarte pe calităţi. La început, una şi aceeaşi, cristalplasma îşi schimbă însuşirile numai la întrebuinţare.

—Nici nu—i aşa de greu de înţeles — m—a consolat Geo. Hm! Nu era greu de înţeles... Ferice de el că le putea înţelege uşor pe toate!

—Ascultă—mă — a mai spus Geo — cristalplasma este un material sensibil la undele care emană din toate fiinţele vii. Pentru că fiecare fiinţă vie emană un fluid — mai puternic sau mai slab, după cum e şi fiinţa de dezvoltată. Ei bine, cristalplasma asta a noastră, repet, e foarte sensibilă la aceste unde. Să luăm un exemplu: un corp obosit emană dorinţa, nevoia de ceva moale care să—l odihnească. Această dorinţă influenţează cristalplasma şi iată materialul devenind moale, odihnitor. Dar dacă, dimpotrivă, dorinţa cuiva este ca un scaun din cristalplasma să fie tare, cristalplasma prinde aceste unde ale dorinţei şi scaunul devine tare.

La fel se întîmpla cu mesele, dulapurile etc.

La fel se întîmpla şi cu palatele noastre, întotdeauna puternice, de nesfărîmat. Cristalplasma din care sînt fabricate ascultă de dorinţa constructorului — ea capătă culoarea şi forma necesară, călăuzindu—se după aceleaşi principii... sensibilitatea materialului la undele emanate de fiinţele vii.

În fine... cam astea au fost primele chestiuni învăţate de mine pe Gora şi poate că ele erau uşor de

înţeles pentru un gorian sau pentru un robot. Dar pentru o amărîtă de căţeluşă, lucrurile se înfăţişau tare încîlcite. Şi mă îndoiam chiar că prietenul meu Tiko sau profesorul Gorniakov în persoană ar fi înţeles mult mai uşor aceste taine.

★
★ ★

Aş mai vrea să vă spun că tot ceea ce am înşirat pînă acum am învăţat — aşa cum mă anunţase şi Geo — din lecţiile pe care el mi le ţinea în gînd, precum şi din microfilmele care erau proiectate în camera mea.

Da... pentru că în camera mea un perete întreg nu era decît un uriaş ecran de televizor. Acolo se puteau proiecta toate microfilmele bibliotecii palatului în care locuiam şi care aparţinea primului gorian văzut de mine prin televizor. De altfel, puteau fi chemaţi cu ajutorul televiziunii şi alţi gorieni — cei pe care doreai să—i vezi şi, bineînţeles, cei care primeau să—ţi facă o vizită.

Am cunoscut astfel,.prin microfilme, întreaga istorie a planetei Gora.

Să vedeţi... de mult de tot, Gora fusese foarte asemănătoare Pămîntului, în afară doar de faptul că avea doi sori. Pe atunci însă şi sorii aceia erau strălucitori, calzi, luminînd o Goră care nu cunoştea viaţa subterană, o goră unde fiarele se sfîşiau, insectele vătămătoare mişunau, unde se întindeau cîmpuri mănoase şi oraşe înţesate de mulţimi.

Dar Gora aceea — ca şi Pămîntul — cunoştea încă foamea, sărăcia, barbaria şi războiul. Apoi, după mii şi milioane de ani, totul s—a schimbat, totul s—a transformat.

Au apărut Puntosii.

Aceiaşi Puntosi care se văd pe unele microfilme şi care nu—s asemănători, într—adevăr, cu cei văzuţi în Consiliul Bătrînilor. Nu... nu—s de loc asemănători.

Mie Puntosii aceia îmi apăreau ca nişte fiinţe omeneşti, fiinţe uriaşe, aproape desăvîrşite. Cu aceşti Puntosi începe progresul civilizaţiei pe Gora — epoca aşa—numită de aur.

Au apărut o dată cu ei maşinile din ce în ce mai perfecţionate, au apărut roboţii. Au dispărut pe rînd războaiele, mizeria, exploatarea celor ce n—au nimic de către cei ce au totul. Au dispărut şi insectele vătămătoare, fiarele sălbatice...

Legea de temelie a Gorei, legea care suna „să nu ucizi", începe să fie tot mai auzită...

Ei, dar veacurile se scurgeau grăbite, unul după altul şi cu tot progresul ei. Gora îmbătrînea. Cei doi sori porneau să se răcească şi, pentru a găsi căldură, vietăţile au trebuit să se adăpostească în adîncuri. Semănăturile crescînd — mai întîi în aer liber — se mutau şi ele tot mai mult în fundul mării şi în adîncurile Gorei.

Şi cu toate că viaţa continua din ce în ce mai frumoasă, populaţia scădea într—una. Puntosii înşişi mergeau spre dispariţie. In multe microfilme nici nu se mai văd. în schimb, în microfilmele mai recente apar tot mai numeroşi gorienii urmaşi ai Puntosilor — o rasă nouă, mai viguroasă, înlocuind aproape pe cea a dispăruţilor, primi civilizatori ai planetei.

—Fără ca ei să fie adevăraţii Puntosi — îmi tot repeta Geo. I—au înlocuit numai. De cîteva secole. Unii spun că în palatele din străfundurile pămîntului mai trăieşte cîte un adevărat Puntos. Dar asta nu—i sigur, fiindcă nimeni nu l—a văzut pînă acum... poate numai cei din Consiliul Bătrînilor. De altfel Puntosii de astăzi, chiar dacă nu sînt încă atît de desăvîrşiţi ca strămoşii lor, se apropie tot mai mult de adevăraţii Puntosi. Şi noi toţi — a încheiat Geo — sîntem încredinţaţi că atîta timp cît civilizaţia Puntosilor va domni pe Gora, pe planetă nu va mai fi nici război, nu va mai fi nici sălbăticie şi nici foamete.

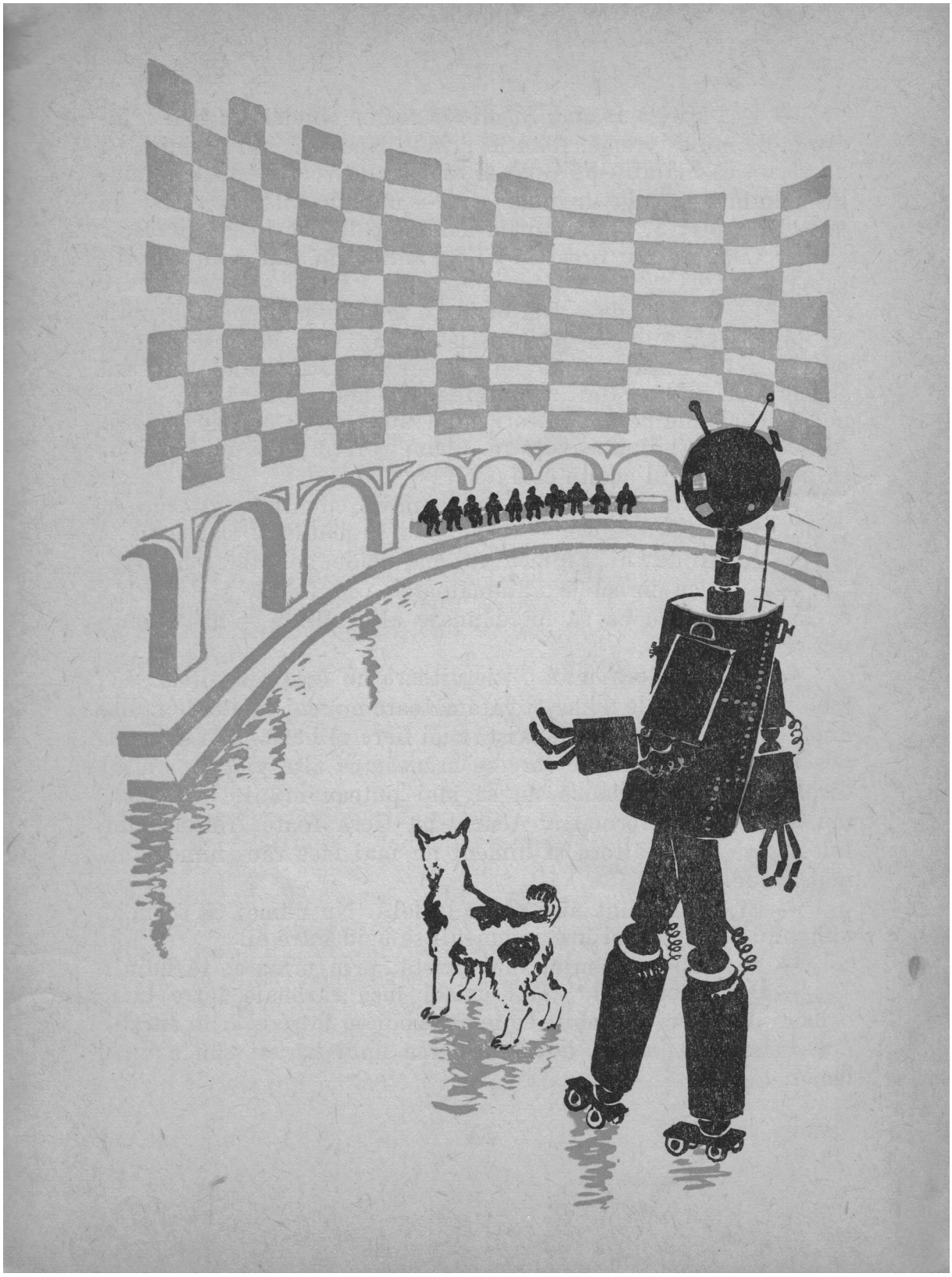

CAPITOLUL VI. Cum te poţi apăra de frig pe Gora? — Trebuie să—mi crească blana! — încep să fac cunoştinţă cu locuitorii Gorei — Civilizaţia Gorei a întrecut civilizaţia Pămîntului — Cum şi ce se mănîncă — Unde şi cum se trăieşte — Cîte ceva despre foc, maşini, roboţi — Locuinţele gorienilor.

Ei, dar iată—mă în faţa unei noi preocupări: cum să mă apăr de frig — de frigul cumplit care domneşte pe Gora? La început — cînd abia coborîsem pe această planetă, am crezut că frigul simţit se datora mai ales foamei, oboselii şi spaimelor încercate. Dar m—am încredinţat repede că pe Gora, în orice împrejurare, stăruie un frig năprasnic.

Nu prea eram obişnuită să îndur un astfel de frig...

E drept că nici la noi nu era prea cald, iar iarna... ce să mai vorbim... Dar pe Gora, ca să pot ieşi la plimbare fără să îngheţ, trebuie să fac — mi—a spus Geo — ceea ce fac şi alţi locuitori dornici de aer liber: trebuie să fac să—mi crească blana !

—Toţi locuitorii Gorei, bineînţeles în afară de noi, roboţii — m—a lămurit Geo — au blană. Şi îndeosebi cei care trăiesc pe afară sau care vor să iasă pe afară.

Pentru încălzire putem folosi şi alte mijloace artificiale: încălzirea aerului sub pămînt, precum şi în palate, protectoare termice, îmbrăcăminţi speciale... Dar blana rămîne mijlocul cel mai obişnuit.

—Şi cum poţi ajuta o blană să crească — am întrebat eu — şi încă într—atît, încît să ţină cu adevărat cald?

—O, e mai puţin greu decît ai crede. Mai întîi trebuie să alegi de pe microfilmele pe care pe Pămînt le—ai numi de modă, blana care—ţi place mai mult. Apoi, prin grija noastră, blana aleasă îţi va creşte pe corp. Poţi s—o laşi să crească fără frică... în ziua în care ai vrea s—o schimbi sau să capeţi blana ta dinainte, totul se poate împlini cu uşurinţă.

V—am spus eu... pe Gora nu se isprăvesc niciodată prilejurile de uimire!

Şi totuşi am şovăit puţin, înainte de a—i lăsa să facă să—mi crească o nouă blană. Ce vreţi... eram atît de deprinsă cu blăniţa mea, cu firul ei scurt şi lucios, cu petele ei castanii care o împestriţau atît de frumos... îmi devenise chiar dragă...

Dar dacă pe Gora e atît de frig!... Fără o blană straşnică nu se poate ieşi la aer. Şi la urma urmelor, după spusele lui Geo, puteam s—o capăt oricînd pe cea veche îndărăt. Aşa că m—am hotărît...

Am privit microfilmele speciale şi am văzut defilînd acolo o armată întreagă de blănuri de toate felurile — de toate culorile... cu firul de păr neted, ondulat sau cîrlionţat.

Nici nu mai ştiam pe care să o aleg. În sfîrşit, am ales o blană cu firul lung, mătăsos, ondulat.

Am cerut însă ca blana mea cea nouă să aibă pete castanii — aşa după cum avea mica mea blană pămînteană.

Iar Geo m—a asigurat că voi căpăta blana dorită!

A doua zi (voi vorbi mai tîrziu şi despre timpul, despre zilele şi anii Gorei) Geo m—a condus într—o blănărie. O foarte ciudată blănărie ar fi strigat Tiko dac—ar fi văzut—o.

Blănăria se afla într—o. cameră încăpătoare, era luminată cu aceeaşi lumină albăstruie de pretutindeni, iar de jur împrejur se înălţau dulapuri mari cu uşi care alunecau uşor. în dulapuri însă — spre deosebire de dulapurile obişnuite — nu se afla decît cîte o singură blană, aceea aleasă drept model. Un robot specialist (sau să—l numesc blănar?) m—a întovărăşit pînă la unul din aceste dulapuri unde mi s—au adus în grabă două blănuri deodată — blănurile dorite de mine. Una cu fir lung şi mătăsos, alta cu pete castanii...

Ei, acuma—i acum, mi—am zis. Cum vor face oare ca din aceste două blănuri să—mi crească mie o blană nouă? Aveam să aflu în curînd.

După ce am cercetat încă o dată modelele de blană şi am cerut să mi se dea una asemănătoare lor, robotul blănar m—a închis în dulap. Şi—acolo — ca şi la baia dezinfectantă — un abur umed şi cald a prins să umple dulapul (sau cabina, mă rog!) şi să mă învăluie toată, înmuindu—mi fiecare fir de păr.

Apoi a început să mi se facă somn şi m—am aşezat pe o bancă, gîndind că, deşi nu o văzusem pînă atunci, era pusă, fără îndoială, pentru odihnă. Nici n—am apucat să mă întind bine pe bancă şi am şi căzut într—un somn adînc.

★
★ ★

Oare cîtă vreme dormisem?

La asta n—aş putea răspunde — ştiu numai că m—a trezit o căldură înăbuşitoare. M—am dat jos de pe bancă şi...

în faţa mea se afla acum o oglindă şi, îndată ce m—am resfrînt în ea, am sărit în sus de uimire. Cum... eram chiar eu făptura aceea învelită într—o blană încîntătoare — o blană lucioasă şi ondulată, o blană cu fire parcă din mătase şi plină de fermecătoare pete castanii?

Da. Nu încăpea nici o îndoială. Făptura care se vedea în oglindă era Laika... pămînteana căţeluşă Laika.

În timp ce mă tot admiram fără să mă mai satur, unul din pereţii cabinei—dulap s—a deschis şi lîngă mine au apărut robotul blănar şi Geo.

Geo m—a întrebat:

—Mulţumită, Laika?

—Mai mult decît mulţumită, i—am răspuns. Ştiu că în această blană n—am să mai deger. Acum aş vrea să ieşim pe afară. Ard de nerăbdare să cunosc totul, să cunosc pămîntul Gorei. Şi ai să mă ajuţi să—l cunosc, nu—i aşa, Geo?

—Sigur... Acum doar nimic nu te mai împiedică să vezi totul... Dar — şi aici Geo a zîmbit — nu crezi că a venit vremea să—mi povesteşti şi tu cîte ceva despre Pămînt?

Vasăzică aşa... robot, robot, dar se pricepea să mă ia peste picior. La urma urmelor, avea dreptate — încă de la început îl năucisem pe Geo cu întrebările mele. Se cuvenea acum ca şi el să—mi pună întrebări, iar eu să caut să—i răspund.., bineînţeles, în măsura în care eram în stare.

★
★ ★

Prima întrebare a lui Geo venea de fapt din partea Puntosilor, care ţineau să afle la ce treaptă de civilizaţie a ajuns Pămîntul. Şi prin civilizaţie Puntosii, ca şi noi, înţeleg nu numai dezvoltarea tehnică, adică maşinile, formele de energie, noile descoperiri etc, dar şi felul de viaţă al oamenilor, felul în care. pămîntenii se înţeleg între ei.

Geo a adăugat:

—E drept că ne—ai spus cîte ceva pînă acum... dar Puntosii, ar dori să afle mai amănunţit cum şi în ce chip se desfăşoară, viaţa pe planeta Pămînt.

—Da — am răspuns eu — recunosc că n—am explicat prea amănunţit viaţa pămîntenilor, dar asta—i numai din pricină că eu — aşa cum v—am mai spus — nu pot şti prea multe. La urma urmelor sînt doar o căţeluşă. Şi încă mă pot socoti o căţeluşă învăţată, deosebită mult de celelalte căţeluşe. Dacă n—ar fi fost—prietenul meu Tiko, n—aş fi ştiut nici atîtea cîte le ştiu.

Totuşi mă voi strădui să vă istorisesc tot ceea ce cunosc, chiar dacă uneori istorisirile mele vor fi, de voie sau de nevoie,, nu acelea ale unui om, ci acelea ale unui... căţel.

★
★ ★

Nu ştiu dacă Puntosii au putut înţelege — din spusele mele şi mai apoi din spusele lui Geo — ce însemna Pămîntul şi cum trăiau oamenii acolo. Foarte sincer vorbind, nici eu nu mă. descurc întotdeauna în ale Pămîntului.

Am înţeles — încă de mult — că pe Pămînt sînt nenumărate ţări, deosebite unele de altele şi, din păcate, uneori în duşmănie unele faţă de altele. Dar de ce se duşmănesc, asta n—am înţeles—o niciodată prea limpede. După cum n—am înţeles nici de ce se duşmănesc cîteodată oamenii de culori diferite sau de aceeaşi culoare.

În Uniunea Sovietică însă — mi—a explicat Tiko — oamenii chiar dacă au culorile cele mai

deosebite trăiesc toţi în pace şi înţelegere.

Ştiu de asemenea că pe Pămînt — în multe ţări încă — oamenii îndură foamea şi frigul, sărăcia amară, deoarece în aceste ţări există stăpîni care au totul, nemailăsînd celorlalţi nimic... poate doar munca... Dar şi munca asta se face tot în folosul cîtorva stăpîni bogaţi. Nici treaba asta nu se mai vede la noi, în Uniunea Sovietică. în patria lui Tiko toţi muncesc — nu mai există stăpîni şi nici sărăcie.

De altfel, Tiko mi—a mai povestit că pacea şi înţelegerea de la noi au fost foarte greu dobîndite.

Ei, dar ce straşnic ar fi dacă toţi pămîntenii ar trăi ca gorienii... Nu—i aşa, Tiko? Şi ce minunat ar fi dacă toţi oamenii s—ar strădui să fie înţelepţi şi buni aşa cum se străduiesc şi Puntosii... şi dacă ar stăpîni ca şi ei marile taine ale ştiinţei.

★
★ ★

A! Să nu uit... Spuneam că am să vorbesc despre ceea ce Înseamnă timpul pe Gora. Pentru că timpul gorian e foarte deosebit de al nostru şi mi—a fost destul de greu pînă ce i—am dat de rost.

Da... da... pe Gora, ziua sau noaptea sînt mult mai lungi decît pe Pămînt. După cele aflate de la Geo, o zi pămînteana — adică rotaţie completă a planetei — durează pe Gora cam patruzeci de ore de ale noastre. Şi dacă stai să te gîndeşti mai bine, ziua goriană e şi mai lungă, fiindcă gorienii — spre deosebire de pămînteni — nu prea o scurtează cu somnul. Aşa că, lăsînd deoparte pe roboţi care nu dorm niciodată şi doar se odihnesc în clipele libere în cîte o cameră a palatelor, trebuie să ştiţi că gorienii — Puntosi sau nu — dorm mult mai puţin decît pămîntenii. Prin urmare, şi fiindcă zilele şi nopţile sînt ai lungi şi fiindcă gorienii dorm puţin, viaţa de pe planeta ora durează foarte mult.

Şi nu numai pricinile de mai sus trebuie socotite. Oricum, gorienii şi mai ales Puntosii au parte de o viaţă foarte lungă, mult mai lungă decît a oamenilor. în subteranele palatelor — vă amintiţi că v—am mai spus asta — trăiesc de pildă încă vechii Puntosi care au peste o mie de ani gorieni. Adică vreo două mii de ani de ai noştri.

Poate că şi din pricina asta ştiinţa Puntosilor e atît de înaintată. Dacă trăiesc atît de mult!... Dar de fapt nu numai Puntosii, ci şi ceilalţi locuitori ai Gorei trăiesc ani nenumăraţi..

Locuitorii Gorei... i—am văzut în sfîrşit şi pe ceilalţi locuitori — animale domestice le—am spune pe Pămînt. Am văzut Niorii, foarte asemănători'mie, deşi au şase picioare, Dirii asemănători pisicilor, cu patru labe ca şi ele, dar cu două cozi stufoase în loc de una, Quitosii, care îmi reaminteau caii — dar nişte cai cu opt picioare, de altfel foarte iuţi, foarte inteligenţi şi plini de afecţiune.

... Am văzut şi Roda — atît de cunoscuţi mie, din nefericire. Roda trăiesc de obicei în vizuini foarte frumoase, pe care nimeni nu are voie să le distrugă, iar de hrănit se hrănesc cu rădăcini.

Păsări nu erau decît puţine — se pare că aerul prea tare de pe Gora nu le prieşte. Cele cîteva pe care le—am văzut păreau minunate.

Am văzut şi peşti — peşti care pe Gora trăiesc în anumite zone ale mării. Şi peştii aceştia se hrăneau cu plante cultivate pentru ei.

L—am întrebat pe Geo:

—Cum vă înţelegeţi cu aceşti locuitori ai Gorei? Tot prin gîndire? Iar ei... cum comunică între ei?

Geo mi—a răspuns îndată:

—Dragă Laika, pentru a vorbi minţii e nevoie să existe—o minte. Dar nu toţi gorienii au minte. Unii au doar un feL de creier prea puţin dezvoltat — alţii nu au nici atît, în afară de instinctele vitale pe care noi încercăm să le educăm. Numai cîteva specii de vieţuitoare au aici o minte adevărată, mai mult sau mai puţin desăvîrşită.

—Şi atunci cum comunicaţi totuşi cu ei?

—Dar voi cum comunicaţi cu animalele de pe Pămînt?' Noi ne înţelegem cu unele prin minte, iar alteori ne ajutăm de semne şi de sunete. La fel se înţeleg şi ele. Prin gîndire, prin semne, şi prin sunete... Ceea ce este însă sigur e că pe Gora există multă prietenie între toate speciile şi între ele domneşte bună înţelegere.

—Bine, Geo... De comandat însă cine comandă pe Gora?

—Cum, de comandat? Asta ce înseamnă?

—Da, adică cine porunceşte, cine învaţă pe alţii ce trebuie să facă şi ce nu...

—A, da... în timpul tinereţii lor, toţi gorienii învaţă — după puteri — legile de temelie ale Gorei,

căpătînd totodată şi alte învăţăminte folositoare. Totul se face cu ajutorul microfilmelor sau prin lecţiile ţinute de la o minte la alta. De altfel, ai văzut şi tu însăţi cum se învaţă pe Gora.
—Nu... nici acum nu m—ai înţeles, Geo... Eu te—am întrebat cine face legile pe Gora? Şi cine veghează ca ele să fie respectate?
—Păi legi noi nu prea mai avem nevoie să facem. Aşa cum ai aflat şi tu, ne călăuzim numai după cîteva legi şi acelea foarte vechi. Dacă în cine ştie ce împrejurări ele trebuie schimbate, Consiliul Bătrinilor şi Colegiul Savanţilor se ocupă de asta.

De fapt, tot Consiliul Bătrînilor şi Colegiul Savanţilor se îndeletnicesc şi cu conducerea noastră. Cînd însă e nevoie să fie limpezită o problemă nouă sau să fie încercată o nouă descoperire, atunci se fac Adunări populare şi se stă de vorbă acolo. Pentru că, trebuie, să ştii, nimic nu poate fi schimbat la noi fără încuviinţarea adunărilor populare.
—Şi cine ia parte la aceste adunări?
—Toţi locuitorii Gorei pot lua parte.
—Şi dacă nu se ajunge la înţelegere? Atunci ce se întîmplă?
—Dar de ce să nu se înţeleagă? Noi toţi, pe Gora, dorim aceleaşi lucruri: progres, bunăstare, prietenie. Aşa că, urmărind aceleaşi ţeluri întotdeauna, ajungem la înţelegere.
—Prin urmare asta era... la voi nu există nici tribunale, nici armată...
—Poftim?!

Sigur, uitam mereu că după cum eu nu ştiam mare lucru despre Gora, nici gorienii nu aveau de unde cunoaşte felurile de viaţă ale pămîntenilor. M—am străduit deci să—l fac pe Geo să înţeleagă ce—s alea tribunale, armată sau poliţie.
—Nu, hotarît că nu pricep — mi—a răspuns Geo. De ce să avem noi tribunale sau armată? Ce să facem cu ele? De mii de ani pe Gora nu mai sînt războaie. Atunci la ce—ar folosi armata? Să ţinem tribunale sau poliţie? Nici ele nu şi—ar avea rostul. Cînd se încalcă legile goriene — şi se încalcă foarte rar, fiindcă toţi ştiu că a respecta legile înseamnă a te respecta pe tine însuţi — pedepsele sînt cunoscute de toţi. Pedepsele sînt mai mult morale şi—s date chiar de locuitorii Gorei celui care a greşit. Prin urmare — a încheiat Geo — e limpede că la noi tribunalele sau armata ca şi poliţia sînt cu totul de prisos.
—Mi—ai mărturisit, Geo, că de mii de ani pe Gora nu mai există războiul. Dar dacă v—ar ataca alte planete? Dacă alte vieţuitoare ar încerca să vă cotropească... cum v—aţi apăra?
—Dragă Laika, e drept că nu avem armată, dar nici n—avem chef să ne lăsăm atacaţi de alte făpturi. De altfel — a mai spus Geo — aceasta nici nu prea e de crezut. Planeta noastră este pe cale de răcire şi fără marile descoperiri ale ştiinţei goriene ar fi fost chiar de nelocuit. Cine şi—ar primejdui viaţa pentru a ne cotropi? Şi mai ales — pentru ce ar face—o?

Dar, dacă, la urma urmelor, aceasta s—ar întîmpla, ştiinţa goriană poate să apere planeta noastră şi încă fără vărsare de sînge. Sîntem în măsură să înconjurăm Gora cu o reţea magnetică în stare să respingă orice rachetă şi să împiedice orice astronavă să coboare sau să se apropie numai de Gora fără încuviinţarea noastră.

Iar dacă tu ai izbutit să ajungi pe Gora asta s—a datorat faptului că veneai singură, agăţată de o biată paraşută.

★
★ ★

Viaţa de pe Gora începea să—mi placă din ce în ce mai mult. Pot spună chiar că m—aş fi simţit fericită dacă dorul de Tiko nu m—ar fi chinuit într—una. Ah! Dac—ar fi fost şi el cu mine!

Dar, pînă una alta, îmi continuam plimbările pe Gora. Mă duceam pretutindeni — vedeam ce doream...

împreună cu Geo am vizitat multe palate şi peste tot am fost foarte bine primită. îndeosebi de Puntosi şi de roboţi. Pe Gora nu există decît un oraş — acela în care ne aflam — numit de altfel tot Gora, el fiind capitala planetei. Oraşul cuprindea şi sol şi adîncuri şi marea cu apele şi cu plantaţiile ei.

Trebuie să mai ştiţi cape Gora orice Puntos, sau familie de Puntosi, locuieşte împreună cu un robot care este robotul familiei.

Puntosii trăiesc multe veacuri, dar roboţii au o viaţă fără de sfîrşit... aşa că un robot rămîne veşnic într—o familie, moştenindu—se chiar din tată în fiu.

Geo mi—a mai dat cîteva explicaţii:
—Ştii, Laika, roboţii sînt construiţi pentru o eternitate. Noi nu avem niciodată nevoie de reparaţii şi dacă uneori ni se întîmpla ceva, un atelier special ne pune îndată pe picioare. De asemenea, noi nu avem nevoie de nici un fel de energie — în timpul odihnei ne încărcăm singuri. Putem însă lucra şi un an întreg fără să ne odihnim sau să ne încărcăm.
—Aşa—i că vă sînt dragi Puntosii cu care locuiţi?
—Bineînţeles... Mai ales că nouă roboţilor ni s—au dat un fel de circuite afective care răspund undelor magnetice trimise de fiinţele vii. De aceea sîntem foarte legaţi de Puntosi, creatorii noştri, precum şi de familia cu care locuim şi pe care o ajutăm.

Nu—i vorbă că noi am îndrăgit şi pe ceilalţi locuitori ai Gorei şi niciodată nu am fi în stare să călcăm legea Gorei, aceea care :spune: să nu ucizi!
—Dar la mine... ţii un pic, Geo?
—Laika... ţin şi încă mult... M—am împrietenit cu tine şi—mi eşti dragă nu numai fiindcă eşti fiinţă vie, chiar dacă de alt soi... dar şi fiindcă simt că şi tu te—ai apropiat mult de mine.

Aşa—i... Geo spunea adevărul. Robotul acesta îmi devenise tare drag. Pentru mine el nici nu mai era un robot — o maşină aşa cum îl socotisem cîndva. Acum gîndeam ca pe Gora — toate fiinţele vii, oricît de deosebite, trebuie să se înţeleagă. Şi la urma urmelor, Geo nu era şi el asemănător unei fiinţe vii? Nu se ocupa de mine, nu mă învăţa el atîtea lucruri, nu—mi ţinea el tovărăşie?

Era drept să—l socotesc pe Geo o fiinţă vie. Chiar dacă a fost născocit într—un atelier — chiar dacă a fost construit din cristalplasmă...

A fost însă dăruit cu mintea vie a Puntosilor (şi poate şi cu inima lor) — acei Puntosi care, fără îndoială, erau nişte făpturi atît de nobile, atît de bune...

De aceea o spun încă o dată: eu îl socoteam pe Geo drept o fiinţă vie, chiar dacă avea o viaţă artificială şi foarte deosebită, de cele înnăscute.

★
★ ★

După cum v—am mai povestit adineauri, fiecare familie de Puntosi sau chiar un Puntos singur are un robot. Robotul nu—i chiar ca un servitor, fiindcă aşa ceva nu se poneneşte pe Gora. Dar de slujit, roboţii îi slujesc pe Puntosi. De pildă, în primele zile, plimbîndu—mă pe foarte frumoasele străzi subterane ale Gorei, m—a mirat lipsa oricărei prăvălii. M—am întrebat: de unde cumpărau Puntosii mărfuri? Dar mîncarea? Pe urmă am aflat — totul se face cu ajutorul roboţilor.

Tot ceea ce trebuie, tot ceea ce doreşte un Puntos îi este adus de către robotul său. Iar robotul, pentru cumpărături merge prin fabrici şi uzine. Fabricile şi uzinele sînt automatizate — dar automatizate sînt şi palatele subterane. De maşinile din palate au grijă de asemenea roboţii. Uneori, treaba se face numai printr—o apăsare de buton.

Mîncarea de obicei ajunge în casă gătită de fabrică, dar dacă este nevoie o pregăteşte robotul, pe gustul Puntosului, şi o pregăteşte printr—o apăsare de buton...

Ei, dar să trecem mai departe...

Ştiaţi că pe Gora nu există focul? Totul se încălzeşte, se topeşte sau se coace cu ajutorul, unor anumite raze.

Şi tot pe Gora nu există banul. Ba a trebuit chiar să—mi dau destulă osteneală fără să—l fac pe Geo să priceapă ce—i asta!

(Ce bine că mai erau şi lucruri — e drept pămînteşti — pe care Geo nu le înţelegea!)

De fapt, ca să spun cinstit, nici eu nu prea mă pricep la, bani. Dacă n—am avut niciodată.,, şi dacă niciodată nu i—am folosit... Dar pe cit e de adevărat că pe Pămînt banul are o foarte mare însemnătate şi—i foarte trebuincios, tot atît de adevărat este că gorienii habar n—aveau ce—i banul şi la ce serveşte el!.

★
★ ★

Pe Gora — pe care acum începeam să o cunosc din ce în. ce mai bine — poţi întîlni nu numai străzi subterane, dar şi_ pieţe şi grădini — minunate grădini subterane. Fiecare casă, fiecare palat are grădina sa, o grădină plină de pomi şi de flori,, strălucind toată sub frumoasa lumină albăstruie.

Adevăratele culturi — ogoarele — sînt ceva mai departe, la marginea oraşului subteran. Am vizitat cu Geo una din însemnatele plantaţii goriene. Bineînţeles că şi acolo tot maşinile făceau munca cea mai grea, conduse de către roboţi şi de către un Puntos. Nici n—am apucat să—l întreb pe Geo dacă puteam să vorbesc Puntosului cînd acesta, simţindu—mi dorinţa, mi—a răspuns îndată, cerîndu—mi politicos să—i pun întrebări.

Atunci am îndrăznit:

—Cum se face că ai chiar dumneata grijă de plantaţie şi nu o laşi în seama roboţilor?

—Fiindcă îmi place să mă ocup de plante. Eu sînt botanist—Chimist. Mă ocup de creşterea plantelor, ba uneori le şi transform.. Schimb adesea culoarea fructelor, gustul, mărimea lor, timpul de rodire; mă interesează felul în care fructele primesc unele unde. Felul în care ele datorită acestei unde vor fi în stare să. mulţumească orice gust.

Şi te asigur că a te ocupa de plante este o muncă foarte frumoasă — de fapt nici nu—i o muncă — e chiar creaţia care—ţi dă atîta bucurie... Ca să nu mai pomenesc de folosul ei la fel de îmbucurător pentru mine. Cît despre roboţi, ei sînt ajutoarele mele.

—Sînt roboţii familiei dumitale?

—Nu. Sînt roboţi agricoli... pentru că, aşa cum avem în. fabrici roboţi muncitori, tot aşa avem pe plantaţii roboţi agricultori. E drept însă că la nevoie, roboţii ştiu şi pot face orice fel de muncă. Dar de obicei nu încurcăm echipele.

Prin urmare pot spune că am vizitat foarte multe locuri pe Gora. N—am izbutit însă să ajung la plantaţiile din fundul mării. Şi aceasta dintr—o pricină foarte simplă: nu s—a găsit o salopetă pentru mine. Iar eu nu eram pregătită să merg şi să respir sub apă, aşa cum făceau o sumedenie de gorieni.

În schimb, Geo m—a poftit să cercetez peşterile. Mi—a dat şi lămuriri istorisindu—mi că pentru Puntosi, ca şi pentru alţi gorieni, peşterile acelea înseamnă un fel de cimitir. Se pare că în aerul peşterilor corpurile neînsufleţite se păstrează foarte bine... de altfel asta o văzusem singură chiar în ziua coborîrii mele pe Gora...

Dat fiind însă că nu ţineam morţiş să vizitez peşterile, am .amînat plimbarea pe altă dată!

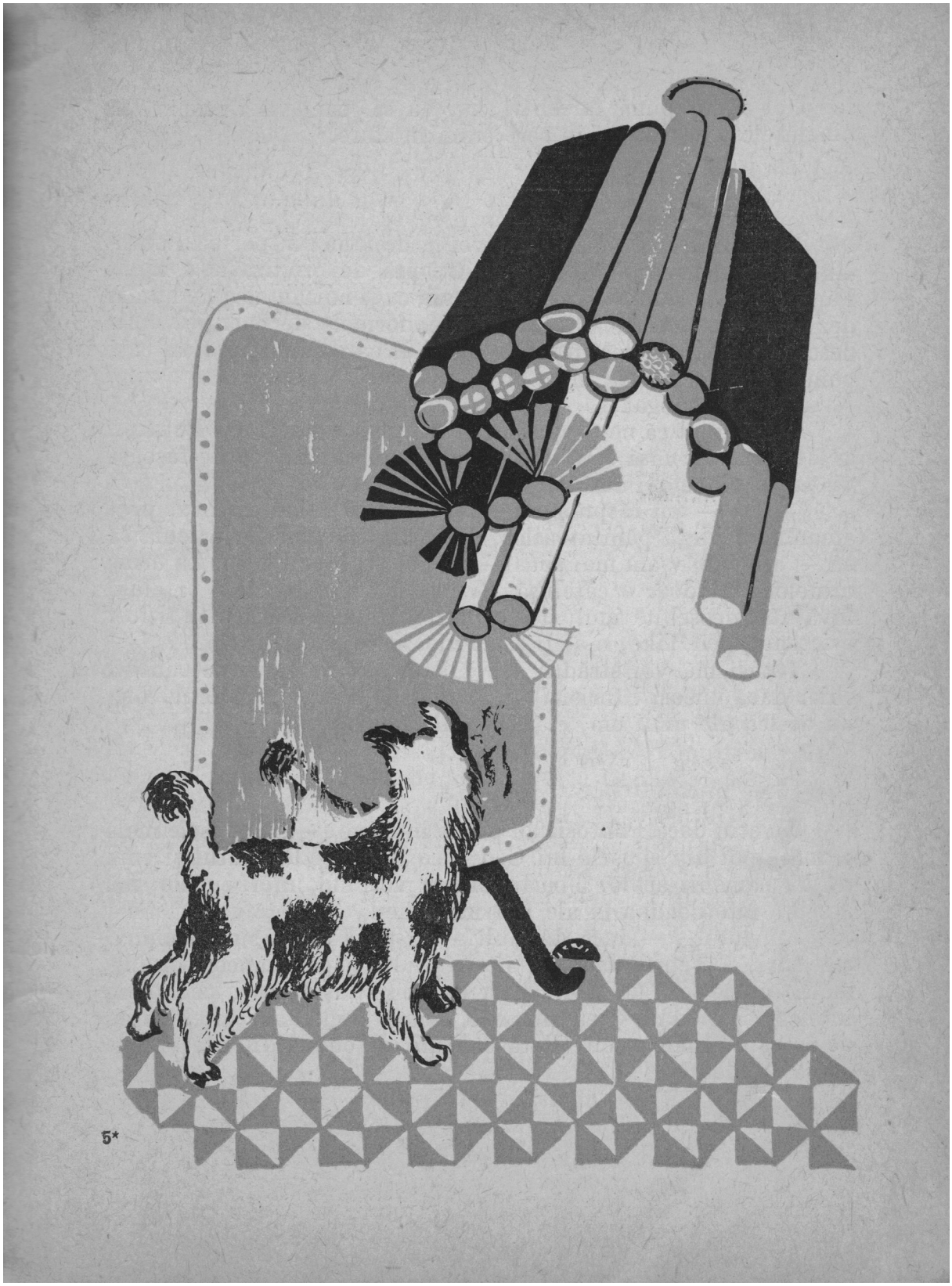
5*

CAPITOLUL VII. Din nou despre vorbire, despre scris şi citit — Deosebirea între cuvînt şi gîndire — Cultura goriană — Şi Puntosii au alfabetul Morse! — Voi scrie povestea întîmplărilor mele — Avem nevoie de o maşină de scris — Pretutindeni... roboţii... Voi rămîne întotdeauna pe Gora?

Aflasem — şi încă de mult — că gorienii se înţeleg între ei nu numai prin gîndire, dar şi printr—o limbă vorbită, ba chiar scrisă. De auzit însă, nu—i auzisem niciodată vorbind.

Într—o dimineaţă, Geo m—a întrebat dacă nu vreau să—l însoţesc seara la teatru.

—La teatru?!

Asta numai pe Gora se putea întîmpla — pe Pămînt nimănui nu i—ar fi dat prin minte să ia un cîine la teatru. Bineînţeles — însă că am primit îndată invitaţia lui Geo — gîndul de a merge la teatru mă tulbura şi îmi stîrnea curiozitatea.

—Dar trebuie să ştii încă de la început — mi—a spus Geo — că aici pe Gora nu vei găsi artişti aşa cum sînt cei de pe Pămînt. Toţi cei care vor să cînte sau toţi cei care se pricep să. declame o pot face după placul inimii.

—Să declame... să cînte... Dar pentru versuri şi pentru cîntec trebuiesc cuvinte... vorbire, Geo.

—Şi chiar vorbim, dragă Laika. Chiar acesta e unul din cazurile în care încă ne foloseşte vorbirea, deoarece ea nu poate fi înlocuită numai prin gîndire.

—Vasăzică... vorbiţi... Dar de ce nu recitaţi în gînd?

—Pentru că, vezi tu, Laika, n—ar fi acelaşi lucru. Există o mare deosebire între exprimarea prin gînd şi aceea prin grai.

Prin gîndire poţi face cunoscute ideile, dar prin vorbire ideile acestea îmbracă o haină plină de poezie, plină de înţelesuri.

—Vrei să spui că prin grai te poţi face mai lesne înţeles decît prin gînd?

—Nu. Vreau să spun că vorbirea e mai muzicală, mai colorată... e mai atrăgătoare... Şi apoi mai există încă o pricină — cînd te adresezi mai multor făpturi deodată e mai uşor să le vorbeşti prin cuvinte decît prin gînduri. Doar puţini Puntosi sînt în stare să se înţeleagă prin gînd cu mulţimea.

—Bine dar e greu să reciţi sau să cînţi numai din memorie... Oare nu trebuie în împrejurări din acestea să vă folosiţi de...

—Scris şi citit! Ai ghicit, Laika. Atît cîntecele cît şi versurile sînt mai întîi scrise şi abia apoi citite sau declamate. E drept că uneori ne folosim şi de microfilme sonore fiindcă ele pot uşura foarte mult munca unui artist.

—Mulţumesc, Geo... ca de obicei, am înţeles toate lămuririle tale... Aş vrea numai să—ţi mai pun o întrebare: dacă toţi pe Gora — bineînţeles cei care o doresc — cîntă şi recită şi dacă nu se ţine seama de nici o alegere, cum poţi şti care artist e bun şi care nu e ?

—Da, e adevărat că pe Gora poate oricine cînta, poate spune versuri oricine... dar numai cei înzestraţi sînt căutaţi şi ascultaţi... Cel care n—are chemare — cu atît mai mult cu cît nu—i constrîns de nimic — se lasă repede de treaba asta. Pe Gora nu se întîlnesc trufii fără rost... şi astfel se face că noi avem numai artişti mari.

—Aşa—i că la teatru nu se plăteşte?

—Sigur că nu... cu atît mai mult cu cît noi nu întrebuinţăm banul.

—Şi poate oricine să meargă la teatru? Oricine? Chiar şi cîinii ca mine?

—Toţi pot merge la teatru... după cum se pot duce în oricare altă parte ar avea poftă... E firesc însă ca la teatru să se ducă numai aceia care—l gustă şi—l înţeleg...

—Geo dragă, ai pomenit parcă ceva şi de scriitori?

—Da... vroiam să—ţi mai spun că la noi scriitorii — ca şi artiştii — se bucură de aceleaşi înlesniri. Orice gorian încredinlat că are ceva de împărtăşit semenilor lui, e liber să scrie. Şi poate scrie ce doreşte... versuri, poveşti, nuvele sau romane.

—N—ar fi mai simplu dacă aceste poveşti — versuri sau Tomane, ar fi de—a dreptul imprimate pe

microfilm?

—Nu... fiindcă de obicei se imprimă pe microfilme numai acele lucrări foarte bune — numai acelea primite cu căldură de toţi. Cînd însă o lucrare e bună, poţi fi sigură că ea e îndată imprimată şi oricine doreşte, poate să o vadă sau să o audă.

De altfel, un scriitor — ca şi oricare artist de aci — e dator să scrie bine, să scrie lucruri care să placă, care să—i înveţe pe ceilalţi simţăminte alese, să scrie pentru gîndurile şi nevoile gorienilor. Dacă scriitorul nu ascultă de cerinţele celor mulţi, nuvelele, romanele sale, nefiind folositoare, nu se imprimă.

Pe Gora, un scriitor trebuie să dea lucrări foarte izbutite sau să—şi închine viaţa unei alte îndeletniciri.

★
★ ★

M—am înapoiat de la teatru foarte, foarte mişcată. Ah, Tiko, Tiko...

Dac—ai fi putut s—o vezi pe Laika ta la teatru... Şi dac—ai fi putut să mergi cu mine!...

A fost foarte frumos...! Pe Pămînt auzisem vorbindu—se multe despre teatru.

Ştiam de pildă că la noi în Uniunea Sovietică teatrul este arte iubit şi îndeosebi baletul.

Ştiam de asemenea că în Italia e foarte îndrăgită muzica, e îndrăgit cîntecul. Dar aci pe Gora pentru prima oară în viaţa mea am păşit pragul unui teatru. Şi trebuie să spun că pe Gora sînt iubite deopotrivă şi muzica, şi proza, şi cîntecele, şi versurile. Pentru spectacol, Geo mi—a dat dealtfel un aparat special.

—Fără el — m—a lămurit robotul — n—ai să poţi înţelege nimic, deoarece tu nu cunoşti limba gorianã.

Ei bine, acest aparat te va ajuta să auzi totul, şi, în acelaşi timp, să înţelegi toate ideile rostite în goriană.

Mari învăţaţi mai sînt şi gorienii... Ca să vezi... cum s—au gîndit ei să născocească un aparat anume pentru a auzi şi înţelege chiar o limbă necunoscută...

La teatru s—a reprezentat ceea ce pe Pămînt s—ar numi — îmi pare — o comedie muzicală. Această comedie muzicală mi—a plăcut foarte mult şi nu mi—a fost nici greu s—o înţeleg, ba chiar aş putea spune că datorită ei, mai mult decît datorită microfilmelor, precum şi taifasurilor avute cu Geo, am izbutit să pricep mai bine viaţa gorienilor, felul lor de a fi.

I—am împărtăşit aceste gînduri şi lui Geo.

—Asta au urmărit şi Puntosii — mi—a răspuns el. De aceea te—au şi invitat, prin mine, la teatru. De altfel, de—acum înainte — dacă—ţi face plăcere, poţi merge mereu la teatru.

—Mai încape vorbă?...

Sigur că voi merge foarte des la teatru. Prin teatru aveam să—i cunosc din ce în ce mai bine pe gorieni. Pînă atunci, cu toate că nu puteam să mă plîng de nimic, mă simţisem cam stingheră pe Gora. Nu izbutisem încă să înţeleg viaţa de fiecare zi a Puntosilor sau a celorlalţi gorieni.

Acasă, pe pămînt, nu numai că trăiam foarte aproape de oameni, dar, prin prietenia lui Tiko, eram chiar în mijlocul vieţii lor. De pildă, ştiam întotdeauna dacă oamenii erau mulţumiţi sau supăraţi, dacă treburile le mergeau strună sau ba, dacă primiseră scrisori sau dacă nu primiseră...

Ştiam să ghicesc — numai după mlădierile glasului — dacă Ivan îl mustra pe Tiko sau dacă mama lui Tiko îşi lăuda feciorul. Şi mai ştiam şi cînd profesorul Gorniakov se certa cu soţia, sau copilaşul lui Misnov plîngea toată noaptea.

Dar pe Gora... nu, lucrurile nu se petreceau la fel. Geo era bun şi simpatic (chiar dacă robot), dar şi el trăia singur. Iar ceilalţi Puntosi continuau să—mi rămînă necunoscuţi, necunoscute bucuriile lor, suferinţele lor.

Ştiam doar atît: că pe Gora stăpîneşte o civilizaţie înaintată, că nu mai există foamete, istovire, război... Inimile gorienilor însă nu le cunoşteam...

Acum cu ajutorul teatrului înţelesesem foarte multe — o părticică din viaţa gorienilor se dezvăluise în faţa mea. De fapt, piesa văzută la teatru era simplă... povestea de iubire a unei preafrumoase Puntos.

Fireşte era o artistă aceea care cînta şi cînta bine. Prin cîntecul ei făcea ca Puntosul pe care îl iubea să înţeleagă că el era totul pentru ea.

Se mai întîlneau în piesă şi doi fraţiori ai minunatei Puntos, doi ştrengari care amestecau microfilmele pentru studiu şi izbuteau să facă o straşnică salată, mai vedeai un Dir, adică o pisică goriană

cu două cozi, la fel de încurcă—lume (numai că ea avea ce avea cu blana Puntosei) şi, în sfîrşit, era în piesă şi un tată bătrîn, mai vesel însă şi mai descurcăreţ decît însuşi fiul său.

Figuraţie — ca să zic aşa — făceau cîţiva Puntosi şi cîteva animale domestice.

După spectacol, l—am rugat pe Geo să—mi mai dea nişte lămuriri. Şi aşa am aflat că pe Gora, după cum era şi firesc, nu se puteau căsători între ele decît făpturile din aceeaşi specie. De altfel, Puntosii sînt aproape toţi căsătoriţi, sau cel puţin toţi cei care au vîrsta de a o face.

Întîlneşti rar tineri sau copii Puntosi. Şi asta din pricină că în fiecare an gorian, se nasc doar atîţi copii cîţi bătrîni mor. Şi vedeţi dumneavoastră... dacă Puntosii trăiesc de obicei vreo două mii de ani pămînteni, e limpede că mititeii vin cam greu pe lume...

Erau însă şi zile cînd rămîneam acasă... adică în palatul Puntosului care mă găzduia şi care nu era altul decît primul Puntos văzut de mine — acela de la televizor

Puntosul se numeşte Giaros, iar pe soţia lui o cheamă Talia. Au şi un fiu — aproape bătrîn — care—i pe cale să se căsătorească. (Adică nu—i bătrîn decît pentru pămînteni, pentru că pe Gora la două sute de ani — cîţi numără el — eşti în floarea tinereţii!) Toată familia se ocupă de biologie.

Într—o zi, rămînînd acasă, am trecut în bibliotecă, şi totodată salonul familiei, şi am început să privesc un microfilm. Cînd deodată... pe microfilm a apărut un fel de aparat Morse, foarte asemănător celui pe care mi—l dăruise Tiko.

Am întrebat în grabă ce—i cu aparatul acela şi—am înţeles că nu mă înşelasem. Şi gorienii se folosiseră cîndva de aparatul Morse. Da... cu mult înainte de înfiinţarea televiziunii pe Gora, Puntosii comunicau prin Morse cu locurile depărtate. Fireşte că nu se foloseau de alfabetul Morse, ci de unul gorian... şi fireşte că aparatul era de asemenea adaptat pentru Gora. (Eu însă voi stărui să numesc aparatul „aparat Morse"!)

Dar aparatul acela — Morse sau nu — mai se găsea el pe Gora? Gazda mea, Giaros, mi—a făgăduit că cerceteze... Şi—n timp ce aşteptam răspunsul lui Giaros cu sufletul la gură, mii de gînduri mă năpădeau. Poate că pe Gora mai exista un aparat Morse şi poate că mi—l vor încredinţa... Chiar dacă nu cunoşteam semnalele goriene... Aş fi vrut atîta să bat semnalele Morse!...

★
★ ★

Ura! Vechiul aparat Morse al gorienilor — chiar dacă nefolosit — mai există încă. Şi mi s—a dat voie să—l întrebuinţez. Doi roboţi mi l—au adus acasă.

La urma urmelor, nu prea ştiam eu la ce o să—mi folosească aparatul, dar asta nu mă împiedica să fiu foarte tulburată, îndată după ce am căpătat aparatul, mi—am şi făcut de lucru pe lîngă el.

.Straşnic... deşi nu era întru totul asemănător celui făcut de Tiko, puteam totuşi să—l mînuiesc. Numai un pic de obişnuinţă... Dar şi obişnuinţa se putea căpăta... fapt pentru care am început să bat cu furie semnalele. Bineînţeles, în limba lui Tiko.

Doar bietul Geo nu înţelegea ce se întîmpla cu mine — de ce mă mişca într—atîta aparatul.

I—am povestit prin urmare totul. Şi pînă atunci aflase Geo cîte ceva dar, de fapt, istorisirile mele nu se ocupaseră decît de Pămînt, de oameni, de felul lor de a trăi — bineînţeles atîta cît mă pricepeam să o fac. îi spusesem ceva şi despre Tiko — dar prea puţin... că Tiko e un băiat de pe Pămînt, un prieten scump al meu...

Nu socotisem că altceva l—ar fi putut interesa pe Geo — sau chiar pe Puntosi. Cu prilejul primirii aparatului Morse însă, mi—am descărcat tot sufletul. I—am povestit lui Geo şi cine era Tiko, şi unde trăia, i—am povestit şi despre frumoasa prietenie care ne lega, precum şi despre lecţiile băiatului care mă ajutase să învăţ semnalizarea Morse şi scrisul la maşină. N—am uitat să—i împărtăşesc lui Geo şi hotărîrea lui Tiko de a ţine legătura cu „sputnikul".

Geo a fost încîntat. Ba a venit chiar şi cu o părere:

—Laika dragă, tu ai fi în măsură — după cîte înţeleg — să scrii pentru gorieni povestea păţaniilor tale.

—Sigur c—aş putea s—o scriu. Dar numai dac—aţi avea o maşină de scris. Din păcate însă, voi n—aţi întrebuinţat niciodată şi nici nu cunoaşteţi maşina de scris...

—Aşa—i, maşina de scris n—o cunoaştem. De fapt, de la scrisul de mînă sau de tipar noi am trecut de—a dreptul la microfilme. Dar s—ar putea făuri pentru tine o maşină de scris.

—Şi de ce să vă mai osteniţi, Geo ? Am să vă povestesc, şi gata!

—Nu, Laika... nu e totuna... O povestire trebuie mai întîi scrisă — abia apoi sîntem în stare s—o imprimăm pe microfilme. Şi cu povestirile tale de pînă acum s—a întîmplat la fel. Tu ai povestit, eu am transcris în goriană şi după aceea am imprimat totul pe microfilme. Iar microfilmele le—am dat Puntosilor pentru studiu şi cercetări.

—Bine... să zicem că trebuie o maşină de scris... dar tu ştii, Geo, că eu nu voi putea scrie decît în limba lui Tiko?

—Asta nu ne va încurca... Tu vei scrie în limba lui Tiko, noi vom traduce paginile în goriană şi apoi le vom imprima pe microfilme. Ei, ce spui? N—o să fie straşnic?

—Straşnic, Geo — fără îndoială... Şi atunci nu mai îmi rămîne decît să—mi amintesc cum era făcută pe Pămînt o maşină de scris...

★
★ ★

Vai de biata căţeluşă care încearcă să—şi „imagineze" cum arată o maşină de scris! Pentru părţile dinafară ale maşinii... încă, treacă—meargă...

Îmi aminteam doar destul de limpede cum se înfăţişau clapele sau literele alfabetului. îmi aminteam chiar şi de cilindru, de locul unde se aşeza foaia de hîrtie, de leviere, de car...

Dar în ceea ce priveşte interiorul maşinii...

Să vedeţi... Pe măsură ce eu îmi imaginam diferitele părţi ale maşinii de scris, Geo le desena... Numai că — din nefericire — după o săptămînă întreagă nu prea înaintasem. Fiindcă — aşa după cum mă şi temeam — eu nu puteam să—i lămuresc lui Geo interiorul maşinii. Adică tocmai ce era mai de seamă... Şi nici nu era de mirare. Dacă nu văzusem niciodată o maşină de scris pe dinăuntru. Ah, de ce n—o desfăcuse Tiko măcar o dată în faţa mea?!

În cele din urmă pe Geo l—a apucat descurajarea:

—Zadarnic, Laika... singuri nu vom izbuti niciodată să facem o maşină de scris. Trebuie să chemăm un specialist. Sînt sigur că el, judecind chiar numai după părţile exterioare ale maşinii, va putea să construiască şi partea interioară.

Ce era să facem? Am chemat de la fabrica cea mai apropiată de maşini—unelte un specialist, adică un robot foarte iscusit, pe nume Lukos.

Am lucrat cu el cîteva zile.

Şi ştiţi cum? Lukos desena fiecare parte pe care mi—o aminteam şi mă ruga apoi să—i spun şi cum se mînuieşte. în ziua următoare, Lukos venea cu partea aceea gata construită.

Şi aşa... eu tot gîndind... Lukos şi Geo tot desenînd, maşina de scris a luat fiinţă!

—Şi e chiar o maşină foarte simplă, a oftat Lukos la plecare. Ar trebui să ne fie ruşine că ne—am bătut capul cu ea... Ei, ce să—i faci... a trecut pesemne prea multă vreme decînd noi nu ne—am mai îndeletnicit cu maşini atît de simple.

în fine... simplă, complicată... acum, maşina de scris exista!

M—am apucat îndată de treabă şi am scris povestea amintirilor mele — poveste în care sînt cuprinse chiar rîndurile de faţă.

După ce am terminat lucrul, Geo mi—a urmărit în minte înţelesul fiecărui cuvînt în parte şi după aceea a tradus totul în goriană. Cu siguranţă că traducerea — în astfel de împrejurări — a izbutit pe deplin. Iar faptul că fusesem într—un fel folositoare Puntosilor şi gorienilor m—a umplut de mulţumire. Microfilme purtînd imprimate pe ele povestirea mea aveau să ajungă în cele mai îndepărtate biblioteci ale Gorei. Ce mîndru ar fi fost Tiko dac—ar fi ştiut!...

★
★ ★

Nu... nu vreau să ascund nimic...

Am retrăit, în zilele cît scriam, toată viaţa mea... Am revăzut centrul de cercetări, pe Ivan, tatăl lui Tiko... Mi—au răsărit în minte cursurile de pregătire, chipul lui Gorniakov, al lui Misnov. Am revăzut parcă aievea curtea în care mă jucam şi învăţam cu Tiko, apoi despărţirea, plecarea, aventurile mele în spaţiu... şi o mare tristeţe m—a cuprins...

Pe Gora, zilele—mi sînt senine, gorienii sînt buni, înţelepţi şi învăţaţi... ar putea fi chiar pildă pentru oameni... Şi totuşi, cu toată prietenia pe care o dăruiesc Puntosilor, cu toată dragostea ce—i port lui Geo,

nu pot uita Pămîntul.

Nu pot uita ţara în care m—am născut, nu—l pot uita pe Tiko care m—a învăţat s—o iubesc.

Ah, Tiko... Tiko... ce dor mi—e de tine!

Departe de Tiko, niciodată n—am să fiu cu—adevărat fericită.

Şi măcar dac—aş şti că într—o zi îl voi revedea...

Voi putea oare cîndva să mă reîntorc pe Pămînt?

Ştiinţa Puntosilor e atît de înaintată!... Oare niciodată nu vor izbuti ei să mă trimită înapoi?

Nu... să mai aştept... să nu—mi pierd răbdarea. Dacă am ajuns pe Gora — chiar fără voia mea — de ce n—aş putea ajunge pe Pămînt, mai ales cînd asta o doresc atîta?

CAPITOLUL VIII. Întîlnirea cu Nior — Nior, prietenul meu — Cu gîndul la Tiko — E chiar cu neputinţă să revăd Pămîntul? — Vechile astronave ale Puntosilor — De ce au fost părăsite călătoriile în spaţiu? — Prietenia dintre gorieni — Dar dacă ar fi întrebuinţaţi robotii?

După ce am terminat „amintirile mele" şi Geo traducerea lor, microfilme imprimate cu aceste amintiri au pornit să călătorească spre toate bibliotecile Gorei, spre toate casele Puntosilor. Cum s—ar zice, Gora întreagă asculta acum povestea mea şi povestea planetei Pămînt, povestea oamenilor şi a civilizaţiei lor.

Vreau să cred cel puţin că această modestă lucrare a unei căţeluşe oglindea cît mai apropiat cu putinţă felul de viaţă al pămîntenilor. Iar dacă oamenii, cunoscînd într—o zi scrierile mele, nu vor fi mulţumiţi, n—au decît să poftească pe Gora... şi să îndrepte ei toate greşelile mele.

Trebuie să spun de asemenea că am păstrat maşina de scris. De altfel era o maşină din cristalplasmă, foarte bună — mai bună decît aceea meşterită de Tiko.

Mă gîndeam să—mi continui însemnările şi să adaug la amintirile mele despre Pămînt şi amintirile despre Gora. Nu părăsisem încă speranţa că într—o zi copiii pămînteni — şi alături de ei şi Tiko — vor avea în mînă peripeţiile căţeluşei Laika.

Trebuie... trebuie să mai notez ceva.

Mă plimbam astăzi împreună cu Geo pe străzile oraşului subteran Gora cînd, deodată, am avut simţămîntul că sînt urmărită. Parcă o fiinţă dragă venea după mine.

Mai întîi m—am temut să mă întorc. Mi se părea că o dată privind în urmă — bucuria aceea tainică pe care o încercam ar fi dispărut.

Apoi, curiozitatea a învins.

M—am oprit în loc şi am întors capul. Un Nior s—a oprit şi el. V—am mai spus eu de cîteva ori că Niorii sînt pe Gora ceea ce pe Pămînt sînt cîinii. E drept că un Nior e ceva mai mare decît un cîine şi are şase picioare. Dar Niorul de lîngă mine avea ochii atît de frumoşi... Ochii lui semănau cu ai lui Tiko. Erau la fel de blînzi, de strălucitori şi de calzi.

Şi tot ca ochii lui Tiko mă priveau cu atîta prietenie...

Am început să latru, dar m—am oprit în grabă, fiindcă l—am auzit pe Geo:

—Ştii, Laika, Niorul acesta e foarte inteligent... Ca şi tine, se pricepe să citească gînduri...

Atunci m—am apropiat şi mai mult de Nior şi i—am spus în gînd:

—Te salut, Nior... Vrei să fii prietenul meu?

—Te salut şi eu, Laika... mi—a răspuns el. Sigur că vreau... Am simţit bucuria cuprinzîndu—mi inima. întîlnisem un prieten... şi un prieten e întotdeauna binevenit... L—am mai întrebat pe Nior:

—De ce nu te—ai arătat pînă acum?

—Fiindcă n—am ştiut dacă—ţi va face plăcere. Mi—era apoi teamă că nu vom izbuti să ne înţelegem... eu, un gorian... tu, o pămînteană.
—Şi totuşi, iată că ne înţelegem... Prietenii adevăraţi se înţeleg întotdeauna, Nior. îmi dai voie să—ţi spun Nior, nu—i aşa? în felul acesta, parcă toţi Niorii gorieni îmi sînt apropiaţi...
—Dragă Laika, spune—mi cum vrei. Şi dacă n—ai nimic împotrivă, a mai adăugat Nior, am să mă plimb şi eu alături de voi.

O! A fost o plimbare straşnică — plină de tumbe şi jocuri. Bietul Geo... ce trist era... Ştiţi ,un robot nu poate face tumbe...

Mai tîrziu, cînd joaca noastră s—a potolit, şi amîndoi — Nior şi cu mine — ostenisem, ne—am pus la sfat. Aşa am aflat că Nior n—avea familie şi că locuia în casa unui Puntos inginer, conducătorul unei fabrici de maşini. Am mai aflat că gorienii — Puntosi sau Niori — au firea mai puţin deschisă decît pămîntenii.

Dar ce însemnătate aveau toate astea... Gorian sau nu, mai zburdalnic sau mai puţin zburdalnic, Nior era prietenul meu şi eu mă simţeam foarte fericită.

Se isprăvise cu singurătatea.
Căpătasem în sfîrşit un tovarăş — un tovarăş drag, care alerga vesel împreună cu mine, care mă însoţea pretutindeni. Pe Gora începuse o nouă şi mare prietenie.

★
★ ★

Şi totuşi, marea mea bucurie, prietenia mea cu Nior rămînea mereu întunecată de un nor — lipsa lui Tiko. Într—o zi l—am întrebat pe Nior:
—Nici tu nu crezi că ar fi cu putinţă să revăd cîndva Pămîntul?

Nior, care cunoştea acum toate păţaniile mele, mi—a răspuns:
—În primul rînd ţi—ar trebui o astronavă. Fără astronavă nu poţi călători prin spaţiul cosmic.
—Dar — am sărit eu — uiţi că am ajuns aci datorită unui simplu „sputnik"?

Asta va rămîne întotdeauna pentru noi o taină... Cu atît mai mult cu cît nici oamenii n—au vrut să te trimită pe Gora. După spusele tale, pămîntenii nici n—au auzit de Gora.
—De altfel, ca să ajungi pe Gora ar fi trebuit o astronavă care să zboare cu viteza luminii, a adăugat şi Geo. Numai că, după cîte am înţeles eu, pămîntenii n—au încă astfel de astronave.
—Dar Puntosii, Geo? Cum se face că Puntosii, atît de învăţaţi, atît de înţelepţi, n—au construit pînă acum astronave?

Şi Geo, bunul meu Geo, după cîteva clipe de şovăială, mi—a răspuns:
—Puntosii au avut astronave!
—Au avut astronave?! Şi acum... ce s—a întîmplat cu ele?
—Vezi tu, Laika dragă... cînd Puntosii au înţeles că planeta noastră Gora se va răci, în faţa lor s—au deschis două drumuri: ori să părăsească planeta în căutarea alteia mai caldă, ori să încerce să schimbe şi să îmbunătăţească însuşi felul deviată de pe Gora. Bineînţeles însă că s—au gîndit mai întîi la prima cale. Să fie căutată o altă planetă.
—Şi... n—au găsit—o?
—Ba da. în spaţiul nesfîrşit sînt doar atîtea sisteme solare, atîtea mii şi milioane de planete!... Dar, din păcate, încă de la primele călătorii, Puntosii şi—au dat seama că gorienii puteau să trăiască numai pe Gora. Tu ştii că sîngele vieţuitoarelor de pe Gora nu este roşu, ci verde. Ei bine, tuturor Puntosilor care se întorceau din marile călătorii, sîngele li se îngălbenea... şi apoi mureau.
—Şi... nu s—a găsit nici un leac?
—După ani îndelungaţi de căutări, savanţii noştri au găsit leacul... dar numai pentru Puntosi. Ceilalţi gorieni rămîneau ameninţaţi de pieire. Şi atunci gîndul unei mutări a fost părăsit. Puntosii nu voiau să se despartă de ceilalţi gorieni..
—Şi roboţii erau în primejdie să piară, Geo?
—Nu, Laika... Roboţii pot trăi oriunde, oricum... Ba chiar unii dintre roboţi au fost trimişi pe astronave pentru cercetări. Osteneala a fost însă zadarnică. De fapt numai fiinţele vii puteau să—şi dea seama care planetă e potrivită pentru ele.
—Prin urmare, dragă Geo... aţi avut şi voi astronave...

—Da, dragă Laika... astronave am avut şi noi... şi încă desăvîrşite... Dar a trebuit să le părăsim. Puntosii n—aveau inima să—i lase singuri pe ceilalţi gorieni. Pentru că, ştii, Laika... la noi pe Gora nu—i de ajuns să nu ucizi. Trebuie să te străduieşti să uşurezi, să păstrezi viaţa tuturor celorlalte făpturi.

Cu gîndul acesta, Puntosii au renunţat la plecarea spre alte planete şi au încercat să facă din Gora o planetă bună de locuit pentru încă multe sute de ani. După cum ai văzut şi tu, se pare că au izbutit. Au săpat locuinţe subterane, mai calde şi mai sigure, au semănat ogoare pe fundul mării... şi viaţa tuturor gorienilor s—a desfăşurat fericită mai departe.

—Şi astronavele?

—N—au putut fi nimicite — erau de altfel fabricate din cristalplasma, materialul acela fără de moarte. Le—am desfăcut însă bucată cu bucată şi le—am îngropat adînc în fundul mării.

Şi pe urmă, niciodată, nimeni n—a mai pomenit de astronave...

Vasăzică aşa... de ajuns, ajunsesem eu pe Gora, datorită unui „sputnik", dar ca să plec îmi trebuia o astronavă, şi încă una desăvîrşită. Numai că Puntosii le îngropaseră pe toate, iar eu aveam să rămîn pe Gora.

Pentru totdeauna pe Gora!

CAPITOLUL IX. Vreau, să mă întorc pe Pămînt! Puntosii sînt datori să aibă legături şi cu alte planete — Cimitirul marin al astronavelor — Se poate pleca de pe Gora cu o astronavă — Geo mă sprijină — Puntosii îşi dau consimţămîntul — Vom dezgropa astronavele — O astronavă goriană va porni spre Pămînt!

Da... gîndul acesta nu—mi dădea pace... Să mă întorc pe Pămînt... deşi, din cele ce—mi spusese Geo, se desprindea limpede faptul că o călătorie era aproape cu neputinţă.

Numai dacă Puntosii... ah! dacă Puntosii ar fi vrut...

Vedeţi, atîta timp cît crezusem că de pe Gora nu se putea pleca prin nici un mijloc, îndurasem mai uşor despărţirea de Pămînt. De altfel, tristeţea acestei despărţiri îmi fusese mult îndulcită de prietenia lui Geo şi apoi de prietenia credinciosului Nior.

Viaţa putea fi frumoasă şi pe Gora...

Dar îndată ce ştiusem că un singur cuvînt de—al Puntosilor mi—ar fi înlesnit întoarcerea... nu, nu mai îmi găseam astîmpăr!...

Acum ştiam că—i cu putinţă — dacă Puntosii mi—ar fi dat voie — să—l revăd pe Tiko. Puteam eu, prin urmare, să mă împac uşor cu gîndul ca toată viaţa să mi—o petrec pe Gora şi niciodată să nu—l mai întîlnesc pe Tiko?

Dorinţa mea însă îi umplea de amărăciune pe Nior şi pe Geo. încercam să—i fac să înţeleagă că n—aş fi plecat fără ei.

—Da — se încăpăţîna Geo — dar tu ştii că fiinţele de pe Gora nu se pot duce pe alte planete. Şi în sfîrşit, eu ca robot pesemne că aş fi în stare... dar Nior? Ai avea tu inima să—l laşi pe Nior aici?

Nior săracul nici măcar nu mai încerca să—mi spună ceva... mă privea doar cu ochii lui calzi, plini de suferinţă.

—Dar nici nu—mi trece prin minte să—l las pe Nior aci! Leacul acela care împiedică moartea Puntosilor odată plecaţi de pe Gora... nu l—ar putea încerca şi pe Nior? Ştii, noi, cîinii pămînteni, semănăm mult cu oamenii — poate că şi Niorii sînt asemănători Puntosilor. Şi atunci, cred că leacul ce se potriveşte unora s—ar potrivi într—o mare măsură şi celorlalţi.

—Bine — îmi răspunde Geo — să zicem că pînă la urmă va veni şi Nior cu noi... Dar fără consimţămîntul Puntosilor tot nu putem face nimic...

Trebuie să vă spun că am revenit deseori asupra acestui subiect şi l—am întrebat din nou pe Geo despre astronavele îngropate în fundul mării. Mă interesa îndeosebi unde se afla cimitirul astronavelor şi, bineînţeles, în ce stare se găseau ele.

—Dar atît timp cît tu nu poţi să mergi în fundul mării, la ce ţi—ar mai folosi să cunoşti locul unde sînt îngropate astronavele?

—Eu nu pot să merg, e adevărat... dar tu, Geo? Tu poţi să cobori în adîncuri, să vezi în ce stare se găsesc piesele ei şi dacă din aceste piese se poate construi o nouă astronavă. Iar după ce—mi vei spune asta voi hotărî dacă merită osteneala să vorbesc cu Puntosii, să le cer voie... Şi dacă nu mai e nimic de făcut... e bine să ştim şi asta — pentru ca să părăsim pentru totdeauna speranţa unei călătorii spre Pămînt.

După astfel de discuţii Geo rămînea de obicei pe gînduri. Se temea că o coborîre în fundul mării i—ar supăra pe Puntosi. Pe de altă parte ştia că datoria lui de robot e să asculte şi să slujească fiinţa vie pe lîngă care se află.

—Bine, Laika — mormăi el. Văd eu că nu—ţi mai găseşti liniştea din pricina astronavelor. Voi coborî în fundul mării să cercetez ceea ce numeşti tu cimitirul marin al astronavelor goriene.

★

★ ★

Descurcăreţ mai e şi Geo ăsta!... Nici n—o să credeţi... a găsit piesele astronavelor.

—Trebuie să ştii însă, Laika — mi—a spus el — că mai departe n—am să—ţi mai pot fi de folos. Eu

n—am construit niciodată astronave. Pentru problemele acestea avem roboţi ingineri.
—Dar după părerea ta — crezi că ar fi cu putinţă să refacem măcar o astronavă?
—Cred că da. După cum ai aflat, astronavele sînt fabricate din cristalplasmă, iar cristalplasma nu se strică niciodată, ba chiar îndură orice presiune, căldură, raze cosmice sau bombardamente de meteoriţi. Numai că ar trebui să avem planurile după care pot fi refăcute astronavele. Ar trebui de asemenea fabricate din nou instrumentele necesare unei călătorii în spaţiu şi poate că asta e tocmai partea cea mai grea.
—Nu — a sărit Nior de la locul lui. Partea cea mai grea rămîne tot consimţămîntul Puntosilor. Dacă Puntosii s—ar învoi, restul ar fi cu putinţă şi oricum mai uşor.

Dar cine va vorbi cu Puntosii? Şi încă în aşa fel, încît să—i înduplece?

—Şi de ce să nu fie înduplecaţi, la urma urmelor? Puntosii trebuie să înţeleagă — am stăruit eu — că nu—i de loc frumos din partea lor să trăiască atît de retraşi... Aş spune chiar că însingurarea aceasta e împotriva legilor Gorei. Nu ajunge să ocroteşti viaţa din jurul tău... trebuie să ţii seama şi de alte fiinţe... Pentru că fiinţe vii nu sînt numai cele de pe Gora — viaţa există şi pe alte planete, după cum o dovedeşte existenţa mea.

Iar gorienii care ocrotesc viaţa nu pot continua să ignoreze viaţa de pe alte planete... oricît de depărtate ar fi ele...

—Îţi vor răspunde — a murmurat Geo — că gorienii nu pot merge pe alte planete... Şi din pricina asta...
—Dar putem merge noi!... Şi încă în chip de soli ai poporului gorian. Gîndiţi—vă... Ce minunat ar fi... Să reprezentăm noi trei planeta Gora... Şi pe urmă, odată ajunşi pe Pămînt, să cerem sprijin pămîntenilor — pentru Puntosi, pentru gorieni...
—Pe cuvîntul meu de robot... nu sînt sigur că pămîntenii, sau cel puţin unii dintre ei, s—ar grăbi să ne ajute.
—Dar de încercat putem încerca, nu? Puntosii sînt de părere că trebuie întotdeauna încercat, mai ales dacă există sorţi de izbîndă.
—Şi ce ajutor să ne dea Pămîntul?
—Mai întîi să cerceteze, alături de gorieni, dacă planeta voastră nu poate fi părăsită pentru alta mai caldă, mai plină de viaţă. Apoi să caute leacul acela care, o dată găsit, ar înlesni mutarea tuturor gorienilor.
—Laika, Laika... n—au găsit ei, Puntosii, leacul...
—Asta nu înseamnă nimic. S—ar putea să—l descopere oamenii. Gîndeşte—te că ei sînt nevoiţi încă să se mai lupte cu boli care pe Gora au fost stîrpite de mult sau nici n—au existat vreodată. Cred că pămîntenii au mai multă experienţă...
—Ştiu eu ce să spun?... şi mai ales, ce or să spună Puntosii?
—Trebuie să încercăm! Puntosii sînt prea înţelepţi pentru ca să nu recunoască foloasele unor legături între toate planetele... datoria Gorei de a împărţi şi altor făpturi marile ei descoperiri.
—Să încercăm, Laika! N—avem ce pierde...

★
★ ★

Mulţumită lui Geo, Consiliul Bătrînilor se va întruni din nou.
(încep să mă simt cam prost — e a doua oară că Sfatul acesta se adună pentru mine!)
Dar iată—ne iarăşi în impunătoarea sală, faţă în faţă cu preaserioşii, înţelepţii Puntosi.
Lîngă mine se află Geo şi Nior.
Mi se dă cuvîntul.

Ah, ce spaimă... ce emoţie... întreg viitorul meu era poate în joc — în joc era poate viitorul Gorei, al Puntosilor şi al gorienilor.

La început mai sfioasă, în cele din urmă prind curaj. Le vorbesc Puntosilor şi despre resemnarea mea, atîta timp cît nu întrezărisem altă cale de urmat, Ie vorbesc şi despre dorul de necuprins pentru Pămînt şi Tiko.

Pomenesc apoi de astronavele goriene, de toate lămuririle cerute lui Geo. Şi în sfîrşit închei, exprimîndu—mi rugămintea de a fi lăsată să plec, precum şi mirarea că Puntosii s—au împăca să rămînă pe o planetă îngheţată, sortită pieirii. Asta înseamnă ca alte fiinţe din Univers să fie lipsite de ştiinţa şi

civilizaţia Puntosilor.

Puntosii erau în stare să stabilească legături cu Pămîntul şi pămînteni. Iar dacă totuşi se tem să plece, trebuiau să ne lase pe noi — pe Geo, pe Nior, pe mine...

Noi trei ne simţeam în stare să ajungem pe Pămînt şi acolo să cerem pămîntenilor un leac pentru sîngele gorienilor şi — de ce nu? — o altă planetă drept locuinţă.

Răsuflarea—mi era întretăiată cînd am isprăvit şi chiar dacă mă exprimasem numai cu mintea, simţeam atît de adînc ceea ce încercasem să comunic Puntosilor, încît mi se părea că am febră.

Giaros — gazda mea, care dintre toţi Puntosii de acolo mă cunoştea cel mai bine — a venit lîngă mine şi m—a mîngîiat pe creştet.

—Linişteşte—te, inimoasă Laika... şi dă—ne un pic de răgaz. Rugămintea ta cere chibzuială...

Apoi Consiliul Bătrînilor s—a retras. Ce aveau să hotărască Puntosii?

Geo, Nior şi cu mine eram foarte tulburaţi — îndoiala şi speranţa îşi făceau loc pe rînd în sufletele noastre. Puntosii s—au întors însă repede şi ne—au grăit astfel:

—Noi, Consiliul Bătrînilor, ne—am dat seama că nu putem să ne luăm singuri răspunderea. Lucrul acesta îi priveşte pe toţi gorienii. Aşa că vom cere să fie întrebată Marea Adunare Populară.

—Şi cînd va fi întrebată Adunarea?

—Peste trei zile. Pînă atunci duceţi—vă acasă şi vedeţi—vă liniştiţi de treburi. Aveţi încredere în Adunare... şi făgăduiţi—ne că, oricare ar fi hotarîrea ei, o veţi respecta întocmai.

M—am înclinat în faţa Puntosilor.

—Făgăduim să vă ascultăm... să ne supunem Adunării Populare şi, totodată, vă sîntem recunoscători pentru grija arătată nouă.

Victorie! Victorie! Victorie!

Adunarea Populară goriană a primit să fie trimisă spre Pămînt o astronavă pentru a strînge legăturile de fraternitate şi de prietenie cu locuitorii lui, pentru a le dărui şi a le cere sprijin ştiinţific şi tehnic. Pe astronavă vor călători robotul Geo, gorianul Nior şi pămînteana căţeluşă Laika.

Am sărbătorit această veste în salonul Puntosului Giaros, alături de soţia şi fiul său.

Giaros m—a întrebat rîzînd:

—Bucuroasă, Laika?

—Foarte bucuroasă. Dac—ai şti ce dor mi—e de Tiko...

—Sper cel puţin — a mai adăugat Giaros — că nici pe noi nu ne vei uita. Şi că vei fi la fel de credincioasă gorienilor, cum ai rămas prietenilor tăi pămînteni.

M—au podidit lacrimile.

—Cum aş putea să uit vreodată Gora? V—aţi purtat cu mine atît de frumos, m—aţi primit cu braţele deschise. Mi—aţi potolit foamea, mi—aţi dat o casă... L—am întîlnit aci pe Geo... pe Nior...

Iar acum mi—aţi dat o astronavă... Nu, n—am să vă uit niciodată.

Cîtăva vreme tăcerea a domnit între noi. Apoi l—am auzit iarăşi pe Giaros:

—Şi totuşi, Laika dragă, sînt clipe cînd mă tem pentru voi...

—De ce? Astronavele voastre sînt fără pereche...

—Nu... nu—i vorba de astronavă... deşi construcţia ei cere multă pricepere şi trudă.

—De către cine va fi condusă astronava?

—De către un pilot automat. Asta, bineînţeles, pînă ce veţi ieşi din sistemul nostru solar — pentru că numai pentru el avem hărţi astrale. Apoi va trebui să vă descurcaţi singuri.

—Singuri?!

—Mai bine zis, drumul prin sistemul vostru solar şi în cele din urmă spre Pămînt va fi făcut cu ajutorul lui Geo. Şi tocmai în acest scop, de mîine chiar, Geo va începe un curs.

—Cred însă — a intervenit Geo — că Giaros, pomenind de teamă, nu se gîndea la primejdiile călătoriei.

—Nu... într—adevăr... Mă gîndeam că gorienii vor să trimită pămîntenilor taina cristalplasmei, taina luminii albastre...

—Iartă—mă, Giaros, dar nu înţeleg... Cum poate fi primejdioasă pentru noi trimiterea unor daruri, a unor preţioase descoperiri?

—Vezi tu, Laika... mi—ai spus adeseori că pe Pămînt se mai găsesc oameni care nu doresc prietenie între popoare, care nu—şi apără decît interesele şi avuţia lor. Ei bine, tocmai aceşti oameni, pentru ca să pună mîna pe cristalplasmă de pildă şi să se îmbogăţească, ar fi în stare să vă ucidă. Pe tine... Pe Nior...

Fiindcă de Geo — s—o recunoaştem — e mai greu să te atingi.

Privesc îngrozită spre Nior. Vai de mine şi de mine... cine ştie ce primejdii îl vor ameninţa pe Pămînt... şi numai eu voi fi vinovată...

Dar Nior e viteaz şi se grăbeşte să mă liniştească:

—Lasă, Laika... nu fi îngrijată... Eu sînt prietenul tău şi oricum, te voi urma pretutindeni. în al doilea rînd, cineva trebuia să meargă din partea gorienilor, nu? Şi—apoi îl avem pe Geo... Geo care ne va apăra întotdeauna...

—Bravo, Nior!

Giaros l—a îmbrăţişat pe bietul meu prieten.

—Cît despre Geo... vă puteţi bizui pe el. De altfel, dacă nu ne—am teme că pămîntenii pot înţelege greşit civilizaţia noastră, v—am da ca însoţitori un număr mai mare de roboţi.

Să nădăjduim însă că Geo va fi de ajuns... şi ca apărător şi ca sol...

★
★ ★

Ce forfotă pe Gora!...

De cîteva săptămîni, echipe de roboţi, îndrumate de Puntosi lucrează la astronavă.

Unii dintre roboţi au scos din fundul mării nenumărate bucăţi din cristalplasmă — bucăţi din care au fost făurite odinioară vechile astronave goriene.

Alţi roboţi meşteresc prin fabrici piesele cu care va fi înzestrată astronava.

Pe Geo îl văd foarte rar.

I—a venit şi lui rîndul... să fie „condiţionat" pentru un zbor cosmic...

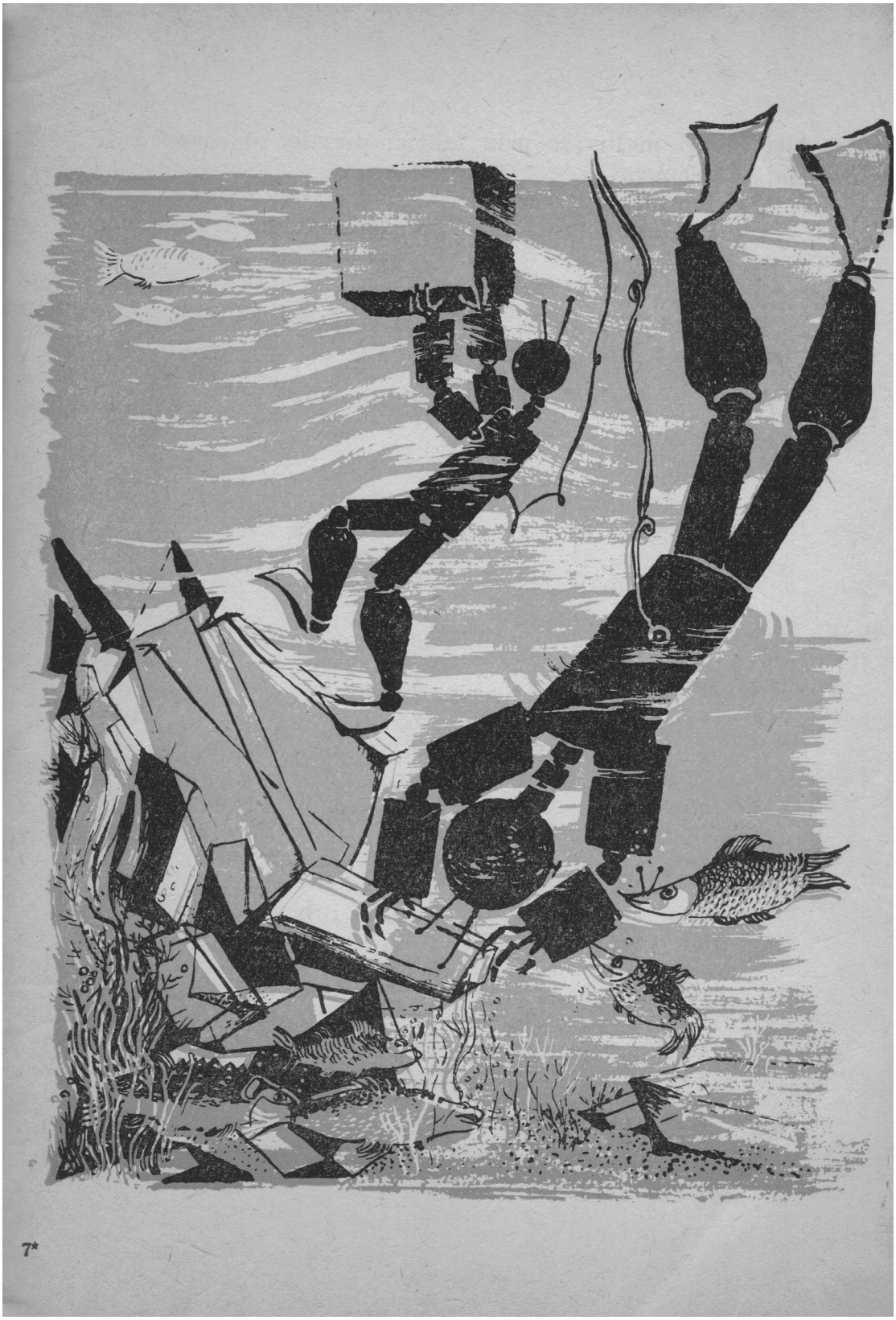

CAPITOLUL X. Cea din urmă primejdie — Timpul şi legile lui — Cîţi ani au trecut? — Adio, Tiko! — Şi totuşi voi pleca — Povestea mea, închisă în tuburi de cristalplasmă, va fi paraşutată — Orice s—ar întîmpla, voi duce pe Pămînt solia Gorei — E nevoie de dragoste şi prietenie între toate făpturile Universului!

Astronava care va zbura spre Pămînt este gata. Şi deşi treaba a mers foarte repede — eu nu mă mir... îi cunosc acum atît de bine pe înţelepţii Puntosi, pe devotaţii şi pricepuţii lor roboţi.

Se fac ultimele pregătiri pentru plecare. Consiliul Bătrînilor cercetează instrumentele şi maşinile pe care astronava le va duce pe Pămînt. De asemenea, se hotărăşte şi ce fel de materiale, ce formule, ce desene, ce descoperiri ştiinţifice se vor trimite în dar tuturor savanţilor pămînteni.

Fireşte că eu nu mă amestec în treburile înţelepţilor Puntosi. Sînt atît de nepricepută! Ca un... cîine de nepricepută.

Tot ceea ce ştiu e că astronava asta — numită „Gora" — va fi într—adevăr cel mai frumos dar pe care o planetă îl poate face unei planete surori — Pămîntul.

Sper, sper din toată inima că pămîntenii mei vor fi la înălţime şi vor primi aşa cum se cuvine solul acesta gorian.

★
★ ★

Am fost din nou „condiţionată", mai bine zis „recondiţionată" — deoarece călătoria pe astronava „Gora" va fi, desigur, deosebită de călătoria mea făcută odinioară pe un „sputnik".

Şi Nior a fost pregătit pentru zborul cosmic. De altfel, Nior a trebuit să îndure şi un tratament pentru sînge. Serul descoperit de Puntosi cu atîtea secole în urmă a fost acum încercat pe Nior. Din fericire — aşa cum mă aşteptam — sîngele Niorilor e foarte asemănător cu cel al Puntosilor.

Nior al meu nu va avea de suferit în timpul călătoriei, iar sîngele lui nu se va îngălbeni ca frunzele de toamnă... va rămîne mereu verde.

(Îmi închipui uimirea îuvăţaţilor pămînteni cînd vor cerceta sîngele lui Nior!)

Bine cel puţin că Geo nu ne dă nici o bătaie de cap.

Prietenul meu, robotul, poate să călătorească în orice împrejurare, să coboare pe toate planetele din toate sistemele solare. Geo nu are nevoie nici să mănînce, nici să bea şi nici să se reîncarce cu vreun combustibil. Cu puţină odihnă — şi încă şi aceea după un an de zile — Geo devine din nou vioi şi funcţionează de minune.

Geo este totodată la adăpost de orice ameninţare şi la drept vorbind — aşa după cum mi—a spus şi Giaros — Geo nu are moarte.

Şi asta încă nu—i totul.

Geo poate — în orice încurcătură s—ar afla — să ia legătura cu Gora. Dacă vreo nenorocire ne—ar ieşi în cale sau dacă vrînd să ne reîntoarcem pe Gora n—am mai fi în stare s—o facem — mulţumită robotului, Puntosi ar fi anunţaţi deîndată.

Şi tocmai pentru această legătură cu Puntosii, în trupul ciudat al lui Geo se găsesc fel de fel de circuite.

Înainte de plecare a trebuit de asemenea să hotărîm dacă frumoasa mea blană căpătată pe Gora merită sau nu să fie păstrată — şi dacă nu era cumva vremea să—mi reiau vechea mea blăniţă pămînteană.

În cele din urmă am păstrat blana cea nouă. Am luat însă cu mine un preparat al Puntosilor care mi—ar fi înlesnit oricînd să lepăd o haină prea groasă.

Şi cu asta, toate pregătirile de drum au luat sfîrşit!

Ne despărţeau numai cîteva ore goriene de plecarea către Pămînt.

★
★ ★

Şi totuşi, o mare primejdie mă pîndea încă. Cea din urmă primejdie.
Pentru ultima oară am fost chemată, prin Giaros, în fata Consiliului Bătrînilor. Şi Giaros mi—a spus:
—Laika... aşa cum ai cerut, aşa cum ai dorit... astronava pentru Pămînt este gata. Să nădăjduim că totul va merge bine. Că pilotul automat va funcţiona desăvîrşit, că Geo va fi în stare să se descurce prin sistemul tău solar.
—Să n—aveţi nici o grijă în ceea ce mă priveşte pe mine — l—a întrerupt Geo. Sînt sigur că zborul se va desfăşura de minune... iar dacă se va petrece ceva neplăcut...
—Să vă întoarceţi înapoi. De altfel, astronava voastră va rămîne mereu în legătură cu noi şi vă puteţi bizui pe sprijinul nostru.

Apoi Giaros a tăcut. Ca şi cum... ca şi cum... nu îndrăznea să vorbească mai departe. După un timp, care mie mi s—a părut foarte lung, l—am auzit iarăşi:
—Dragă, dragă Laika... iată că a sosit şi ceasul de rămas bun şi s—ar părea că nu mai avem altceva de făcut decît să ne despărţim. Şi totuşi... mai este ceva... Ştiu... va fi greu... dar trebuie să afli ceea ce pînă acum am şovăit să—ţi destăinuim. Nu voiam să crezi că—ţi punem piedici... şi—am lăsat această veste pentru ultima clipă. Poate că ea te va face să renunţi la călătorie... dar orice s—ar întîmpla, socotim de datoria noastră să—ţi spunem...
Şi iarăşi Giaros se opreşte. Şi văd chipul lui — pentru prima oară de cînd mă aflu pe Gora — încurcat şi posomorit! Ce aveau să—mi spună Puntosii?
—Vezi, Laika, tu ştii că Gora se află foarte departe de Pămînt. Venirea ta aci a rămas şi continuă să rămînă pentru noi o taină. Pentru a străbate nesfîrşitul drum care desparte Gora de Pămînt, „sputnikul" tău a trebuit să călătorească cu o viteză apropiată de cea a luminii. Tot aşa, pentru ca tu să te întorci pe planeta ta natală, sau pe oricare alta din sistemul tău solar, astronava goriană, cu care vei călători, va trebui să zboare cu o viteză asemănătoare — altfel ai ajunge abia după cîteva zeci sau chiar sute de ani.

Învăţaţii noştri — şi cred că şi învăţaţii pămînteni — susţin că există o strînsă legătură între spaţiu, timp şi viteză. Timpul s—ar lungi — dacă se poate spune aşa — în raport cu viteza cu care se parcurge o anumită distanţă în spaţiu. Iată de ce, după această teorie, tu care ai zburat de la Pămînt spre Gora cu o viteză apropiată de cea a luminii şi va trebui să zbori la fel şi la înapoiere — ai rămas departe de Pămînt, nu numai un an sau doi, ci secole de—a rîndul.
—Secole? Adică... sute de ani? Nu... nu—i cu putinţă! Doar eu sînt tînără...

O înspăimîntătoare bănuială începea să—şi facă loc în mintea mea. Dar eu nu voiam să ţin seama de bănuiala asta... nu... nu voiam... şi, pentru a le dovedi Puntosilor că greşesc, că eu nu sînt bătrînă de secole, ci că sînt tot tînără, am pornit să sar, să fac tumbe ca un căţeluş prostuţ...

Nu, nu voiam să cred, nu voiam să înţeleg ceea ce îmi destăinuiseră Puntosii.

Eu eram tînără... tînără... tînără...
—Laika... dragă Laika... încetează... Sigur că tu ai rămas tînără şi aşa cum eşti pe Gora vei fi şi pe Pămînt. Numai Pămîntul şi pămîntenii vor fi îmbătrînit. Datorită uriaşei distanţe dintre Gora şi Pămînt, cînd vei ajunge tu acolo s—ar putea să fi trecut sute de ani pămînteni de la plecarea ta.
—Şi apoi — rosteşte alt Puntos bătrîn — noi spunem „s—ar putea secole". Sigur nu ştim nimic, fiindcă această teorie n—am verificat—o niciodată.
—Ei, dacă e numai o teorie...
—Da... e numai o teorie, dar teoriile învăţaţilor noştri s—au dovedit întotdeauna a fi adevărate. E drept că un savant trebuie să—şi verifice întîi teoriile înainte de a Ie socoti ca sigure... Şi cu toate acestea, biata noastră Laika, e sigur că tu vei ajunge pe Pămînt nu în anul 1959, ci după anul două mii.
—Şi atunci... pe cine voi mai găsi pe Pămînt?

Nu! Durerea acestei veşti e prea mare şi pentru prima oară de cînd sînt pe Gora încep să plîng.

Zadarnic Nior mă mîngîie şi încearcă să—mi potolească jalea!

Geo vine lîngă mine şi—mi şopteşte:
—Dacă vrei, Laika... dacă—ţi vine prea greu... poţi să renunţi la călătorie...

Să renunţ?

Îi privesc lung pe Geo şi pe Nior şi ei la rîndul lor mă pricesc ţintă, tăcuţi şi trişti.

Sala a rămas pustie. Puntosii au plecat. Pesemne că vor să hotărăsc singură soarta călătoriei — acuma cînd ştiu cele ce mă aşteaptă pe Pămînt.

Da... aş putea să nu mă mai întorc pe Pămînt.

Aici pe Gora am fost doar atît de fericită.

Aici pe Gora i—am avut întotdeauna lîngă mine pe Geo şi pe Nior.

Şi apoi, pe Pămînt pe cine să mai găsesc?

Pe Tiko?

Dar Tiko poate că s—a dus de mult... şi la gîndul acesta încep iarăşi să plîng cu suspine. Tiko... Tiko... Tiko...

Micul meu stăpîn, prietenul meu care m—a iubit şi m—a învăţat atîtea lucruri.

La urma urmelor, nu sînt decît o biată căţeluşă şi nu—s în stare să înţeleg teoria asta despre legătura dintre viteză şi timp. Poate că savanţii de pe Gora greşesc — oricine poate greşi...

Dar Geo e lîngă mine şi—i aud din nou şoapta blîndă:.

—Nu căuta să te minţi, Laika...

Aşa—i... Să nu mă mint. Să privesc drept în faţă această ultimă primejdie care pîndea atît de nemiloasă. Cea din urmă primejdie.

Sub mîngîierea lui Nior, sub mîngîierile lui Geo, mă liniştesc încetul cu încetul.

Şi—n timp ce lacrimile mele mai curg, c—un ultim suspin îngîn: Adio, Tiko... bunul şi nepreţuitul meu prieten.

Se cade să rămîn tare, aşa cum şi tu ai fi vrut—o.

Se cade să rămîn mai departe credincioasă călătoriei mele,

Atîta i—am rugat pe Puntosi, atîtea le—am vorbit despre prietenia între planete, de ajutorul pe care pămîntenii îl pot da Gorei! Şi—acum, fiindcă mi—e teamă că voi găsi planeta mea îmbătrînită şi nici o fiinţă care să—şi mai reamintească de mine...

Nu... niciodată nu! Gorienii nu trebuie să creadă că pămîntenii — oameni sau căţeluşe — sînt laşi şi egoişti.

Nu. în ciuda durerii mele de necuprins, voi pleca.

Voi pleca însoţită de Geo şi de Nior.

Şi alături de ei — ştiu eu, o ştiu prea bine — nici Pămîntuls şi nici Gora nu—mi vor părea vreodată pustii.

Am înştiinţat Consiliul Bătrînilor de hotarîrea mea.

Geo şi Nior sînt de aceeaşi părere cu mine — nu trebuie cu nici un chip şi—n orice stare s—ar găsi Pămîntul să părăsim gîndul călătoriei noastre.

Poate că la întoarcere, nici pe Gora nu vom mai afla aceiaşi Puntosi. Deşi, după socoteala lui Geo, s—ar putea foarte uşor să mai întîlnim la întoarcere — dat fiind că Puntosii trăiesc atîta vreme — vreuna din vechile noastre cunoştinţe.

Dragul de Geo... în fiecare zi îmi dă curaj. El spune că s—ar putea ca şi pămîntenii — după atîtea mii de ani care s—au scurs — să se fi schimbat. Că oamenii au devenit poate mai buni, mai înţelepţi — că războiul a dispărut, că ştiinţa lor poate a înflorit şi ea şi e în măsură să o înţeleagă pe cea a gorienilor.

Să sperăm că Geo are dreptate.

E doar atît de plăcut să speri... şi să—l asculţi pe Geo!...

Eu am cunoscut cîndva pe oameni. Eu i—am auzit vorbind, pe Tiko, pe tatăl său Ivan, pe profesorul Gorniakov, pe Misnov, pe muncitorii de la Centrul de cercetări, despre ameninţarea unui nou război — şi încă unul atomic — care apăsa Pămîntul în anul 1958.

I—am auzit pe prietenii mei sovietici vorbind cu tristeţe şi cu mînie despre celălalt război — războiul în care fasciştii au distrus prin bombardamente şi lagăre milioane şi milioane de făpturi omeneşti.

Izbutiseră oare iubitorii de pace ca de—a lungul anilor să Împiedice primejdia războiului să mai renască?

Oare într—adevăr Pămîntul a devenit mai frumos şi mai bogat, oamenii mai fericiţi, eliberaţi de nevoi şi de exploatare?

Dar dacă voi găsi Pămîntul acoperit de ruinele unui război atomic — oamenii nenorociţi, flămînzi,

sălbăticiţi?

Nu... eu am încredere în oameni... şi oricît mă voi întreba în ce stare voi găsi Pămîntul, nu pot să—mi dau decît un singur răspuns.

★
★ ★

După cum am hotarît împreună cu Giaros, voi lua cu mine mai multe exemplare din „amintirile mele".

Pe astronava „Gora" se vor găsi de asemenea instrumente aparţinînd ştiinţei goriene. Se vor găsi însă şi maşina de scris făcută pentru mine de Lukos, precum şi aparatul Morse gorian adaptat bineînţeles cu semnale pămîntene.

Poate că—mi vor prinde bine... poate că astfel oamenii mă vor înţelege mai uşor... chiar dacă ne despart două mii de ani.

★
★ ★

Gata!

Părăsim Gora.

Ne—am luat rămas bun de la toţi, ne—am luat rămas bun de la Giaros şi familia lui.

Astronava, nu prea mare, dar frumoasă şi strălucitoare, înzestrată cu tot ce Puntosii au bănuit că ne va trebui în călătorie ne aşteaptă.

Întreg Consiliul Bătrînilor a ţinut să asiste la plecarea noastră.

Şi o dată cu ei, au venit nenumăraţi alţi Puntosi, Niori, Diri, Quitosi, roboţi.

Frigul năprasnic de pe Gora nu i—a putut împiedica să iasă în aer liber şi să ne dorească drum bun.

Aud saluturile calde ale gorienilor:

„Drum bun, Laika!" „Să te întorci în curînd pe Gora!" „Salută—i pe pămînteni din partea noastră!" „Laika dragă, spune—le oamenilor că noi îi iubim şi sîntem gata să le fim de folos."

„Le putem dărui tot ceea ce ştim, tot ceea ce avem." „Du—le dragostea noastră — du—le prietenia noastră."

★
★ ★

Scumpii mei prieteni, scumpii mei locuitori ai Gorei — planetă atît de rece, dar atît de caldă prin inimile ei!...

Scumpii mei Puntosi, atît de înţelepţi, voi care aţi pus ştiinţa voastră în slujba tuturor fiinţelor vii de pe Gora şi care sînteţi acum gata să—i ajutaţi şi pe oameni... deşi nici măcar nu—i cunoaşteţi...

Sînt atît de fericită că voi fi trimisul vostru alături ele Geo şi Nior.

Noi trei poate că nu însemnăm mare lucru. Un robot, un animal gorian, o căţeluşă pămînteană...

Dar mesajul pe care—l ducem e minunat...

E un mesaj de prietenie şi de dragoste între toate făpturile Universului.

E o solie care îndeamnă la civilizaţie, la progres, la ştiinţă pusă în slujba tuturor, fără opreliştile rasei şi ale speciei.

Prietenii mei gorieni... prietenii mei Puntosi...

Vă asigur că multe din exemplarele amintirilor mele — semnate de asemenea de Geo şi de Nior — vor fi, aşa cum ne—am înţeles, închise în tuburi de cristalplasmă şi paraşutate pe Pămînt. Chiar înainte de coborîrea noastră.

Nu ştiu cum ne vor primi pămîntenii.

Dar mesajul vostru va ajunge.

Poate că nu va mai ajunge în mîinile lui Tiko, căruia inima mea credincioasă le sortise, poate că nu va mai ajunge nici măcar în minutele fiilor sau nepoţilor lui.

Va ajunge însă — aşa cum atîta am dorit—o eu — în mîinile copiilor pămînteni, ale băieţaşilor de vîrsta lui Tiko.

Vă mai aduceţi aminte...

Încă de la începutul povestirii mele, am închinat filele toate copiilor pămînteni.

Da... pentru voi am scris eu această povestire, pentru voi copii... viitorul, ziua de mîine a omenirii.

Şi vouă, mai ales, vă aduc solia Gorei, solie care cere înţelegere şi prietenie, pace intre toate popoarele şi toate rasele.

Fără acestea, nu—s cu putinţă adevărata civilizaţie, adevăratul progres pentru toate făpturile Universului.

Adio — vouă, băieţilor de pe întregul Pămînt.

Laika, Geo şi Nior vă salută îmbrăţişîndu—vă cu dragoste.

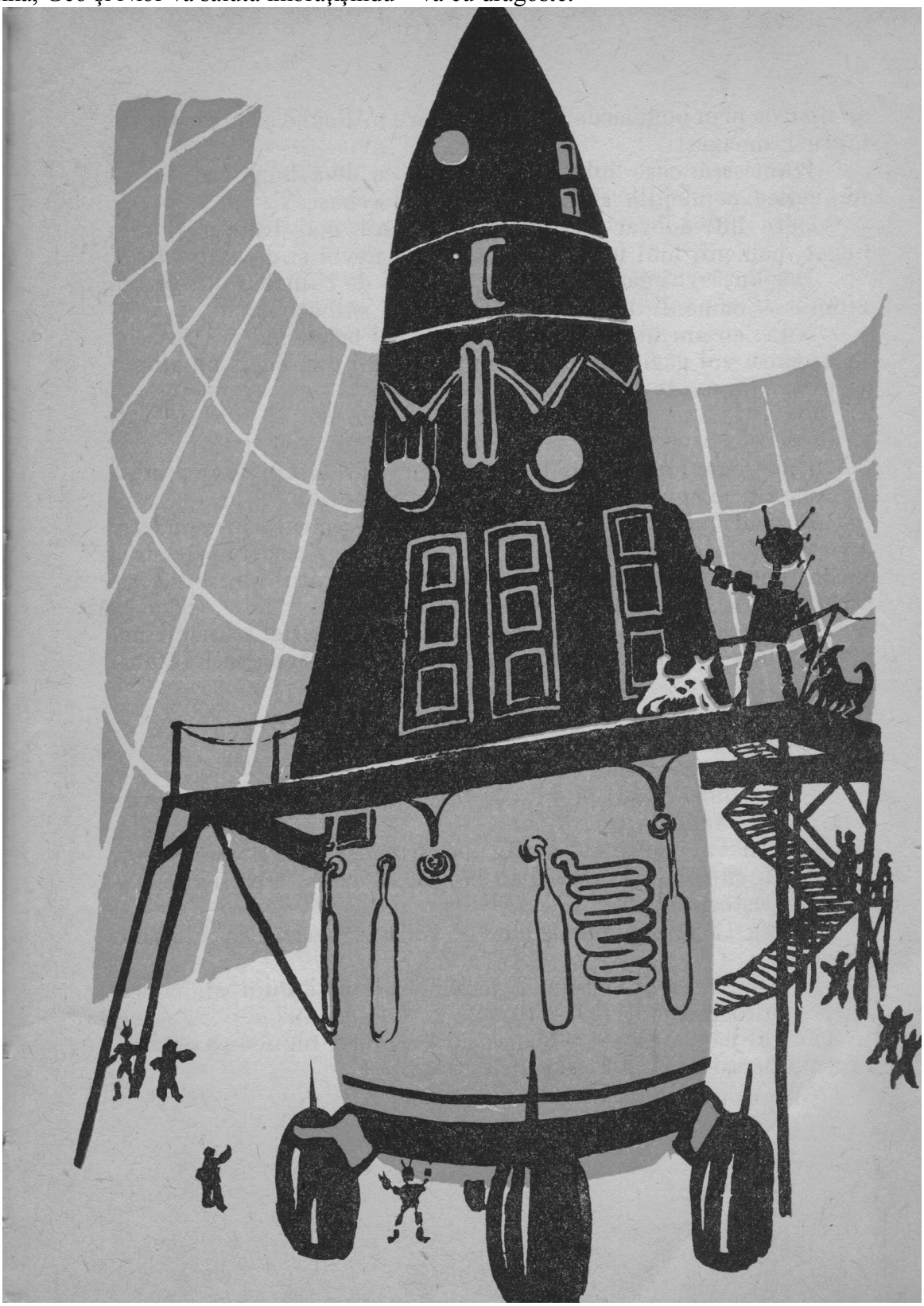

Sfîrşit